

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Vojtěch MINARČÍK

**TRENDY VÝVOJE VOLEBNÍ PODPORY EXTRÉMNÍ
PRAVICE V ČESKÉ REPUBLICE**

Diplomová práce

Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Olomouc 2023

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Vojtěch Minarčík (R200608)
Studijní obor:	Učitelství geografie pro střední školy / Učitelství matematiky pro 2. stupeň základních škol (kombinace Zma-UMmi)
Název práce:	Trendy vývoje volební podpory extrémní pravice v České republice
Title of thesis:	Trends in the development of electoral support of right-wing extremism in the Czech Republic
Vedoucí práce:	RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.
Rozsah práce:	105 stran
Abstrakt:	<p>Tato práce se zabývá volební podporou extrémně pravicových stran v České republice. Předmětem zkoumání jsou volby do krajského zastupitelstva, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a volby do Evropského parlamentu. Teoretická část popisuje teorii volební geografie a její historii. Následně se teoretická část zabývá metodami členění politického spektra se zaměřením na identifikaci extrémně pravicových stran v České republice. Praktická část práce je zaměřena zejména na geopolitickou analýzu voleb v letech 2016 až 2020. Cílem je vytvoření uceleného pohledu na vývoj volební podpory extrémní pravice v České republice a zhodnocení trendů tohoto vývoje.</p>
Klíčová slova:	extrémní pravice, Česká republika, volby, volební geografie, efekt kandidáta, geografická analýza

Abstract:

This thesis focuses on the electoral support for far-right parties in the Czech Republic. The subject of the research are elections regional council elections, elections to the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic and elections to the European Parliament. The theoretical part describes the theory of electoral geography and its history. Then the theoretical part deals with the methods of political spectrum segmentation with a focus on the identification of far-right parties in the Czech Republic. The practical part of the thesis focuses mainly on the geopolitical analysis of the 2016-2020 elections. The aim is to create a comprehensive view of the development of electoral support for the extreme right in the Czech Republic and to assess the trends of this development.

Keywords:

right-wing extremism, Czech Republic, elections, geography of elections, candidate effect, geographical analysis

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl jsem veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne 19. dubna 2023

.....

podpis

Na tomto místě bych rád poděkovat vedoucímu mé práce RNDr. Miloši Fňukalovi, PhD. Za odborný dohled a pomoc při práci. Také bych chtěl poděkovat mé rodině za morální podporu.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Vojtěch MINARČÍK**
Osobní číslo: **R200608**
Studijní program: **N0114A330001 Učitelství geografie pro střední školy**
Téma práce: **Trendy vývoje volební podpory extrémní pravice v České republice**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

Cílem diplomové práce je analýza dlouhodobých změn volební podpory extrémně pravicových stran v České republice. Autor v práci porovná možné definice extrémně pravicových politických stran a na základě tohoto studia identifikuje tyto strany v politickém spektru České republiky. Vlastní "praktická" část práce bude věnována časoprostorové analýze volební podpory těchto stran v parlamentních volbách od roku 1996. Autor se pokusí vedle změn území volební podpory identifikovat i projevy efektu sousedství a efektu kandidáta na příkladu předsedů těchto politických stran.

Rozsah pracovní zprávy: **20 000 – 24 000 slov**
Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Práce využije zejména:

1. Soubor odborných článků věnovaných problematice volební geografie se zaměřením na otázky efektu sousedství a efektu kandidáta.
2. Základní učebnice politologie zaměřené na klasifikaci politických stran, respektive na teorii dělicích linií.
3. Databáze výsledků parlamentních voleb, která je spravována českým statistickým úřadem (www.volby.cz).
4. Další relevantní literatura k tématu diplomové práce.

Seznam doporučené literatury bude upřesněn v rámci předmětu PRF/SDPU1 – Seminář k diplomové práci 1.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 28. ledna 2021
Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2022

L.S.

---

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

---

prof. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

Obsah

1.	Úvod	8
2.	Cíle práce a výzkumné otázky	9
3.	Volební geografie a metody analýzy území volební podpory	11
3.1	Volební geografie	11
3.2	Historie volební geografie	12
3.3	metody použité v práci	13
4.	Metody členění politického spektra a vymezení „extrémní pravice“	16
4.1	Pravo-levicová orientace	16
4.2	Extrémismus, radikalismus a terorismus	18
4.3	Okraje pravo-levicového politického spektra	21
4.4	Identifikace extrémně pravicových stran v ČR	22
5.	Analýza změn území volební podpory	25
5.1	Volby do krajského zastupitelstva v roce 2016	33
5.2	Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017	45
5.3	Volby do Evropského parlamentu v roce 2019	53
5.4	Volby do krajského zastupitelstva v roce 2020	63
6.	Analýza efektu kandidáta	79
6.1	Analýza efektu kandidáta ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016	79
6.2	Analýza efektu kandidáta ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017	83
6.3	Analýza efektu kandidáta ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019	86
6.4	Analýza efektu kandidáta ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020	87
7.	Závěr	92
8.	Shrnutí v angličtině (summary)	97
9.	Seznam použitých zkratk	101
10.	Seznam použité literatury a pramenů	102

1. Úvod

Téma extrémní pravice je dle mého názoru v české společnosti často tabuizováno a opomíjeno, přesto ale významná část obyvatelstva České republiky extrémně pravicové strany volí a s jejich myšlenkami se ztotožňují. V rámci této práce bych se tedy rád více dozvěděl o této části politického spektra v České republice.

Ve výběru tohoto tématu mně rozhodně ovlivnila má bakalářská práce, která se zabývala tématem: „Geografická analýza senátních voleb ve Zlínském kraji“. Při této práci jsem si uvědomil, jak moc mně naplňuje práce s daty a jejich analýza. Proto jsem také chtěl z hlediska metodologického, nějaké podobné téma, kde bych využil mé zkušenosti z bakalářské práce a mohl je nadále prohlubovat. Z mého pohledu je pro každou práci s daty velmi důležité, aby se taková data týkala něčeho, co mě zajímá, a to volební geografie rozhodně je. I ve svém volném čase o politice rád přemýšlím, debatuji o ní s přáteli a informuji se o aktuálním dění na české politické „scéně“.

Na rozdíl od bakalářské práce, kde jsem se zaměřoval pouze na Zlínský kraj, jsem se v práci diplomové rozhodl zaměřit na celou Českou republiku z toho důvodu, že bude diplomová práce více obsáhlá a budu se tedy moci i ve větším měřítku dostat detailně do tématu. Také se při práci s větším volebním celkem lépe vytváří celkový pohled na dané téma. Zároveň má tato „rozsáhlost“ i svá úskalí. Pro mě toto úskalí byl strach z toho, že mě téma mé práce přestane bavit, a s tím i samotný proces psaní. Snad i proto jsem si vybral, z mého pohledu zajímavé a možná i trochu kontroverzní téma „extrémní pravice“. Já osobně s tímto tématem moc zkušeností nemám a budu tedy rád, když se v rámci této práce o této části českého politického spektra dozvím více. Konkrétně bych si z této práce rád odnesl hlubší pochopení extrémní pravice v České republice, vývoj její volební podpory, lokalizoval oblasti v České republice s vyšší a nižší volební podporou extrémně pravicových stran. Doufám také, že bude ze stejných důvodů tato práce přínosná i pro případné čtenáře.

2. Cíle práce a výzkumné otázky

Cílem práce je vytvoření uceleného pohledu na vývoj volební podpory extrémní pravice v České republice a zhodnocení trendů tohoto vývoje. Časově je práce cílená na období od vzniku samostatné České republiky až po rok 2021. Blíže se práce zabývá volbami do krajského zastupitelstva v roce 2016, volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volbami do Evropského parlamentu v roce 2019 a volbami do krajského zastupitelstva v roce 2020. Prostorově je práce cílená na celou Českou republiku až do úrovně obcí. Přičemž využívá metodiku, blíže popsanou v kapitole 3. Základní výzkumné otázky lze shrnout následovně:

- **Jak se vyvíjela volební podpora extrémně pravicových stran v České republice do roku 2021?**
- **Lze pozorovat vzájemná korelace volebních výsledků extrémně pravicových stran v obcích České republiky?** (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)
- **Kde v rámci České republiky získávají extrémně pravicové strany vysokou a kde nízkou volební podporu?** (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)
- **Kde se nachází jádra volební podpory extrémně pravicových stran v České republice a jak se tyto jádra v čase mění?** (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)

- **Projevuje se při volbách extrémně pravicových stran v České republice efekt kandidáta a jakým způsobem dopadá na jednotlivé strany?** (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)

Výzkumné otázky budou zodpovězeny na základě praktického výzkumu za pomoci využití představených metodologických postupů.

3. Volební geografie a metody analýzy území volební podpory

3.1 Volební geografie¹

Volební geografie je subdisciplína politické geografie.² V knize „The Dictionary of Human Geography“³ jsou popsány cíle volební geografie jako „studium geografických aspektů organizace, provedení a výsledků voleb“.⁴ Volební geografie tedy studuje volby a jevy s volbami spojené. Volby a jevy spojené s volbami tvoří rozsáhlou skupinu jevů a procesů. Ke studiu voleb je proto nutný komplexní záběr, který protíná více vědních disciplín. Jedná se zejména o politologii, sociologii a geografii.⁵

Politologie se soustřeďuje zejména na činnost politických stran z pohledu institucionálního, tvorbu nových politických stran a zánik starých, analýzu volebních kampaní, interpretaci předvolebních programů politických stran a na tvorbu koalic.⁶

Sociologie se pak soustřeďí na samotné voliče. Stěžejními tématy jsou pro sociologii ve vztahu k volbám předvolební průzkumy veřejného mínění, politická orientace různých sociálních skupin, reakce a názory voličů na jednotlivé politické kroky politické reprezentace. Sociologie se také zabývá hodnotovými postoji občanů a jejich vztahu k volebním preferencím anebo determinací prostředí jednotlivých voličů.⁷

Geografie ve vztahu k volbám doplňuje ve volební geografii zejména prostorový aspekt. Zkoumá spojení mezi prostorem, ve kterém občané žijí, a jejich volebními preferencemi. Důležitou roli také zastává geografie v přepočtu hlasů na mandáty v závislosti na velikosti obvodu.⁸

---

¹ Tato kapitola úzce navazuje na problematiku volební geografie, kterou autor zpracoval, již ve své bakalářské práci: MINARČÍK (2020)

² BLAŽEK (1991)

³ JOHNSTON (1981)

⁴ BLAŽEK (1991)

⁵ BUČEK (2017)

⁶ Totéž

⁷ Totéž

⁸ Totéž

3.2 Historie volební geografie

První práce v oblasti volební geografie se začaly objevovat již začátkem 20. století. Zejména v zemích s dlouhou tradicí demokratických voleb.⁹ Za průkopníka volební geografie se pokládá francouzský sociolog André Siegfried, který v roce 1913 publikoval studii „Tableau politique de la France de l'Ouest sous la IIIe République“. V této práci zkoumal vývoj volebního chování občanů v patnácti departmentech západní části Francie. Další významnou volebně geografickou studii dokončil v roce 1918 Carl O. Sauer. Jedná se o studii „Geography and the Gerrymander“, ve které se zabýval prostorovým rozložením volebních okrsků v USA. Touto prací demonstroval, jak lze změnou hranic okrsků měnit volební výsledky.¹⁰ I přesto, že taková změna hranic volebních okrsků může pozměnit výsledky voleb, tak není považována za nedemokratickou, protože je zachováno pravidlo stejné velikosti volebních obvodů. V některých zemích s dlouhou tradicí většinového volebního systému byly nicméně právě kvůli nebezpečí možného využití technik gerrymanderingu vytvořeny pro vymezení hranic volebních obvodů orgány nezávislé na legislativní i exekutivní moci.¹¹

Na našem území byly již v polovině minulého století vypracovány mapy volebních okrsků a někdy i mapy s volebními výsledky ale nevznikaly žádné geografické práce na podrobnější analýzu výsledků voleb.¹² V letech 1948 až 1989 se volební geografie na našem území nemohla rozvíjet z důvodu režimu tehdejšího ČSSR, ve kterém sice probíhaly volby, ale vždy jen s jednotnou kandidátkou tzv. Národní fronty – tudíž nebylo prakticky co zkoumat. Po Sametové revoluci v roce 1989 zle pozorovat rychlý rozvoj této subdisciplíny v rámci československé a poté české a slovenské geografie. Také lze pozorovat snahu o přiblížení se „západní škole volebně-geografického výzkumu“. Hlavním tématem české volební geografie se stala analýza volebních preferencí v rámci jednotlivých regionů země. O podobné výzkumy měla zájem nejen odborná veřejnost, ale i politické strany, informace totiž mohou využít politické subjekty ve volebních kampaních.¹³ Dle Madleňáka (2010) lze v postsocialistických zemích pozorovat snahu popsat měnící se politické myšlení

---

⁹ BLAŽEK (1991)

¹⁰ BUČEK (2017)

¹¹ DANČIŠIN (2014)

¹² BLAŽEK (1991)

¹³ BUČEK (2017)

a stanovení demokratických principů, které se nedají v každé zemi jednoznačně určit. Také lze vidět snahu o čerpání znalostí ověřených v podmínkách liberálních demokracií. Tyto znalosti jsou poté aplikovány pro podmínky postsocialistických států.¹⁴

3.3 metody použité v práci

Všechny mapy v bakalářské práci jsou vytvořeny autorem v programu QGIS. Mapové podklady byly získány z digitální prostorové databáze ArcČR 500. Grafy a tabulky jsou vytvořeny v programu excel a jsou zpracovány autorem. Grafy a tabulky jsou zpracovány z dat, které jsou dostupné na webových stránkách ČSÚ. Všechny výpočty jsou provedeny v programu excel. Pro výpočet korelace se používá Pearsonův korelační koeficient. Výsledky toho koeficientu se pohybují od (-1) po 1. Pokud se výsledek blíží jedné, pak dochází k pozitivní korelaci. Pokud se výsledek blíží k (-1), pak dochází k negativní korelaci a pokud se přibližuje k 0, pak jde o marginální korelaci.¹⁵ Pásma síly korelace jsou následující: $|0,01-0,09|$ = triviální korelace; $|0,10-0,29|$ = nízká až mírná korelace; $|0,30-0,49|$ = mírná až značná korelace; $|0,50-0,69|$ = značná až silná korelace; $|0,70-0,89|$ = velmi silná korelace; $|0,90-0,99|$ = téměř perfektní korelace.¹⁶

Při tvorbě map „jádrových obcí volební podpory“ jednotlivých stran autor seřadil obce od největšího % volební podpory sledované strany po nejmenší a následně sčítal (v tomto pořadí) absolutní počet platných hlasů sledované strany, dokud součet těchto hlasů dosáhl 50 % všech platných hlasů, které dané strana ve sledovaných volbách získala.

Při výpočtu „efektu kandidáta“ autor nejprve lokalizoval na mapě ČR trvalé bydliště třech kandidátů z volební listiny sledované strany v konkrétních volbách. Následně na mapě vytvořil 10kilometrovou, „obalovou zónu“ okolo těchto obcí. Každý bod hranice 10kilometrové obalové zóny je právě ve vzdálenosti 10 kilometrů od jemu nejbližšího domu/bodů hranice sledované obce a zároveň neleží uvnitř obce. Pro lepší představu těchto „obalových zón“ se může čtenář podívat na Obr. 1, kde jsou znázorněny

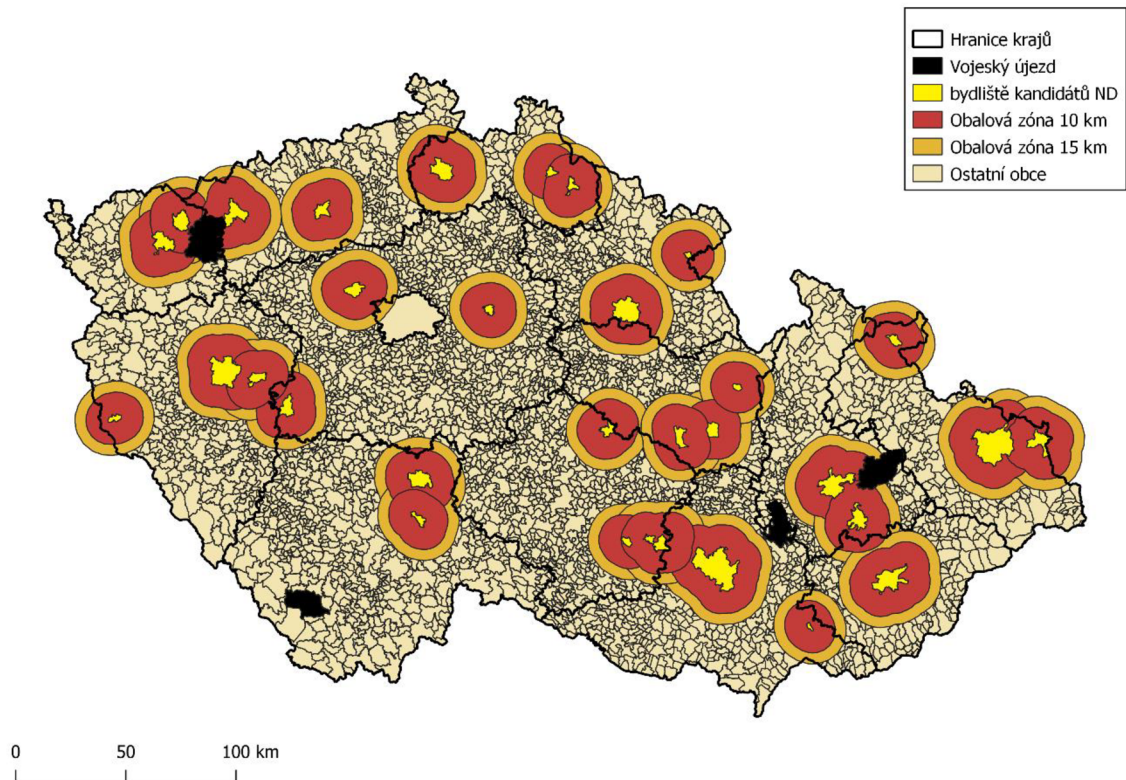
---

¹⁴ MADLEŇÁK (2010)

¹⁵ HENDL (2015)

¹⁶ DE VAUS (2002)

10-ti a 15kilometrové obalové zóny okolo obcí trvalého bydliště prvních třech kandidátů z volební listiny ND do voleb do krajského zastupitelstva v roce 2016.

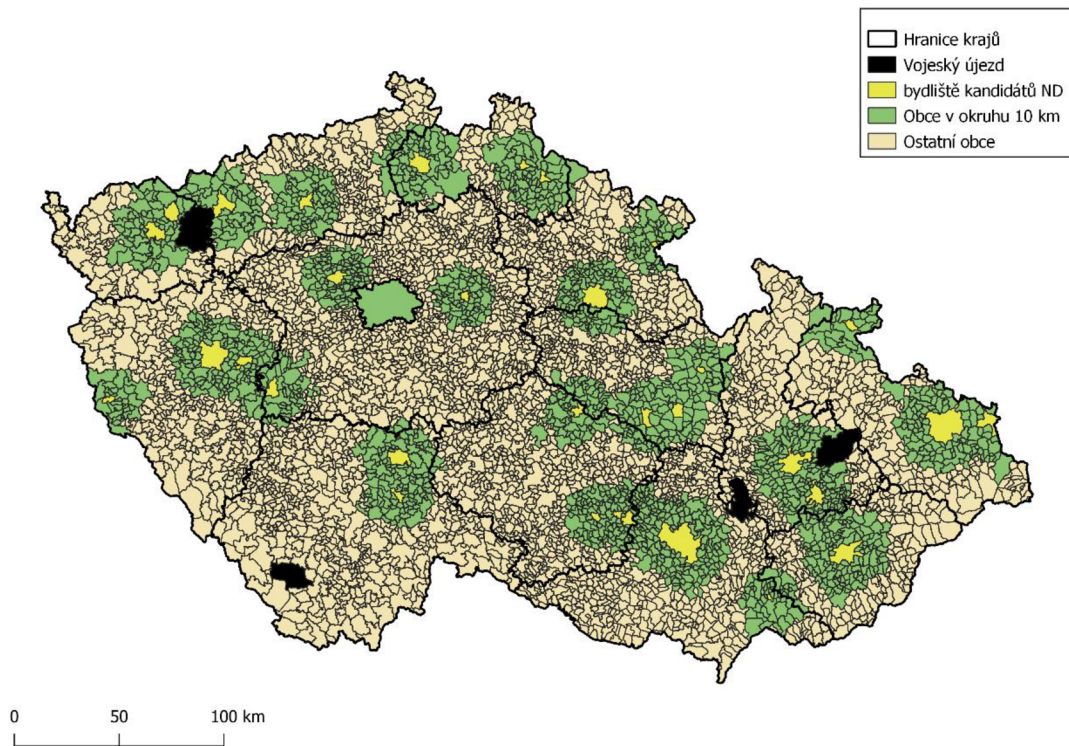

Obr. 1. ukázková mapa s obalovými zónami, pro výpočet efektu kandidáta ND ve krajských volbách v roce 2016.

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Následně autor vybral všechny obce, které se „překrývají“ s 10kilometrovou obalovou zónou anebo je tato obalová zóna protíná. Pro názornou ukázkou se čtenář může podívat na Obr. 2, kde lze vidět takto vybrané obce, 10kilometrovou obalovou zónou okolo trvalého bydliště prvních třech kandidátů na kandidátní listině ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016. Případě, že do obalové zóny spadala Praha, jako se to stalo na Obr. 2, tak nebyla zahrnuta do výpočtu, kvůli své velké specifičnosti, ve srovnání s ostatními obci ČR. Ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 nebyli kandidáti rozčlenění podle krajů, ale pro celou ČR byla kandidátní listina stejná. V tomto případě bylo v práci vybráno prvních 20 kandidátů z kandidátských listin, a to včetně kandidátů s trvalým bydlištěm v Hlavním městě Praha.

Výsledky voleb v takto vybraných obcích jsou následně srovnávány s celokrajským volebním průměrem sledované, volební strany. Stejným způsobem se v práci vybíraly obce v 15kilometrové obalové zóně. Tento výpočet potvrzuje, anebo vyvrací obecný předpoklad toho, že volební kandidáti dosahují vyššího volebního zisku v blízkém okolí svého bydliště, a to z důvodu osobní zkušenosti/známosti voličů s daným kandidátem.

Obr. 2. ukázková mapa vybraných obcí (pomocí obalových zón), pro výpočet efektu kandidáta ND ve krajských volbách v roce 2016.

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

4. Metody členění politického spektra a vymezení „extrémní pravice“

Pro pochopení obsahu této diplomové práce je nutno definovat základní politologické pojmy, které se v práci budou používat. Jedná se o pojmy: politická pravice, politická levice, extrémismus, radikalismus, terorismus, extrémní pravice, extrémní levice. Jsou to sice běžně používané pojmy ale často bývají nesprávně používány nebo i zaměňovány.

4.1 Pravo-levicová orientace

Politické strany se z hlediska ideologické orientace dělí na takzvané pravicové a levicové politické strany. Samotný pojem pravice a levice není nijak přesně definován, a proto může být toto pravo-levicové zařazení v případě mnohých stran velice obtížně uplatnitelné nebo může být nejisté. Vznik tohoto dělení se datuje do roku 1789 a souvisí s výběrem míst určitých skupin na zasedání francouzských Generálních stavů v průběhu francouzské revoluce, kdy napravo zasedli monarchističtí a zpátečníčtí aristokraté a nalevo podporovatelé nového řádu, radikálové a třetí stav. Názorově nevyhranění zaujali místa uprostřed.¹⁷

Levicové politické strany (left-wing parties) jsou typické svou snahou o celkovou změnu státu, například formou ekonomické transformace nebo různými formami sociální reformy. Bývají to strany ideologicky komunistické, socialistické a pokrokové. Typičtí voliči levicových stran jsou z řad chudších a znevýhodněných občanů (někdy také označování jako „dělnická třída“). Pravicové politické strany (right-wing parties) naopak podporují současný společenský stav a svou činností usilují o kontinuitu. Mezi pravicové ideologie řadíme konzervatismus a fašismus. Voliči pravicových stran jsou obvykle podnikatelé anebo občané střední třídy.¹⁸ Heywoodova charakteristika se nicméně zaměřuje spíše na program stran v období, než převezmou moc – a např. pro komunistické strany ve východoevropských zemích v období reálného socialismu se příliš nehodí

---

¹⁷ KNAPP (2006)

¹⁸ HEYWOOD (2004)

(v té době totiž už tyto strany podporovaly současný společenský stav a svou činností usilovaly o kontinuitu – svého vlastního totalitního režimu).

Někteří autoři se od toho klasického levo-pravicového rozdělení odklánějí a to zejména u nových politických subjektů, které lze velmi těžce zařazovat do této klasifikace. Například i z důvodu velké ideologické rozdílnosti členů v rámci některých stran. Podle Šimoníka (1996) takové rozdělení stále dává smysl, z hlediska toho, že se stále běžně používá a lidé mu rozumí. Také lze díky tomuto rozdělení snáze vysvětlovat zahraniční politická uskupení (například v rámci Evropy).¹⁹ Jednotlivé levice a pravice napříč Evropou se sice liší v intenzitě podpory jednotlivých názorů, ale celkově lze pozorovat stejné trendy při porovnávání názorů politické levice a pravice. To zejména v základních sporech o rovnosti ve společnosti, udržení statusu quo, důvěry/nedůvěry k Rusku a USA a podobně.²⁰

Typicky, levicově smýšlející člověk preferuje zásahy státu a kolektivismus, kdežto pravicově smýšlející člověk zase upřednostňuje trh a individualismus. Podle Heywooda se dají pozorovat ještě hlubší hodnotové a ideologické rozdíly (viz Tabulka 1).

Tabulka 1. hodnotové a ideologické rozdíly mezi levicí a pravicí

Levice	Pravice
svoboda	autorita
rovnost	hierarchie
bratrství	řád
práva	povinnosti
pokrok	tradice
reformy	reakce
internacionalismus	nacionalismus

(zdroj: HEYWOOD (2004); zpracováno autorem)

---

¹⁹ ŠIMONÍK (1996)

²⁰ SARTORI (2005)

4.2 Extrémismus, radikalismus a terorismus

Pojem extrémismus je terminologicky velmi nekonzistentní a dosud nebyla stanovena jeho definice, které by byla všeobecně uznávána. Podle Katuninece (2019) je velmi málo pravděpodobné, že v této definici nastane shoda, protože jde o relativní pojem. Z hlediska liberálně-demokratické společnosti se extrémismus vymyká existujícímu systému.²¹ Samotný pojem extrémismus se začal používat v odborné literatuře až ve druhé polovině 20. století. Původ slova je však mnohem starší. Extrémismus se složen z latinsko-řecké kombinace slov „trema“, které překládáme jako otevření, štěpení nebo zlom a „extremus“, což se překládá jako nejzazší a používalo se například u oblastí Římského impéria, které byly umístěny nejdále od Říma. Následně se tento výraz začal používat i u popisu jiných „hraničních situací“. Pojmem extrémista bychom tedy mohli označit člověka, který se vzdálil od společenství a aktivně proti němu bojuje za pomoci „proti-ideologie“.²²

Při bližším pohledu na pojem extrémismus zjistíme, že jde o fenomén, který neguje moderní společnost založenou na demokracii (tedy z pohledu naší společnosti). Obecně může být za extremismus považováno nebo označováno jakékoliv hnutí, jehož cílem je radikální změna společenského řádu. V euroamerickém prostoru lze pozorovat paralelní vývoj extrémismu s demokracií od roku 1789, kdy proběhla Francouzská revoluce a „zrodila se“ demokracie v našem současném chápání. A také současné chápání extremismu, protože, jak si všímá Kotlán (2003): „Počátek demokracie je počátkem extrémismu“. Demokratické principy jsou náchylné na extrémismus zejména při krizích ale i v okamžiku jejich formování, a proto spolu tyto dva pojmy blízce souvisí, již od jejich vzniku.²³

Chmelík (2001) obecně popisuje extrémismus jako „výrazné odchýlení se od obecně uznávaných a v aktuální době přijímaných norem“. Z hlediska sociologického pak extrémismus popisuje jako souhrn patologických jevů, které mohou být zapříčiněny jednotlivci nebo i organizovanými a neorganizovanými skupinami, kdy u těchto extrémistů

---

²¹ KATUNINEC (2019)

²² MAREŠ (2003)

²³ KOTLÁN (2003)

dominují proti systémové myšlenky. Policie zase extrémismus popisuje jako fyzické napadení, ničení cizího majetku nebo verbální útoky a jiné aktivity spojené s určitou ideologií, kdy tito aktéři ideologicky vybočují s aktuálním stavem ve společnosti nebo politickým nastavením státu. Také lze u těchto jedinců/skupin pozorovat rasovou, náboženskou, národnostní nebo podobně motivovanou nesnášenlivost a netoleranci.²⁴

V odborných kruzích se také debatuje nad odlišností termínu extrémismus od radikalismu, které bývají často považovány za totožné. Rozdíly jsou ale značné. Extrémismus přímo odmítá současné systémové nastavení a bojuje proti němu, kdežto radikalismus nemusí být vyloženě antisystémový a spíše se řadí do demokratické opozice. Jako „radikální“ mohou být také považovány různé změny, zapříčiněny vládou demokratického státu.²⁵ Radikalismus můžeme také definovat, jak extrémismus oproštěn od násilí v jednání a vyjadřování, přičemž přímo nebojuje proti vládnoucímu systému a naopak se podle ustanoveného systému chová.²⁶

S extrémismem souvisí také pojem terorismus, který bývá popisován jak nástroj extrémistických skupin, který používají pro vydírání států nebo institucí. Vydírání funguje na principu strachu a ten teroristické skupiny šíří nejčastěji za pomoci destrukce budov, vraždění nebo vyhrožování tímto činy. Terorismus může být páchan jedinci nebo i skupinami lidí, kteří jsou nejčastěji rekrutováni z extremistických skupin.²⁷ To ale přirozeně neznamená, že by terorismus byl vždy extremistický – v krajních případech je považován za legitimní, pokud je projevem odporu proti totalitním nebo autoritářským režimům (v naší historii např. atentát na Heydricha)

I z předchozího textu je patrné, že pojem Extrémismus je nejednoznačný. Proto, aby byly v práci identifikované konkrétní extremistické skupiny v ČR si však musíme vybrat konkrétní definici, podle které můžeme extrémisty identifikovat, a proto bude práce vycházet z definice ministerstva vnitra České republiky, které ve svém působení z této definice také vychází. Tato definice byla vybrána zejména proto, že je definovaná pro oblast zájmu této práce (ČR), je oficiálně schválena vládou ČR a je také monitorována českým

---

²⁴ CHMELÍK (2001)

²⁵ DANICS (2008)

²⁶ CHMELÍK (2001)

²⁷ TOTÉŽ

ministerstvem vnitra. Na webu ministerstva vnitra (www.mvcr.cz) je nejnovější definice z roku 2010, nicméně je tato definice stále platná a odkazuje se na ní i výroční zpráva o extrémismu z roku 2020.²⁸

Samotná definice extrémismu (podle ministerstva vnitra ČR) pojímá tento pojem, jako ideologické postoje, které nedodržují ústavní a zákonné normy, jsou typické svou netolerancí a jsou v přímém rozporu se základními demokratickými ústavními principy, kterými jsou:²⁹

- úcta k právům a svobodám člověka a občana³⁰
- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát³¹
- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu³²
- svrchovanost lidu³³
- volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů³⁴
- ochrana menšin při rozhodování většiny³⁵
- svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezczitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení³⁶

Tyto extrémistické postoje mohou eskalovat v extrémistické činy, které přímo ohrožují současný demokratický politicko-ekonomický systém.³⁷ Takovým typem činů se zabývá Bezpečnostní Informační Služba ČR³⁸

---

²⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2021)

²⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2021)

³⁰ Jednotlivé body buď přímo citují, nebo parafrázují text Ústavy České republiky – v tomto případě hlavy první, článku 1

³¹ TOTÉŽ

³² Ústava České republiky – hlava první, článek 9

³³ Ústava České republiky – hlava první, článek 2

³⁴ Ústava České republiky – hlava první, článek 5

³⁵ Ústava České republiky – hlava první, článek 6

³⁶ Listina základních práv a svobod – hlava první, článek 1 a 3

³⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2021)

³⁸ § 5 zákona č. 153/1994 Sb

V právu ČR není extrémismus nijak definován, ale můžeme se setkat s pojmy jako „trestná činnost s extremistickým podtextem“ a „extremistická trestná činnost“. Tyto pojmy můžeme definovat, jako trestnou činnost (různého druhu) motivovanou nebo ovlivněnou extremistickými postoji.³⁹

4.3 Okraje pravo-levicového politického spektra

Za základní směry extrémismu by se dala považovat extrémní levice a pravice. Jak již bylo v práci řečeno, toto pravo-levicové dělení je značně kritizováno pro svou nejednoznačnost, zejména pak u nových politických stran, které lze v tomto pojetí zařadit s velkými obtížemi. Jiná situace však nastává u krajně levicových a krajně pravicových stran, u kterých tyto typické, pravo-levicové rozdíly jdou jednoznačně pozorovat.⁴⁰ I když lze z teoretického hlediska rozpoznat pravicový od levicového extrémismu velice snadno, tak v praxi bývá toto rozpoznání mnohdy nejasné, protože konkrétní případy extrémismu ovlivňuje kromě ideologie také historický a sociokulturní kontext.⁴¹

Levicový extrémismus se zaměřuje na rovnost ve společnosti a tuto ideu rozšiřuje na všechny oblasti života. Samotná myšlenka lidské rovnosti se shoduje s demokratickými principy a z tohoto pohledu tedy extrémní levice s těmito principy souhlasí. Co z ní dělá extremistickou jsou myšlenky vyvozené z této základní rovnosti, podle kterých by se měli lidé oprostit od společenských, ekonomických, politických a kulturních tlaků, čímž by společnost dosáhla absolutní rovnosti bez panství. Díky tomu by vzniknul nový systém, tvořený „novými lidmi“, ve kterém zavládne absolutní spokojenost a harmonie na zemi. Levicový extrémismus se pak ještě ideologicky dělí na anarchismus a komunismus. Pravicový extrémismus naopak myšlenku rovnosti popírá, čímž už přímo oponuje myšlenkám demokratického ústavního státu. V současné době se pravicový extrémismus projevuje myšlenkami o nadřazenosti vlastní „rasy“, „národa“, či „etnika“ a naopak v myšlenkách o podřazenosti skupin „cizích“ a celkově skupin „jiného druhu“. Extrémní pravice se tedy zasazuje o institucionálně definovanou nerovnost mezi lidmi různého etnika, výkonosti, národnosti, či rasové příslušnosti.⁴² Velkou roli v extrémní

---

³⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2021)

⁴⁰ MAREŠ (2003)

⁴¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2021)

⁴² MAREŠ (2003)

pravici také historicky hrála katolická církev a s ní spojený náboženský extrémismus. V současné době se od tohoto spojení mírně ustupuje a zejména v západní Evropě bývá velké množství členů extrémní pravice ateistických nebo odkazují na pohanskou tradici, a to vede k větší roztržitosti extrémně pravicových skupin. Nicméně jsou domněle křesťanské hodnoty (vykládané extrémní pravici) stále silnou součástí mnoha extrémně pravicových uskupení, které označují Evropu, jako „křesťanský“ nebo „židokřesťanský“ kontinent, z čehož vyplývá jeden z hlavních témat extrémní pravice v Evropě, a tím je postoj k „neevropským“ náboženstvím na území Evropy.⁴³ Paradoxní je, že takto chápané křesťanské hodnoty už dlouhou dobu nemají oporu v učení katolické církve.

Zjednodušeně by se také dalo tvrdit, že extrémně pravicové a extrémně levicové strany jsou na úplném kraji politického spektra. Na levém konci politického spektra se ideologicky nachází komunismus a anarchismus a na pravém konci pak fašismus.⁴⁴

4.4 Identifikace extrémně pravicových stran v ČR

Práce se bude v identifikaci takových politických stran opírat o výroční zprávy ministerstva vnitra o extrémismu a souvisejících jevech na území České republiky (dále jen „zprávy“). Do dalšího výzkumu v této práci nebudou zařazeny pouze strany, které tyto zprávy přímo označují za extremistické, ale také strany, jejichž aktivity MV z tohoto aspektu dlouhodobě sleduje. Tyto zprávy jsou vydávány každý rok. Práce čerpá data ze zpráv o letech 2015 až 2020. Ministerstvo vnitra v těchto zprávách jasně označuje za dva hlavní subjekty extrémní pravice v ČR Dělnickou stranu sociální spravedlnosti (dále jen „DSSS“) a Národní demokracii (dále jen „ND“) tyto dvě strany jsou označovány, jako jediné extrémně pravicové subjekty v ČR, které působí celorepublikově. Ve sledovaných letech MV nebralo činnost DSSS a ND, jakožto přímé ohrožení demokracie ale riziko sledovala v excesech jednotlivců.⁴⁵

ND v letech 2015 až 2020 vystupovala proti různým skupinám osob na základě rasového či etnického původu, sexuální orientace nebo náboženského a politického přesvědčení. Také se v roce 2016 označila za „protisystémový subjekt“.

---

⁴³ CAMUS (2006)

⁴⁴ HEYWOOD (2004)

⁴⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2021)

Svou extrémistickou aktivitu projevovala ND na internetu ale i v rámci veřejných shromáždění, kdy docházelo k řadě incidentů. Například dne 26. března 2016, kdy policisté zadrželi předsedu ND pro podezření ze spáchání trestného činu, na základě jeho projevu na protiimigrační a protimuslimské demonstraci, kdy vyhrožoval politikům „trestem nejvyšším“. Další incident se stal 6. února 2016, kdy stoupenec ND vystřelil ze signální pistole při projevu předsedy ND v rámci demonstrace organizované ND a Hnutím za naši kulturu a bezpečnou zem.⁴⁶ V roce 2018 proběhla série soudních řízení s předsedou ND a byly mu vyměřeny 2 podmíněčné tresty za nenávistně motivované trestné činy. Přesněji se jednalo o trest za vydání antisemitistických knih a dalších nenávistných projevech. Další trest byl vyměřen za antisemitskou preformaci v obci Polná.⁴⁷

DSSS bylo ve sledovaném období 2015 až 2020, z hlediska popularity spíše na ústupu, a to díky svým pomalým reakcím na aktuální dělí a dlouhodobým neshodám s ND. Nadále však navazovala spojení se zahraničními extrémně pravicovými subjekty. Zejména pak se Slovenskou stranou „Ľudová strana Naše Slovensko“. Důležité pro DSSS je také zapojení do celoevropské koalice, sdružující nacionalistická uskupení s názvem Aliance pro mír a svobodu. Tato koalice se negativním způsobem staví proti Evropské unii a zejména pak jejímu „agresivnímu“ postoji vůči Ruské federaci.⁴⁸

Specifickým případem je politická strana „Blok proti islamizaci – Obrana domova“ (dále jen „BPI“), která dlouhodobě vystupovala jako strana protiimigrační a protimuslimská. Na toto téma také pořádala několik protestů a akcí, ze kterých byl nejvíce medializovaný happening na Staroměstském náměstí v Praze v roce 2016, při kterém členové BPI předvedli „divadelní scénku“ o obsazení Prahy Islámským státem. Tento happening vyvolal na Staroměstském náměstí paniku. V průběhu roku 2016 vliv této politické strany upadá a následně je již zcela marginální.⁴⁹

---

⁴⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2017)

⁴⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2019)

⁴⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2017)

⁴⁹ TOTÉŽ

Úsvit – Národní koalice (dále jen „ÚNK“) není ve zprávě označována za extremistickou stranu, ale lze pozorovat u jejich členů extremistické tendence. Také se angažovala při mnohým proti muslimských a proti imigračním protestech, kdy spolupracovala s extrémně pravicovými subjekty (zejména s ND).⁵⁰

V podobné situaci se nachází strana „Svoboda a přímá demokracie – Tomia Okamury“ (dále jen „SPD“), které je ministerstvem Vnitra označována, jakožto populistická strana, ale zároveň jí ministerstvo Vnitra označila ve své zprávě o extrémismu z roku 2018 za „nejvlivnějšího aktéra na poli šíření náboženské či etnické nesnášenlivosti“⁵¹. Samotná SPD se oficiálně distancovala od totalitních ideologií, nicméně se soustředí na podobná témata, jako extrémně pravicové subjekty v ČR a v mnohých případech jsou jejich postoje shodné. Došlo dokonce k příkladům, kdy se představitelé SPD vyjadřovali více radikálněji na určité téma, než představitelé tradičních extrémně pravicových stran. V roce 2017 však založila svou kampaň téměř pouze na „strašení z islamizace“ a samotný předseda SPD Tomio Okamura se v historii vyjadřoval xenofobním způsobem proti imigrantům, muslimům a Romům.⁵² V roce 2018 Tomio Okamura společně s dalšími dvěma členy SPD (Radkem Rozvoralem a Miroslavem Roznerem) zlehčovali svými výroky dění v táboru v Letech u Písku, který sloužil v letech 1942 až 1943 jako koncentrační tábor, převážně pro Romy. Následně byli za tyto výroky vyšetřováni policií ČR.⁵³ Dále bývá spojována činnost SPD s teroristickým útokem Jaromíra Baldy, který byl aktivním podporovatelem SPD. Balda v roce 2017 ve dvou případech pokácel strom tak, aby spadnul přes vlakové koleje (čímž plánoval vykolejit vlak). Na místě poté nechal letáky odkazující na činnost Islámského státu. V obou případech k vykolejení vlaku nedošlo.⁵⁴ Práce se tedy kromě DSSS a ND také zaměří na SPD a to zejména, kvůli její vysoké podpoře a sklony k extrémně pravicovému chování (viz výše).

---

⁵⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2016)

⁵¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2018)

⁵² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2018)

⁵³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2019)

⁵⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY (2020)

5. Analýza změn území volební podpory

Volební podpora extrémně-pravicových stran se ve sledovaném období značně měnila, a i samotné strany měnily z různých důvodů svou volební strategii. Například kandidovali v koalici anebo pouze podpořily jinou stranu. Do Poslanecké sněmovny kandidovaly v roce 2006 DSSS, DS a ND v jedné koalici a získaly 0,23 % hlasů. V následujících volbách roku 2010 již kandidovala DSSS samostatně a dosáhla ve volbách do Poslanecké sněmovny svého vrcholu 1,14 % hlasů. Ve volbách v roce 2013 volební podpora DSSS lehce poklesla na 0,86 %. Tento pokles mohl být způsoben „vysátím“ hlasů od nově kandidující strany Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury (6,88 %), na kterou následně nepřímo navázala strana SPD. ND v roce 2010, ani v roce 2013 nekandidovala. Ve volbách v roce 2017 Již kandidovaly všechny sledované volební strany. To také zřejmě způsobilo velký pokles volebního zisku DSSS na 0,20 %. ND v těchto volbách získala 0,72 % a SPD poté 10,64 %, čímž si zajistila 22 mandátů v Poslanecké sněmovně. V roce 2021 kandidovala ze sledovaných stran pouze SPD s volebním ziskem 9,56 % a získala 20 mandátů. DSSS pouze podpořila Volný blok, který získal 1,33 % hlasů (viz Tabulka 2).⁵⁵

Tabulka 2. Volební výsledky DSSS, ND a SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny (2006 až 2021)

Volby do Poslanecké sněmovny	DSSS	ND	SPD
2006	0,23 (v koalici)	-	-
2010	1,14	-	-
2013	0,86	-	-
2017	0,20	0,72	10,64
2021	(podpořila Volný blok)	-	9,56

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Již v roce 2004 kandidovala DS do parlamentu Evropské Únie s volebním ziskem 0,23 %. V následujících volbách v roce 2009 získala již 1,07 %. (DS byla v roce 2010 rozhodnutím nejvyššího správního soudu rozpuštěna a DSSS od tohoto roku vystupuje, jako její nástupkyně). Do voleb v roce 2014 tedy již kandidovala DSSS a získala 0,52 %. Tento pokles mohl být způsoben kandidaturou ideově podobné strany ND, která získala 0,46 %.

⁵⁵ www.volby.cz

Součet hlasů těchto dvou stran (0,98 %) se přiblížil zisku DS v předchozích volbách. V roce 2019 kandidovala také SPD a získala 9,14 % (2 mandáty).⁵⁶ Podpora DSSS a ND od minulých voleb mírně poklesla (v součtu o 0,02 %), což by se dalo vyložit „vysátím“ voličů, již zmíněnou SPD. I když se podpora DSSS a ND v součtu signifikantně nezměnila, tak se ale změnil poměr zisku těchto stran, kdy v minulých volbách byl tento poměr přibližně 1,13 : 1 (DSSS : ND) a v těchto volbách přibližně 1 : 4,33 (DSSS : ND). (viz Tabulka 3.)

Tabulka 3. Volební výsledky DSSS, ND a SPD ve volbách do parlamentu Evropské Unie (2004 až 2019)

Volby do parlamentu Evropské Unie	DSSS	ND	SPD
2004	0,18 (výsledek DS)	-	-
2009	1,07 (výsledek DS)	-	-
2014	0,52	0,46	-
2019	0,18 (v koalici s NF)	0,78	9,14

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Ve volbách do krajského zastupitelstva se v letech 2004, 2008 a 2012 zúčastnila ze sledovaných stran pouze předchůdkyně DSSS (DS) a od roku 2008 i samotná DSSS. V roce 2004 kandidovala DS pouze v 8 krajích. V rámci těchto 8 krajů dosáhla DS v průměru 0,31 % hlasů. Na celorepublikové úrovni pak 0,09 %. DS v těchto volbách kandidovala v koalici s Národní stranou a Konzervativní alternativou. Nejvyššího zisku dosáhla tato koalice v Plzeňském kraji (0,83 %). V následujících volbách roku 2008 kandidovala DS v koalici s DSSS ve všech krajích a navýšila si průměrnou podporu na 1,02 %, tedy nárůst o 0,71 %. Nejvyšší podpory dosáhla opět v Plzeňském kraji (1,47 %) a nejnižší poté v Jihomoravském kraji (0,56 %). Do krajských volek v roce 2012 již nastoupila pouze DSSS, která „nasadila“ kandidáty ve všech krajích a získala v průměru 1,68 % hlasů. Značně nadprůměrnou volební podporu zaznamenala DSSS v Ústeckém kraji (4,34 %) a Karlovarském kraji (3,34 %) Naopak nejnižší volební podporu měla DSSS ve Zlínském kraji (0,61 %) Viz Tabulka 4. Tyto značné výkyvy v jednotlivých krajích mohou být ovlivněny osobností kandidáta a „vysátím“ hlasů od silného protikandidáta.

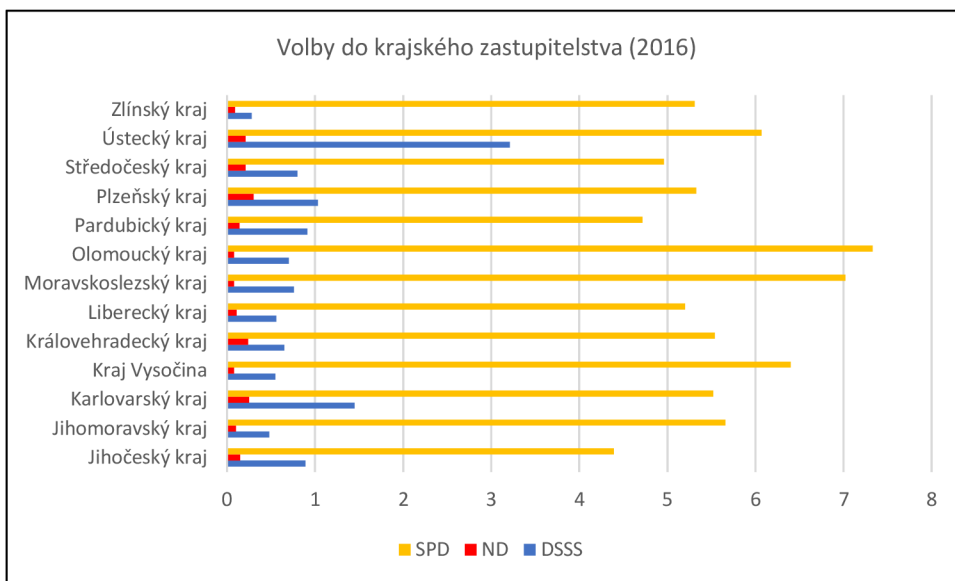
⁵⁶ www.volby.cz

Tabulka 4. Volební výsledky DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva (2004 až 2012) (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

DSSS	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
2004	-	-	0,24	0,29	-	0,20	-	-	0,38	0,83	0,11	0,27	0,16
2008	1,2	0,56	1,23	0,92	1,02	0,89	1,00	0,82	1,28	1,47	1,02	1,19	0,68
2012	1,81	0,75	3,34	0,73	1,51	1,61	2,15	0,99	1,43	1,56	0,98	4,34	0,61

V roce 2016 kandidovaly již všechny 3 sledované strany, ve všech krajích. Nejvíce hlasů, z těchto 3 stran získala SPD a to ve všech krajích. SPD také získala celkem 18 mandátů.⁵⁷ Nejvíce hlasů získala SPD v Olomouckém kraji (7,33 %) a v kraji Moravskoslezském (7,02 %). Naopak nejméně pak v kraji (4,39 %). V průměru získala SPD 5,65 %. DSSS získala v průměru (0,94 %). Tento průměr však značně ovlivňuje volební úspěch DSSS v Ústeckém kraji, kde dosáhli 3,21 % hlasů. Nejhůře dopadla DSSS ve Zlínském kraji se ziskem 0,28 %. Ze sledovaných stran dopadla v těchto volbách nejhůře ND s průměrným ziskem 0,16 %. ND získala nejvíce hlasů v Karlovarském kraji (0,25 %) a nejméně procent získala v kraji Vysočina, Moravskoslezském kraji a Olomouckém kraji, kdy ve všech třech krajích dosáhla pouhých 0,08 % hlasů. Viz obr. 3. Celkově se dá pozorovat propad volebního zisku DSSS od předešlých voleb, a naopak Velký zisk (již zmíněných 18 mandátů) získala SPD, které kandidovalo ve volbách do krajského zastupitelstva poprvé, stejně tak jako ND. ND však její první volby do krajského zastupitelstva nedopadly dobře, při srovnání volebního zisku ND v ostatních volbách.

⁵⁷ www.volby.cz

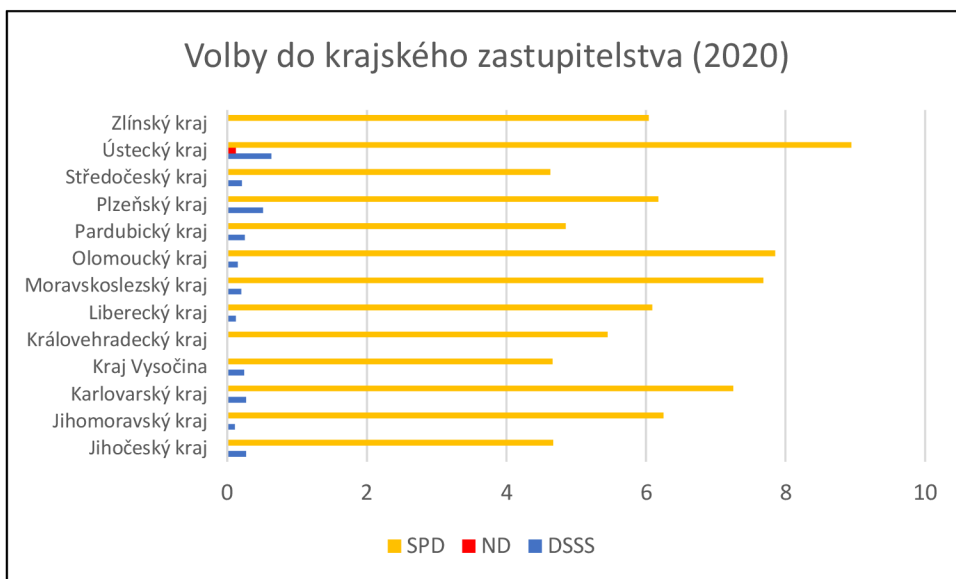
Obr. 3. Graf výsledků voleb SPD, ND a DSSS do krajského zastupitelstva v roce 2016 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Krajské volby roku 2020 byly pro sledované strany velkou změnou kandidovaly všechny 3, ale ND „nasadila“ kandidáty pouze v Ústeckém kraji, a i tam získali pouhých 0,12 %. DSSS sice kandidovala ve všech krajích s výjimkou Královehradeckého a Zlínského, nicméně se také nedočkala velké volební podpory. V průměru získala DSSS 0,27 %. Nejvíce % získala DSSS v Ústeckém kraji a to 0,63. Nejméně procent hlasů získala v Jihomoravském kraji (0,11 %). Naopak SPD pouze prohloubila svůj úspěch z předešlých voleb do krajského zastupitelstva a získala celkem 35 mandátů,⁵⁸ tedy o 17 mandátů více, než v roce 2016. Největší voličskou podporu získala SPD v Ústeckém kraji, kde dostala 8,94 %. Velice úspěšná byla SPD i v dalších krajích, jako je například Moravskoslezský (7,68 %) a Olomoucký (7,85 %) kraj. Nejméně procent hlasů dostali kandidáti SPD do krajského zastupitelstva ve Středočeském kraji (4,63 %). O pouhých pár setin % dostali více kandidáti SPD v Jihočeském kraji (4,67 %) a kraji Vysočina (4,66 %). (viz obr. 4)

Celkově lze tedy pozorovat ve volbách do krajského zastupitelstva postupná, narůstající podpora kandidátů DS (později DSSS) do krajského zastupitelstva od roku 2004, která vrcholí v roce 2012 s průměrných ziskem 1,68 %. Od těchto voleb však následně podpora DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva upadala a tento trend vyvrcholil ve volbách v roce 2020, kdy získala DSSS v průměru 0,27 %. ND se ve volbách do krajského zastupitelstva nijak značně neangažovala a naplno se jich zúčastnila pouze v roce 2016,

⁵⁸ www.volby.cz

kdy kandidovala ve všech krajích s průměrným ziskem 0,16 % hlasů. Jak ND, tak DSSS (DS) nezískala ve volbách do krajského zastupitelstva od vzniku České republiky, do roku 2020 ani jeden mandát. V tomto ohledu byla úspěšnější nejmladší ze sledovaných stran, SPD. Ta kandidovala pouze ve volbách v roce 2016 a 2020, avšak dosáhla v obou volbách značného volebního úspěch. V roce 2016 získala 18 mandátů a v roce 2020 dokonce 35 mandátů. (viz obr. 4)

Obr. 4. Graf výsledků voleb SPD, ND a DSSS do krajského zastupitelstva v roce 2020 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Napříč všemi volbami můžeme u našich sledovaných stran pozorovat podobné tendence. Nejprve se dostávaly do politického povědomí voličů a DS jako první začala v roce 2004 stavět své první kandidátské listiny. Postupem času nabírala větší množství voličů a kolem roku 2008 začala kandidovat společně se svou sesterskou stranou DSSS, která se po rozpuštění DS stala její nástupkyní. I přes to, že byla DS v roce 2010 rozhodnutím nejvyššího státního soudu rozpuštěna, tak to voliče DSSS neodradilo a paradoxně se DSSS „těšila“ v těchto letech své nejvyšší volební podpory. V následujících letech (2012 až 2021) můžeme pozorovat postupný úpadek volební podpory DSSS. V některých letech si DSSS s ND „rozdělily“ své volební zisky a se vznikem SPD pak lze sledovat ještě větší propad volebního zisku DSSS a ND. U ND můžeme pozorovat, i přes její menší volební podporu, podobné trendy, jako u DSSS. SPD od svého vzniku pomalu prohlubovala svou volební podporu a můžeme pozorovat, že si zjevně „drží“ již stabilní množství voličů.

Na volební úspěchu DSSS a ND se na první pohled „podepisuje“, zda kandidují nebo nekandidují další extrémně pravicové strany. V práci jsme se tedy zaměřili na volební korelaci mezi volebním ziskem DSSS a ND, DSSS a SPD, ND a SPD. Tato korelace byla počítána za jednotlivé obce ve volbách do krajského zastupitelstva v letech 2016 a 2020, ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 a ve volbách do Evropského Parlamentu v roce 2019 (Právě na tyto čtyři volby bude v dalších kapitolách práce zaměřena).

I přes zjevný, vzájemný vliv těchto 3 stran, se z výpočtu korelace volebních výsledků neprokázala žádná, statisticky významná korelace mezi jejich volebními zisky. (Viz Tabulka 5.) S výjimkou mírné pozitivní korelace mezi volebním ziskem SPD a DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v Karlovarském kraji v roce 2016. Tato korelace nám tedy říká, že v obcích s vyšší volební podporou SPD byla také často vyšší podpora DSSS. To by mohlo být způsobeno rozdílnou voličskou popularitou, obecně více extrémistických stran, v rámci jednotlivých obcí. (Viz Tabulka 6.) Další mírou, tentokrát negativní korelaci lze pozorovat znovu mezi SPD a DSSS v Karlovarském kraji ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020. V roce 2020 se tedy v tomto kraji jednotlivé obce zřejmě volebně více vyhranily, protože tato negativní korelace dokládá, že s procentuálně narůstajícím počtem volebního zisku SPD v jednotlivých obcích se naopak snižoval procentuální zisk DSSS. Tento fenomén může být způsoben například efektem kandidáta. (Viz Tabulka 7.)

Tabulka 5. korelační koeficient mezi volebním ziskem sledovaných stran, za jednotlivé obce v různých letech (v roce 2017 ND nekandidovala)

korelace mezi	2016	2017	2019	2020
SPD a DSSS	0,04	0,05	0,00	-0,03
SPD a ND	-0,01	n/a	-0,02	0,07
DSSS a ND	0,02	n/a	0,02	-0,08

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Tabulka 6. korelační koeficient mezi volebním ziskem sledovaných stran, za jednotlivé obce ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016

2016	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
SPD - DSSS	0,07	0,04	0,22	-0,04	0,07	-0,19	0,14	0,09	0,07	0,11	0,08	-0,03	0,02
DSSS - ND	0,02	0,01	0,06	-0,05	0,05	0,08	-0,05	0,05	0,03	-0,03	-0,01	-0,02	-0,04
ND - SPD	-0,03	0,00	-0,08	-0,02	-0,04	-0,05	0,07	0,02	0,05	-0,01	0,00	0,06	-0,02

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Tabulka 7. korelační koeficient mezi volebním ziskem sledovaných stran, za jednotlivé obce ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020

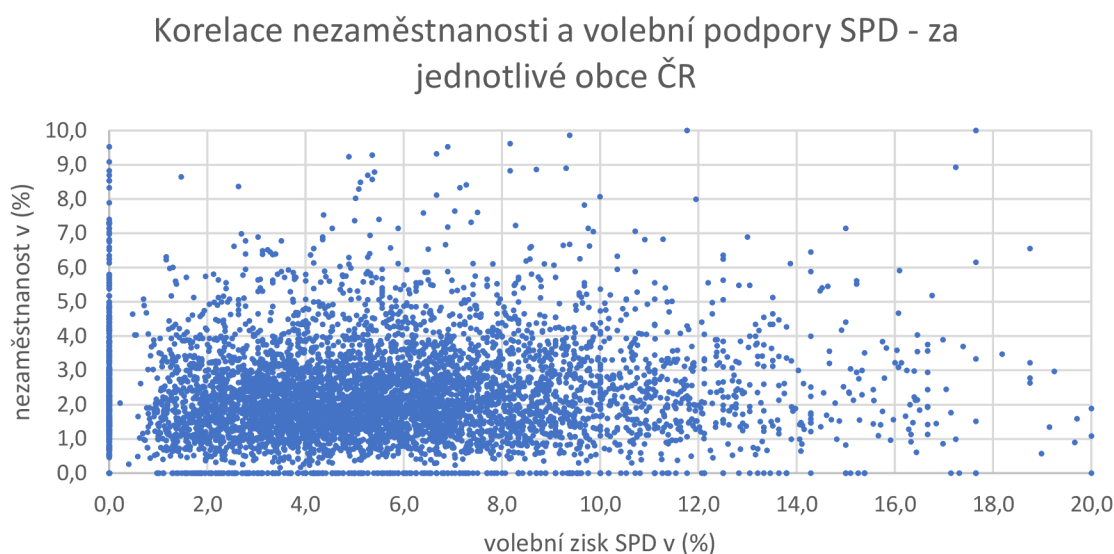
2019	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
SPD - DSSS	-0,02	0,04	-0,17	-0,01	0,10	0,10	-0,03	0,06	-0,04	-0,02	-0,02	0,08	0,03
DSSS - ND	0,05	-0,04	-0,09	0,00	-0,04	0,01	-0,03	0,01	0,00	0,05	0,04	0,03	0,08
ND - SPD	-0,02	0,02	-0,08	0,00	-0,03	0,03	0,05	0,03	0,02	-0,07	-0,02	-0,04	-0,10

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Z těchto dat tedy vyplývá, že námi sledované strany na sebe navzájem neměly ve volbách 2016, 2017, 2019, 2020 v rámci jednotlivých obcí žádný, statisticky významný vliv (až na dvě výjimky viz výše). Volební podporu těchto 3 stran ale mohou ovlivňovat i jiné faktory, například ty sociálně-ekonomické, proto se práce zabývá korelací mezi volebními zisky SPD, DSSS, ND a nezaměstnaností v jednotlivých obcích, v již zmíněných letech. Nezaměstnanost byla vybrána na základě předpokladu, že bude mít na volbu extremistických stran vliv a je zároveň jedna z nejdůležitějších socio-ekonomických faktorů.

Ani v tomto případě se korelace nijak neprojevila a nenastal tedy případ, který by potvrdil větší, než statisticky bezvýznamnou korelaci mezi nezaměstnaností v obci a její volební podporou námi sledovaných stran. Výsledky všech korelací můžeme pozorovat níže, v Tabulce 8. nebo v grafické vizualizaci korelace nezaměstnanosti a volební podpory SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 na obr. 5. Kde nelze pozorovat žádná souvislost mezi sledovanými jevy. Grafy DSSS a ND jsou vizuálně velmi podobné Obr. 5 a nelze v nich pozorovat žádné trendy, a proto nebyly do práce zahrnuty.

Obr. 5. Graf korelace nezaměstnanosti a volební podpory SPD. Za jednotlivé obce ČR ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Korelace nevychází ani v případě, když sečteme procentuální zisk všech tří stran v jednotlivých obcích a porovnáme tyto data s nezaměstnaností za obce. V tomto případě je sice korelace mírně vyšší ale stále je statisticky zanedbatelná. Viz tabulka 8.

Tabulka 8. Korelace mezi volební podporou SPD, DSSS, ND, jejich součtem a nezaměstnaností, za jednotlivé obce ve volbách v letech 2016 až 2020

	SPD (%)	DSSS (%)	ND (%)	součet
2016	0,08	0,03	0,04	0,09
2017	0,12	0,01	-	0,12
2019	0,10	0,02	0,02	0,10
2020	0,14	0,02	0,05	0,15

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

5.1 Volby do krajského zastupitelstva v roce 2016

Na základě statistické analýzy těchto voleb můžeme pozorovat, že procento volebního zisku SPD, které je počítáno z celkového počtu platných hlasů v ČR a celkových platných hlasů, které SPD obdržela, mírně převyšuje průměr procentuálního volebního zisku SPD v jednotlivých obcích. U DSSS a ND tomu bylo naopak. Což by mohlo napovídat, že SPD měla silnější podporu v obcích s vyšším počtem obyvatel, než ND a DSSS. Napříč celou ČR získala SPD 144 058 hlasů, což tvoří 5,68 % platných volebních lístků. SPD v těchto volbách měla minimum hlasů 0,00 %, a to celkem v 500 obcích. Naopak maxima dosáhla SPD v obci Slavníč v Karlovarském kraji, kde obdržela 36,36 % hlasů. Nutno podotknout, že tato obec má pouze 59 obyvatel. Pokud bychom se zaměřili na obce nad 1 000 obyvatel, tak SPD dosáhla maxima v obci Sudkov (1130 obyvatel) v Pardubickém kraji, kde získala 19,24 % hlasů. Při zprůměrování volebního zisku získala SPD 5,51 % hlasů, což se příliš neliší od mediánu SPD za obce (5,08 %). S tím také souvisí velice nízký variační koeficient, ze kterého můžeme vyčíst, že volební zisk SPD byl napříč ČR nejvíce konzistentní v porovnání s DSSS a ND. (viz tabulka 9.)

DSSS se v rámci námi pozorovaných stran umístila na druhém místě s celkovým počtem hlasů 22 732 (0,90 %). Svého minima, 0,00 % hlasů dosáhla ve 2 489 obcích napříč ČR a své maximum (25,23 %) obdržela v obci Libčevce v Karlovarském kraji, která má 945 obyvatel, pokud bychom se zaměřili na obce nad 1 000 obyvatel, pak by DSSS dosáhla svého maxima 11,39 % v obci Větrní (3 993 obyvatel). Medián volebního zisku DSSS je menší než průměr o “rovnou polovinu“ (tedy 50 %), to poukazuje na nerovnoměrné rozložení volební podpory DSSS, což také potvrzuje vyšší variační koeficient. (viz tabulka 9.)

Nejméně hlasů dostala ND (celkem 3 934). V průměru se pak její volební zisk rovná 0,16 %. Medián volebního zisku za obce se u ND rovná 0,00 %, z čeho se dá vyčíst, že ve většině obcí ČR nezískala žádný hlas. Přesně 0,00 % hlasů získala v 5 011 obcích. Napříč tomu měla své volební maximum vyšší, než DSSS a to 25,84 %, které získala v obci Poděvousy v Karlovarském kraji. Tato obec má ale pouze 250 obyvatel. Pokud se podíváme na obce nad 1 000 obyvatel, tak ND dosáhla maxima 3,65 % v obci Budišov (1 191 obyvatel). Tyto velké statistické rozdíly také potvrzuje variační koeficient, který je u zisku ND nejvyšší z námi sledovaných stran. To nám potvrzuje, že volební podpora ND byla v těchto volbách, napříč ČR značně nekonzistentní. (viz tabulka 9.)

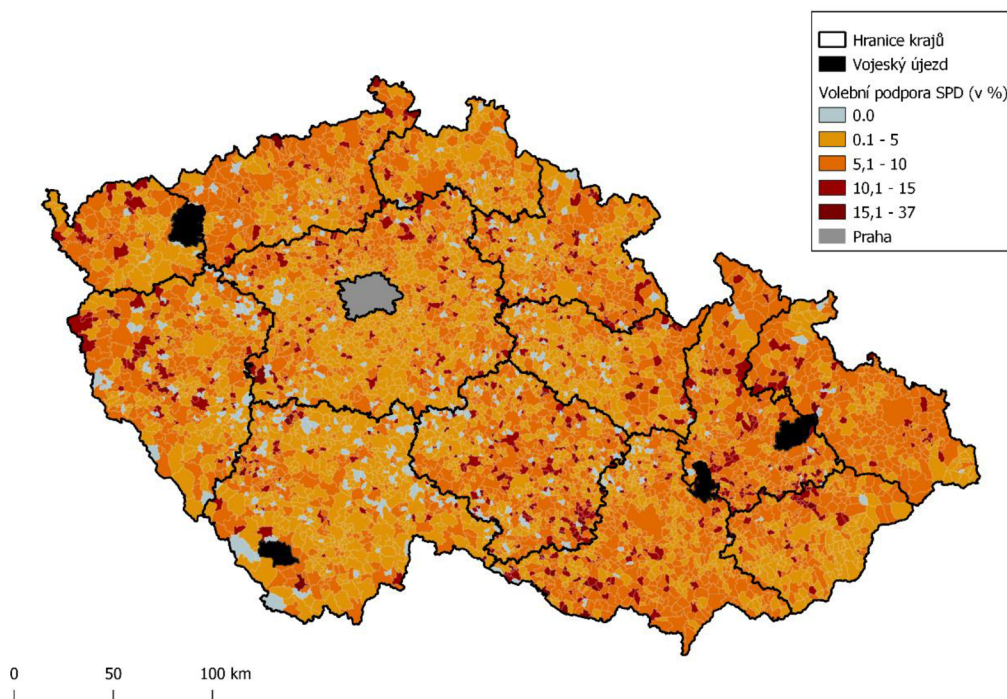
Tabulka 9. Statistický popis voleb do krajského zastupitelstva v roce 2016 z pohledu SPD, DSSS a ND

	SPD	DSSS	ND
celkem hlasů	144 058	22 732	3 934
celkem hlasů v %	5,68	0,90	0,15
průměrný zisk v %	5,51	1,02	0,16
min v %	0	0	0
max v %	36,36	25,23	25,84
medián	5,08	0,51	0
směrodatná odchylka	3,78	1,57	0,66
variační koeficient	0,69	1,54	4,14

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

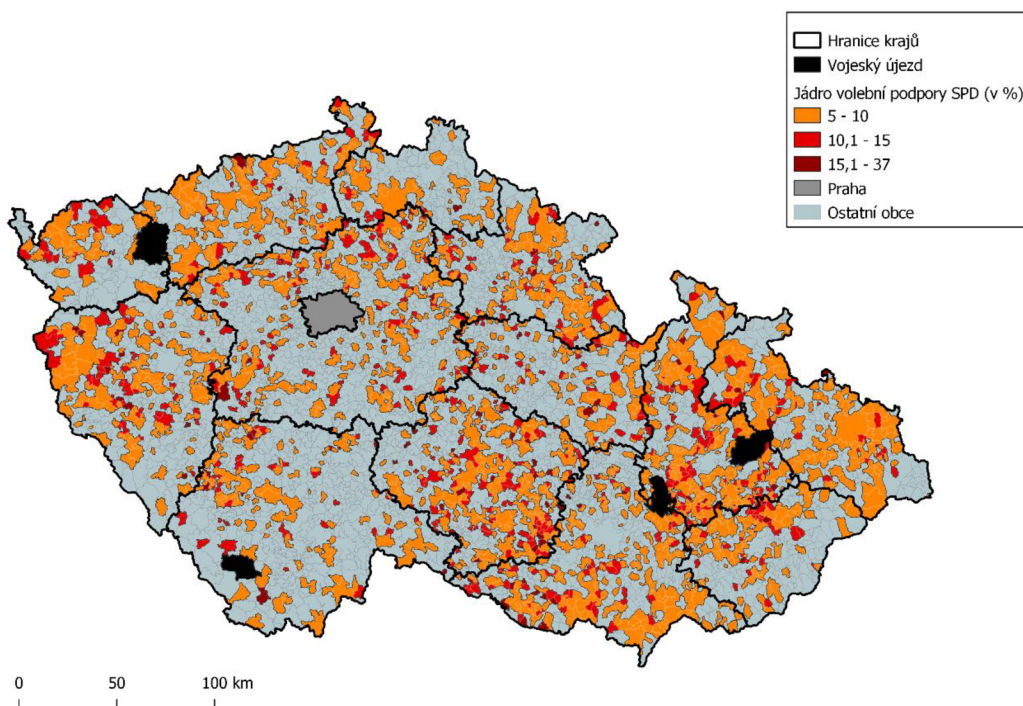
Při pohledu na rozložení volební podpory SPD, ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 lze pozorovat, že SPD měla nejvyšší volební podporu v obcích, které se nacházejí v blízkosti státních hranic a také hranic krajů. S výjimkou Zlínského kraje, kde byla podpora okolo státních hranic nejnižší a naopak nejvyšší zde byla západně od obce Bystřice pod Hostýnem a obecně na severní hranici s Olomouckým krajem. Tato silná podpora v okolí státních hranic a hranic krajů může být způsobena vyloučeností těchto lokalit, která může zapříčinit vyšší radikalizaci místních obyvatel. Specifická je také hranice Středočeského kraje a Hlavního města Prahy, kde zaznamenala SPD jednu z nejnižších volebních podpor. To ale také koresponduje s naší předešlou úvahou o vyloučenosti hraničních lokalit, protože lokalita na hranicích Středočeského kraje a hlavního města Prahy je značně specifická a se nedá považovat za vyloučenou. Jedno z hlavních center volební podpory SPD v těchto volbách můžeme pozorovat také v centru kraje Vysočina. Konkrétně v okolí krajského města Jihlava. Dále napříč celým Olomouckým, Moravskoslezským a Ústeckým krajem. Velké voličské podpory se mohla SPD také „těšit“ v jižní části Jihomoravského kraje a v jihovýchodní části kraje vysočina, v okolí obce Náměšť nad Oslavou. (viz obr. 6.)

Oblasti s nejnižší volební podporou SPD bychom mohli lokalizovat v již zmíněném okolí Hlavního města Prahy, obecně v Jihočeském kraji, v západní části Pardubického a Královohradeckého kraje, ve velké části Libereckého kraje a v již zmíněné jihovýchodní části Zlínského kraje. (viz obr. 6.)

Obr. 6. Mapa volebního zisku SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Při pohledu na jádrové oblasti SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 lze také pozorovat volební podpora v příhraničních oblastech a „nově“ lze také vidět, obecně větší volební podpora na Moravě než Čechách. Nejvíce jádrových obcí SPD bylo v Olomouckém kraji a v blízkosti jeho hranic v sousedních krajích. Dále ve středu a jihovýchodě kraje Vysočina, v jižní části jihomoravského kraje a významné seskupení jader volební podpory mohla SPD zaznamenat také v západní části ČR, při hranicích s Německem. Konkrétně na západě Plzeňského kraje, západě Karlovarského kraje a více decentralizovaně také v Ústeckém kraji. Velké množství jádrových obcí SPD bylo v těchto volbách také v severní a východní části Středočeského kraje a na východní části Královéhradeckého a Pardubického kraje. Oblasti s nízkým počtem volebních jader jsou téměř stejná, jako oblasti s nejnižší volební podporou viz. předešlý odstavec. (viz obr. 7)

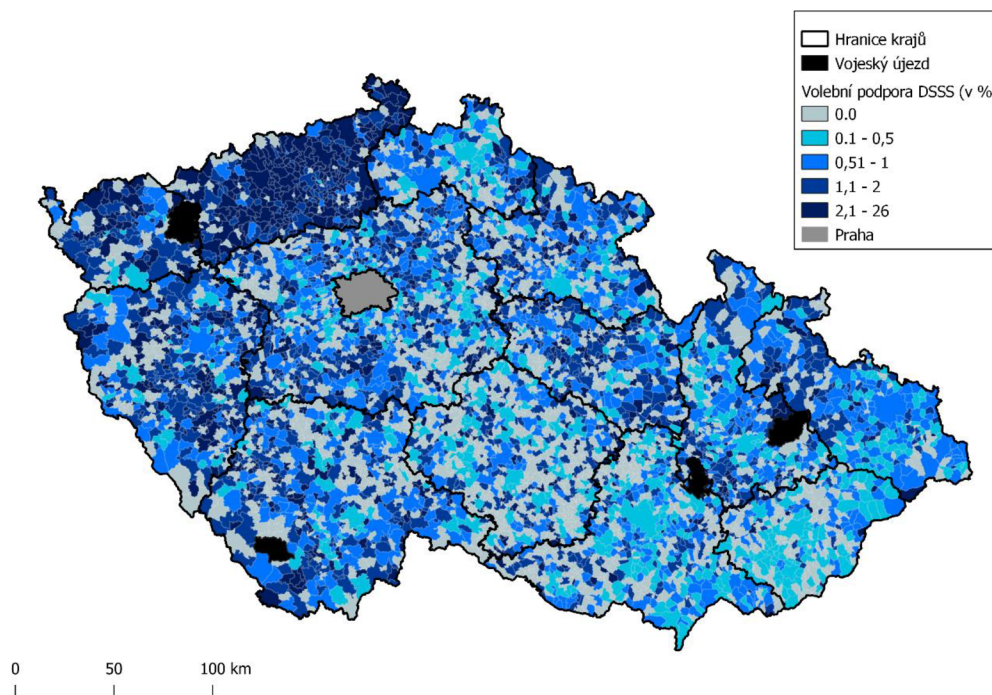

Obr. 7. Mapa jádra volební podpory SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016.

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Volební podpora u DSSS se značně liší od SPD. U volební podpory DSSS v těchto volbách lze jen s obtíží pozorovat stejný trend volební podpory, jako u SPD a to ten, že se zvyšuje v blízkosti hranic státu a krajů. Lze ale sledovat postupné navyšování volební podpory ve směru od jihovýchodu ČR, kde dosáhla DSSS velmi slabých výsledků až po severozápad ČR, kde lze pozorovat nejvyšší volební podporu. Ve volební podpoře DSSS poté absolutně dominuje Ústecký kraj, který je značně konzistentní ve volební podpoře DSSS. Další oblast nadprůměrného volebního zisku se nachází v Karlovarském a Plzeňském kraji. Vysoké podpory se ale DSSS dočkala i v Jihočeském kraji, na rozdíl od SPD, která zde měla jednu z nejslabších volebních podpor. DSSS dosáhlo také vysoké podpory na jihu Středočeského kraje, na jihovýchodě Pardubického kraje a na „Jesenicku“. Zajímavý je „volební zlom“ mezi hranicí Ústeckého a Středočeského kraje, kde ve velkém množství obcí Středočeského kraje dosáhla DSSS svého volebního minima (0,00 %), a to i přes to, že sousední obce v Ústeckém kraji patří mezi nadprůměrné, ve volební podpoře DSSS. (viz obr. 8.)

Oblasti s nejmenší volební podporou DSSS byly v těchto volbách napříč krajem Vysočina, Zlínským krajem a na první pohled nižší podpory dosáhla DSSS také v Jihomoravském kraji. (viz obr. 8.)

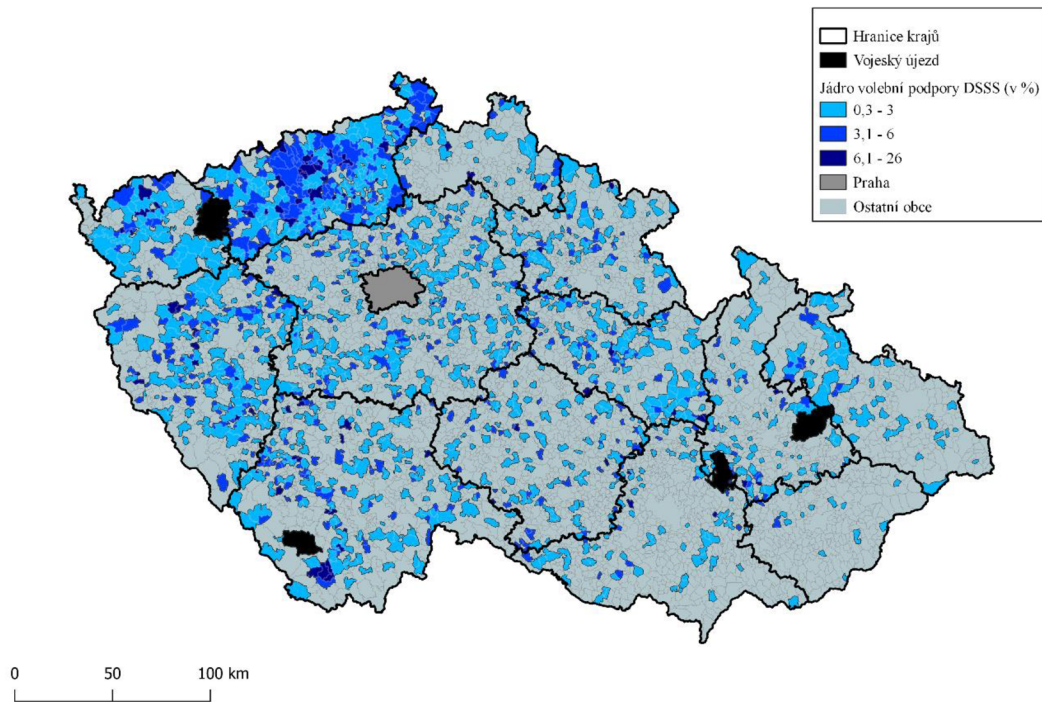

Obr. 8. Mapa volebního zisku DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Na mapě jádra volební podpory DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva lze jasněji pozorovat rostoucí podpora směrem od jihovýchodu na severozápad ČR, kde je na první pohled nejvyšší množství obcí, která jsou jádrovou oblastí. Tento trend je v těchto volbách u DSSS opačný než u SPD. Velmi specifický je Ústecký kraj, kde téměř všechny obce patří mezi jádro volební podpory DSSS. Větší seskupení jádrových obcí volební podpory DSSS se nachází také v Karlovarském a Plzeňském kraji, dále v jižní části Jihočeského kraje (v oblasti kolem obce Český Krumlov), na jihovýchodě Pardubického kraje na severozápadě Moravskoslezského kraje. (viz obr. 9.)

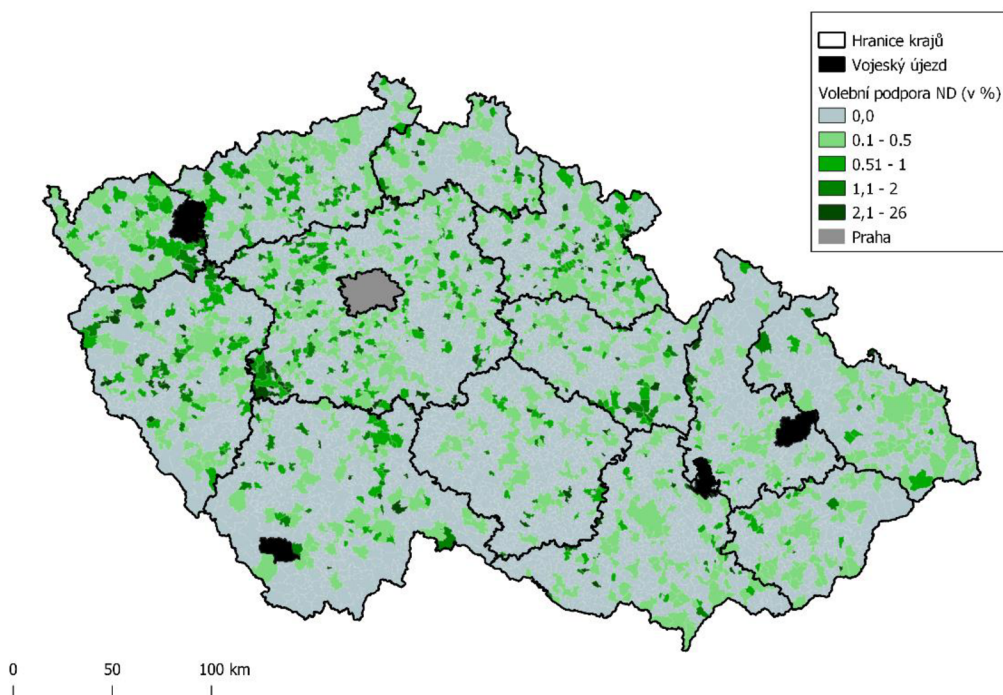
Téměř žádné obce volebního jádra DSSS se ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 nenacházely ve Zlínském a Jihomoravském kraji. Dále také v Olomouckém a Libereckém kraji, zde ale s výjimkou pohraničních oblastí krajů. Velmi zřídka se objevily

jádrové obce volební podpory DSSS v jihovýchodní části Moravskoslezského kraje a v kraji Vysočina. (viz obr. 9.)

Obr. 9. Mapa jádra volební podpory DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

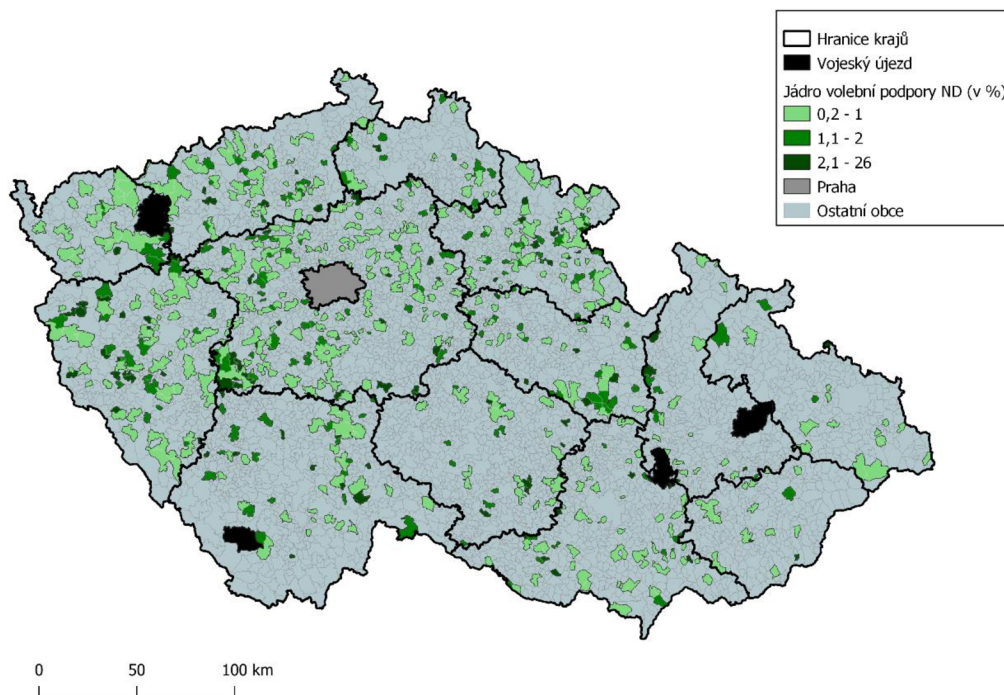
Již při prvním pohledu na mapu volební podpory ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 lze jasně vidět výrazně slabší podpora, ve srovnání s DSSS a SPD. Lze pozorovat, že ve většině obcí získala ND své minimum, 0,00 % hlasů. Celkově lze pozorovat u podpory ND v těchto volbách podobný trend, jako u DSSS. Tedy narůstající podporu ve směru od jihovýchodu ČR po severozápad. Tento trend ale není u ND tak jasně čitelný. Oblast s vysokou volební podporou můžeme vidět na jihozápadě Středočeského kraje, dále na východě Karlovarského kraje a na Jihovýchodě Pardubického kraje v okolí obce Hradec nad Svitavou. V Ústeckém kraji bz v těchto volbách pro ND vysoká volební podpora, ale značně rozptýlená napříč celým krajem. (viz obr. 10.)

Obr. 10. Mapa volebního zisku ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Na mapě jádra volební podpory ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 lze pozorovat téměř úplnou absenci jádrových obcí volební podpory ND ve Zlínském, Moravskoslezském, Jihomoravském, Olomouckém, Libereckém kraji a v kraji Vysočina. Nejvíce jádrových obcí ND v těchto volbách můžeme najít ve Středočeském kraji, zejména při jeho jihozápadní hranici. Dále v Královéhradeckém, Plzeňském, Ústeckém kraji a na východní části Karlovarského kraje. (viz obr. 11)

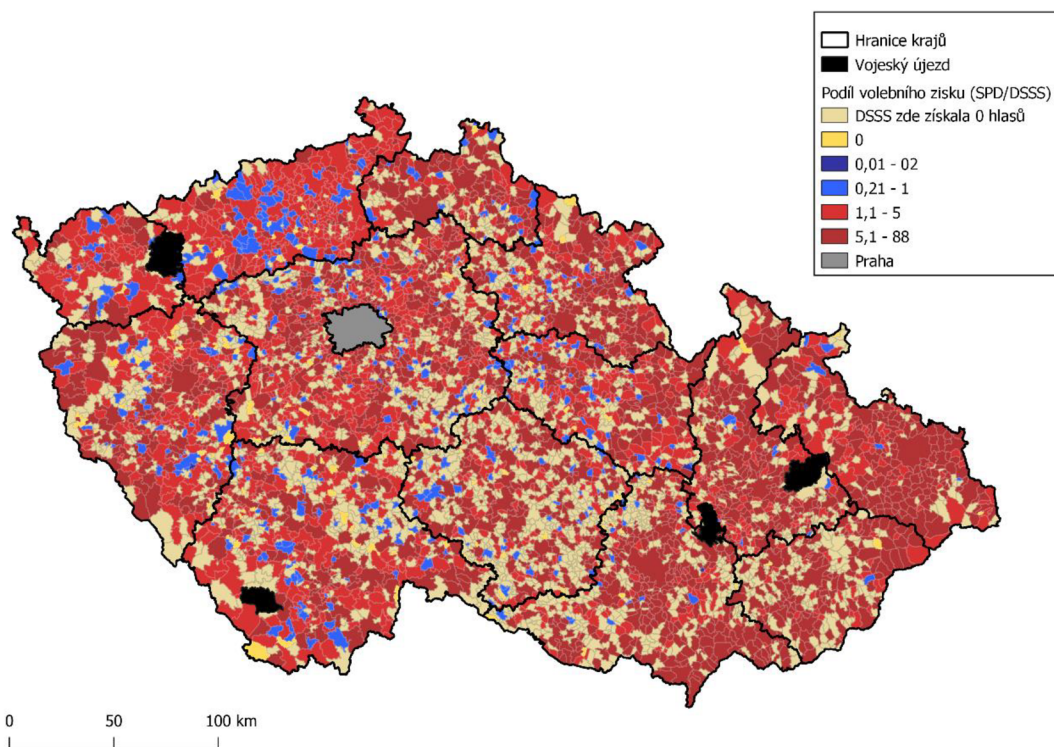

Obr. 11. Mapa jádra volební podpory ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016.

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Abychom dokázali lépe zhodnotit, kde konkrétně se volila jaká politická strana, tak byla do práce zahrnuta podílová mapa volební podpory DSSS : SPD, ND : SPD. Mapu podílu volebního zisku DSSS : ND nebyla zahrnuta z důvodu jejich malé volební podpory, naopak byla zahrnuta mapa součtu volebního zisku DSSS a ND : SPD a to z důvodu značné podobnosti politických stran ND a DSSS.

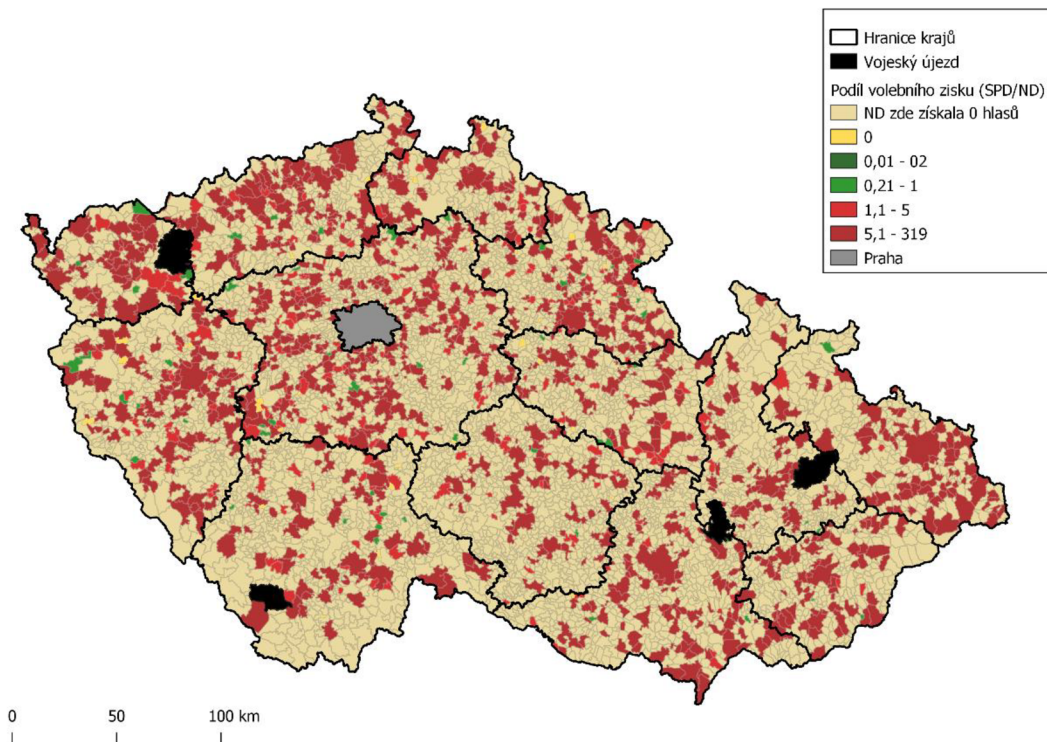
Při pohledu na podílovou mapu DSSS a SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 lze pozorovat, že na východě ČR, čili Moravě a Slezsku, lze pozorovat poměrově jasná převaha volební podpory SPD, která postupně slábne směrem na západ, kde se občas objevují obce s volební převahou DSSS a nebo slabší poměrovou podporou SPD. DSSS získala nejvyšší volební podporu ve srovnání s SPD v Ústeckém kraji, kde sice stála získala ve většině obcí více hlasů SPD, ale poměr volebního zisku vůči DSSS zde byl ve srovnání se zbytkem ČR výrazně nižší a ve 42 obcích zde získala DSSS více hlasů. (viz obr. 12)

Obr. 12. Mapa podílu volebního zisku SPD a DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016.

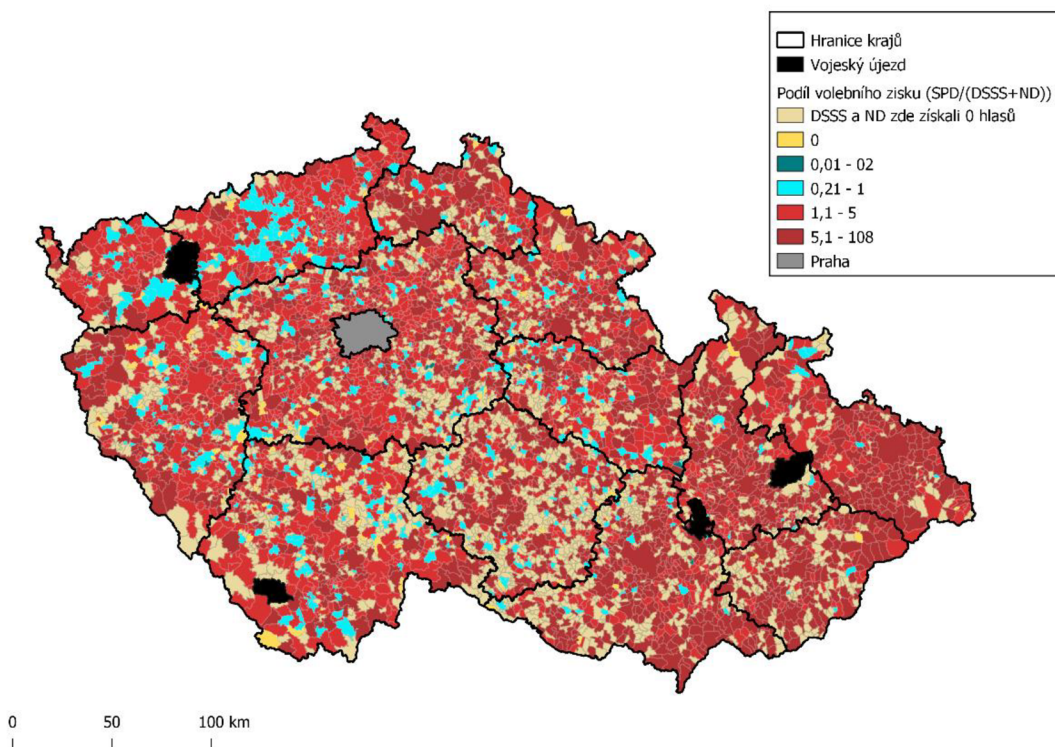
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Na podílové mapě volební podpory ND : SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 se toho nedá moc vypořádat a to zejména z důvodu slabé volební podpory ND. Ve většině obcí ND nedostala ani jeden platný hlas a ve zbývajících obcích měla SPD v poměru mnohem více hlasů, až na drobné množství výjimek napříč západní částí ČR. (viz obr. 13)

Obr. 13. Mapa podílu volebního zisku SPD a ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Z důvodů malé vypovídající hodnoty Obr. 13 se v práci zahrnula také podílová mapa SPD : ND + DSSS. Na této mapě (Obr. 14) lze stále sledovat jasná dominance SPD na většině území ČR. Zejména pak v Jihomoravském, Zlínském a Moravskoslezském kraji. Tato jasná volební převaha poměrně slábne směrem na západ a ve středu Ústeckého kraje bylo značně velké uskupení obcí, ve kterých dostala DSSS společně s ND více hlasů, než SPD. Můžeme tedy obecně shrnout, že se ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 volily více radikální extrémně pravicové strany (DSSS a ND) spíše na západě ČR a zejména pak v Ústeckém kraji. Naopak umírněnější extrémně pravicová strana SPD měla větší podporu na východní straně ČR.

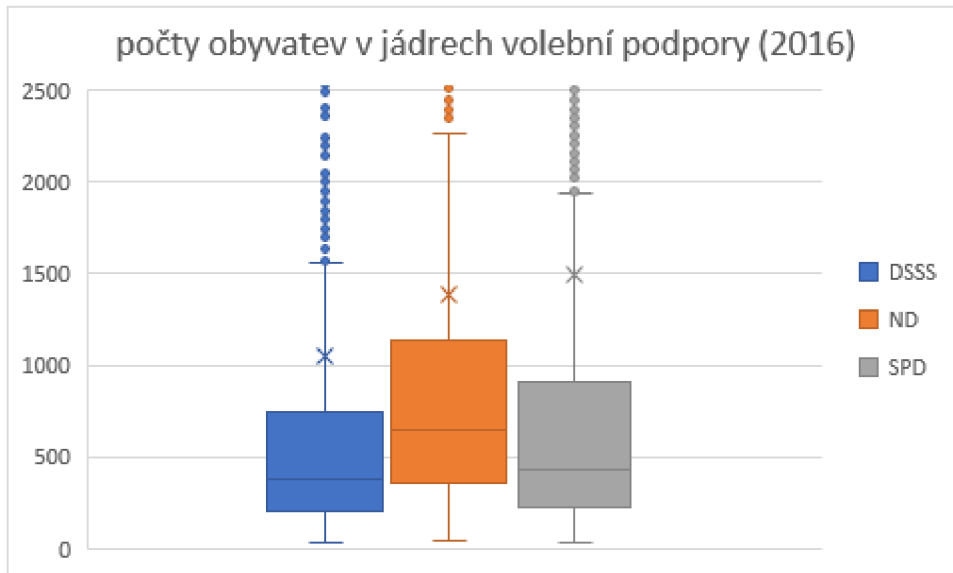

Obr. 14. Mapa podílu volebního zisku SPD a součtu ND s DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016.

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Při sledování počtu obyvatel jádrových obcí sledovaných stran ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 můžeme pozorovat, že jádrové obce ND byly v počtu obyvatel nejméně homogenní a zároveň s největším počtem obyvatel ze sledovaných stran. Nejvíce homogenní v počtu obyvatel byly jádrové obce DSSS a byly také nejméně lidnaté, což také potvrzuje medián počtu obyvatel jádrových obcí volební podpory DSSS (378) s porovnáním s mediánem jádrových obcí volební podpory ND (646,5). Jádrové obce volební podpory SPD měly v těchto volbách medián 434. Je důležité podotknout, že v případě ND a DSSS mohly být do jádrových obcí volební podpory zahrnuty i malé obce, kde dostaly tyto strany například pouze 1 hlas, díky celkově nízké volební podpoře těchto stran. Konkrétně u ND se mezi jádrové obce volební podporu řadí 420 obcí, kde získala ND pouze 1 platný hlas (z celkových 758 obcí). Mezi jádrové obce volební podpory DSSS se v těchto volbách zařadilo 1751 obcí a z toho ve 422 získala DSSS pouze 1 platný hlas. SPD měla v těchto volbách 2267 jádrových obcí volební podpory a pouze v 7 získala 1 hlas, což je způsobeno vysokým volebním ziskem SPD. Z tohoto důvodu nelze brát data DSSS a ND příliš vážně a spíše se práce bude zaměřovat na počty obyvatel jádrových obcí volební podpory SPD. Z celkového počtu jádrových obcí volební podpory lze také vyvodit, že SPD

měla svou volební podporu více rozloženou do většího počtu obcí, méně rozloženou podporu poté měla DSSS a nejvíce centralizovanou podporu měla ND. (Viz. obr 15)

Obr. 15. Graf počtu obyvatel v jádrových obcích volební podpory SPD, DSSS a ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

5.2 Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017

Ve srovnání s krajskými volbami v roce 2016 dopadly volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017 z pohledu námi sledovaných stran velice rozdílně. ND v těchto volbách nekandidovala, volební podpora DSSS prudce propadla a SPD naopak zaznamenala silný nárůst volební podpory. SPD získala v těchto volbách celkově 538 575 platných hlasů, což představuje 10,60 % všech platných volebních hlasů. Díky tomu získala SPD 18 mandátů do Poslanecké sněmovny. To se dá považovat za značný volební úspěch, pokud vezmeme v potaz, že v předchozích volbách v roce 2016 získala SPD 5,68 % všech platných hlasů. Svého maxima dosáhla SPD v obci Syrov, kde získala 43,75 % hlasů. Jedná se ale o obec s pouhými 50 obyvateli. Pokud se zaměříme na obce nad 1 000 obyvatel, tak dosáhla SPD v těchto volbách svého maxima 24,14 % v obci Čejkovice. Svého minima, tedy 0,00 % dosáhla SPD celkově v 37 obcích napříč ČR. 12 z těchto obcí se nachází v Jihočeském kraji a 10 v kraji Vysočina. V jednotlivých obcích získala SPD průměrně 11,21 % hlasů. To se příliš neliší od mediánu volebního zisku SPD (10,84 %). Z toho lze vyvozovat v celku konzistentní volební podpora napříč ČR, což také potvrzuje směrodatná odchylka a variační koeficient těchto dat. (viz tabulka 10.)

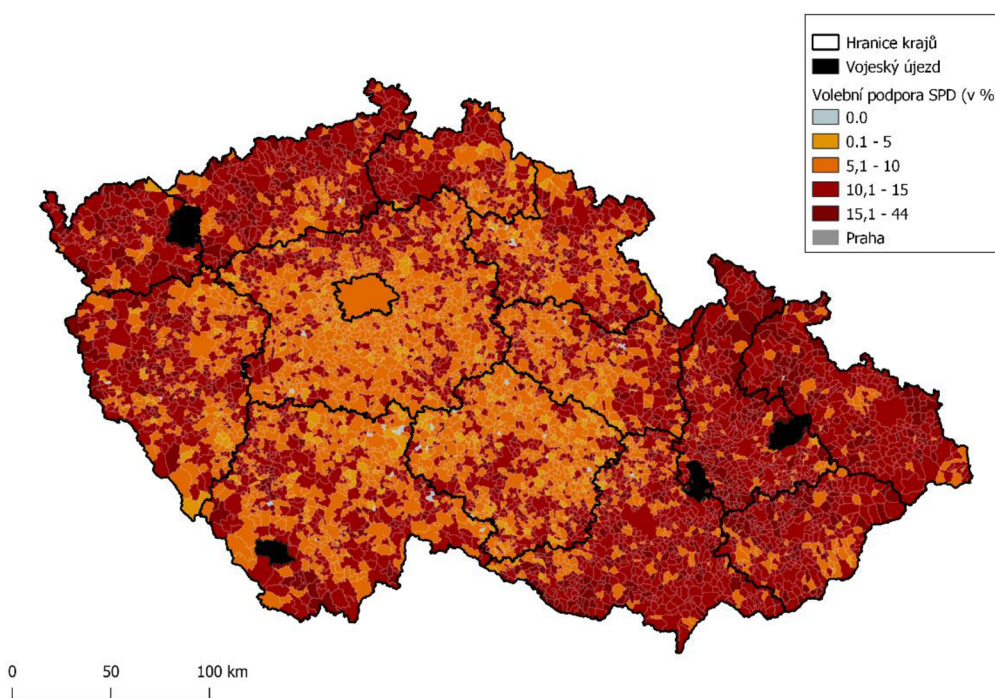
DSSS získala ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 celkově 10 402 hlasů, to je pouhých 0,20 % ze všech platných hlasů. DSSS tedy nezískala žádný mandát a od voleb v roce 2016, kdy získala 0,90 % všech hlasů se ve svém volebním zisku výrazně propadla. V průměru získala DSSS v obcích 0,28 % hlasů. Svého volebního maxima dosáhla DSSS v obci Skotkov, kde získala 17,24 % hlasů. Obec Skotkov má ale pouze 80 obyvatel. Pokud se zaměříme na obce nad 1000 obyvatel, tak dosáhla DSSS svého volebního maxima v obci Větrní (3 993 obyvatel), kde získala 4,73 % hlasů. Svého volebního minima 0,00 % hlasů dosáhla DSSS ve 3 508 obcích napříč ČR, zejména ale ve Středočeském kraji (690 obcí) a v kraji Vysočina (484 obcí). Z čehož se dá také vyčíst, že medián volebního zisku DSSS byl stejný, jako její minimum, tedy 0,00 %. Variační koeficient je ve srovnání s SPD nižší, z čeho se dá vyčíst, že volební zisk DSSS byl ve srovnání s SPD méně konzistentní v jednotlivých obcích a variační koeficient volebního výsledku DSSS v jednotlivých obcích také vzrost od posledních voleb v roce 2016. (viz tabulka 10.)

Tabulka 10. Statistický popis voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 z pohledu SPD a DSSS

	SPD	DSSS
celkem hlasů	538 575	10 402
celkem hlasů v %	10,60	0,20
průměrný zisk v %	11,21	0,28
min v %	0	0
max v %	43,75	17,24
medián	10,84	0
směrodatná odchylka	4,58	0,62
variační koeficient	0,41	2,18

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

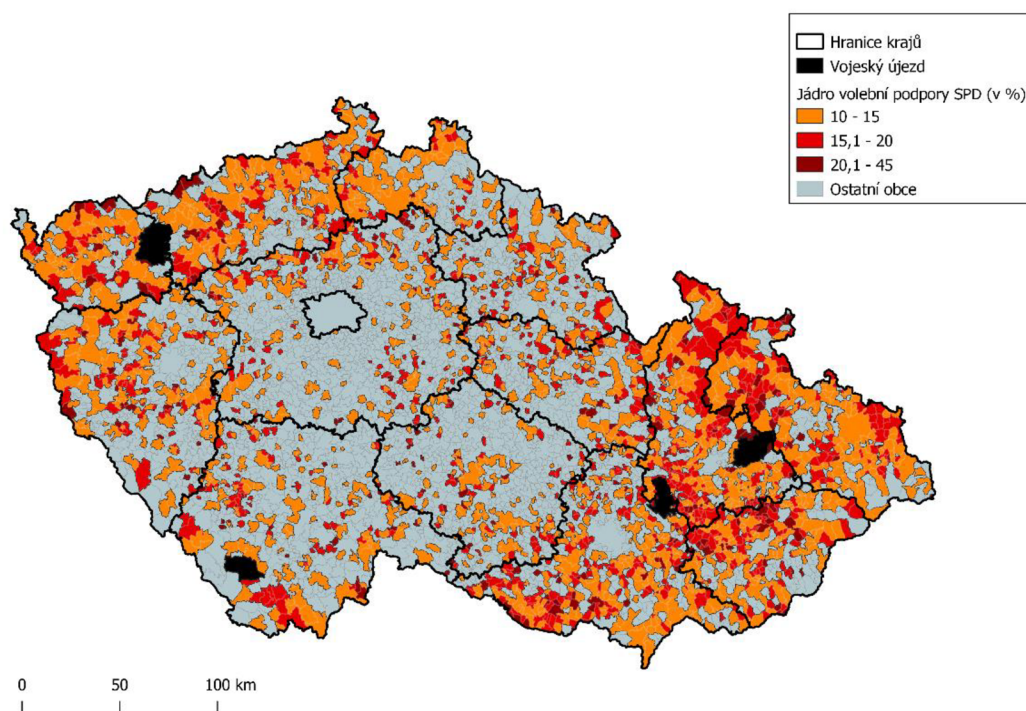
Při pohledu na mapu volebního zisku SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017 lze jasně pozorovat konzistentní, vyšší volební podporu na historickém území Moravy a Slezska, kde měla SPD vysokou volební podporu již v předešlých sledovaných volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016, ale v těchto volbách je více konzistentní. Výjimkou v jinak silné volební podpoře SPD ve Zlínském kraji je malá, příhraniční oblast v okolí obce Valašské Klobouky, kde zaznamenala SPD již v minulých volbách (2016) relativně slabší volební zisk. Druhá oblast relativně silné volební podpory SPD se nachází v pohraničních oblastech západní části ČR, zejména pak v Ústeckém a Karlovarském. Dále ve východní části Libereckého kraje a západní části Plzeňského kraje. Relativně nejnižší volební podporu získala SPD v těchto volbách ve Středočeském kraji, kraji Vysočina, v západní části Pardubického a Královehradeckého Kraje a v severní části Jihočeského kraje. (viz Obr. 16)

Obr. 16. Mapa volebního zisku SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

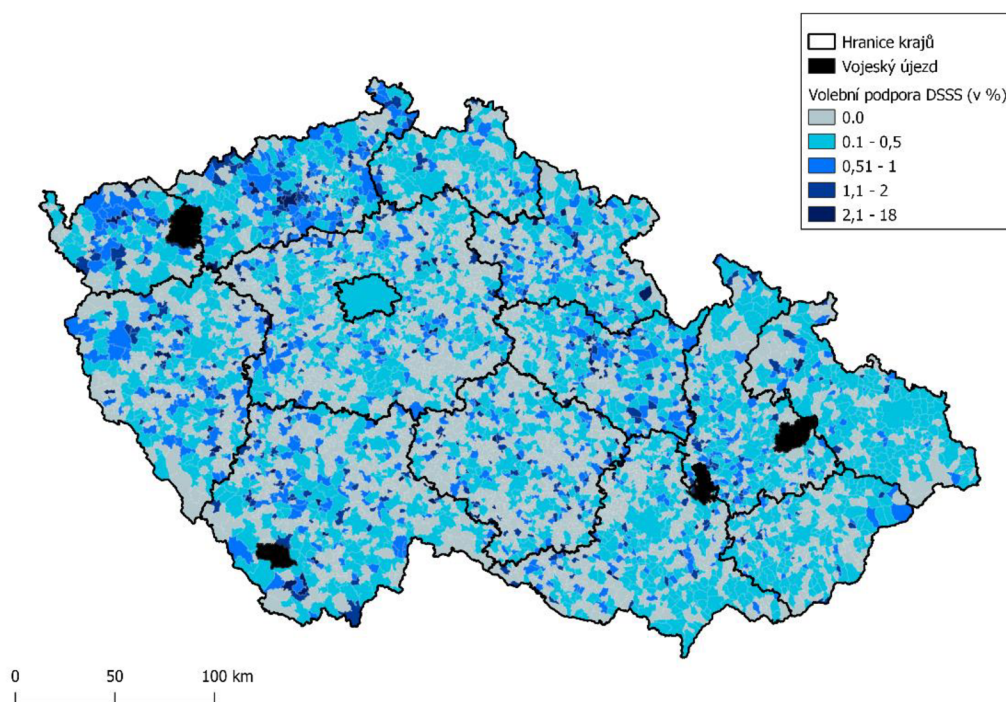

Při pohledu na mapu jádra volební podpory SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 lze lépe rozpoznat menší oblasti s nejvyšší volební podporou. V rámci historické Moravy a Slezska můžeme pozorovat tuto oblast na „Jesenicku“, v jihovýchodní části Olomouckého a Jihomoravského kraje a ve Zlínském kraji při hranicích s Olomouckým krajem, zejména pak v okolí obce Bystřice pod Hostýnem, kde se nacházelo silné volební jádro SPD již ve volbách v roce 2016. V Čechách lze pozorovat velké množství jádrových obcí volební podpory SPD v Karlovarském kraji, v Ústeckém kraji s výjimkou oblasti sousedící se Středočeským krajem, ve východní části Libereckého kraje v západní části Plzeňského kraje. Naopak oblast s nejmenším počtem jádrových obcí volební podpory SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 se nachází ve Středočeském kraji, zejména pak v okolí hlavního města Prahy, v severní části Jihočeského kraje a v kraji Vysočina s výjimkou jeho středové a jihovýchodní části. (viz Obr. 17)

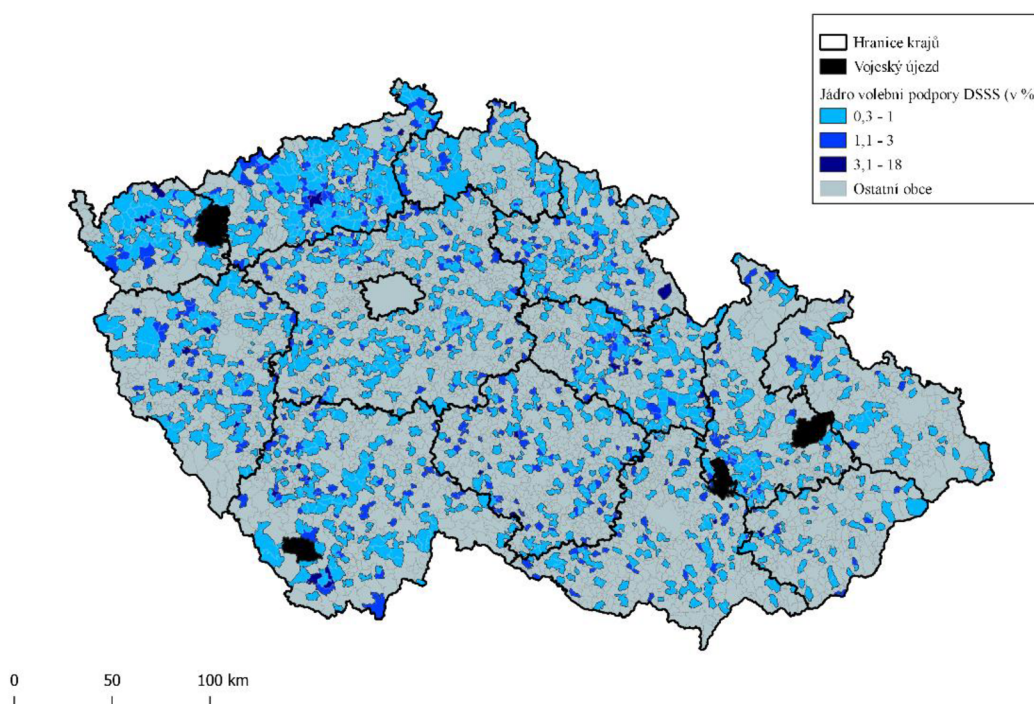
Obr. 17. Mapa jádra volební podpory SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Jak už bylo zmíněno, DSSS získala ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 ve většině obcí ČR 0,00 % platných hlasů, což lze také jasně pozorovat na mapě jejího volebního zisku v těchto volbách. I přesto ale měla svou volební podporu rozprostřenou napříč celou ČR a nevyskytly se zde nijak velké koncentrace obcí, kde nezískala žádný hlas. Nejvyšší volební podporu zaznamenala DSSS v těchto volbách v Ústeckém a Karlovarském kraji, zejména pak ve středních částech těchto krajů, konkrétně v okolí města Nejdek (Karlovarský kraj) a města Most (Ústecký kraj). Relativně vyšší volební zisk mohla DSSS zaznamenat ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v západní části Pardubického kraje a jihozápadní části Olomouckého kraje. (viz Obr. 18)

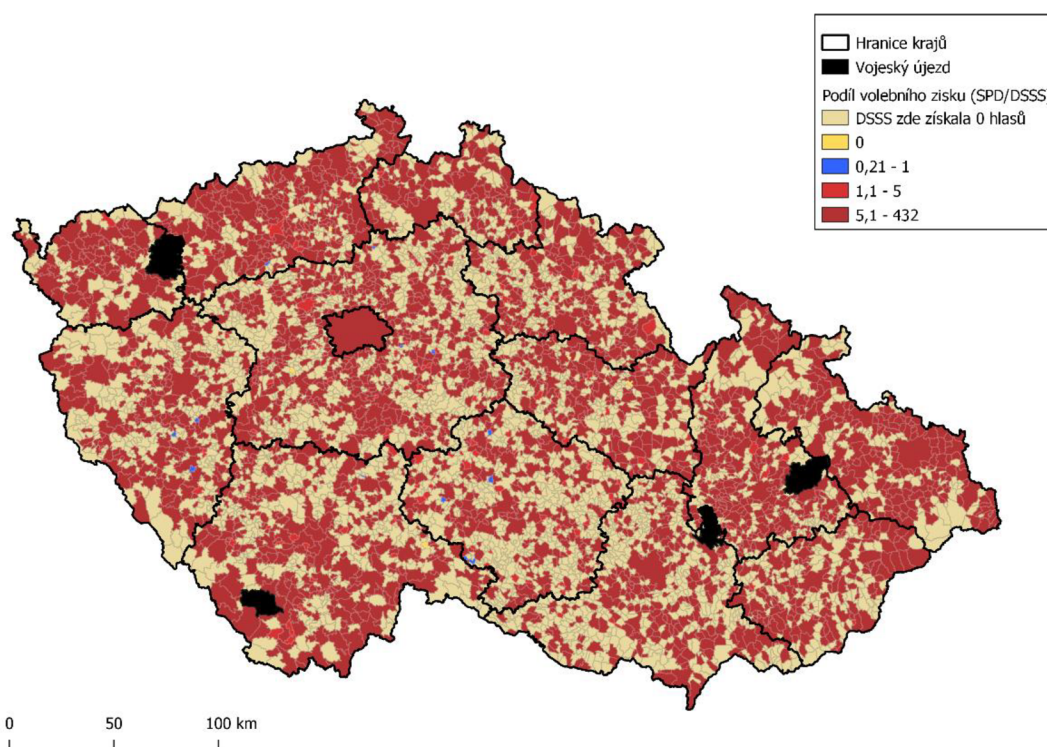
Obr. 18. Mapa volebního zisku DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Mapa jádra volební podpory DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 potvrzuje vyšší volební zisk DSSS v Ústeckém a Karlovarském kraji, kde se nachází největší koncentrace jádrových obcí volební podpory DSSS ve sledovaných volbách. Další koncentrace jádrových obcí se nachází v již zmíněné jihozápadní oblasti Olomouckého kraje v východní části Pardubického kraje. Zbylé jádrové obce volební podpory DSSS nejsou nijak zvlášť koncentrované. Nízké množství jádrových obcí volební podpory DSSS lze pozorovat ve Zlínském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. Což může být způsobeno „vysátím“ hlasů SPD, která zde získala v těchto volbách nadprůměrnou volební podporu. (viz Obr. 19)

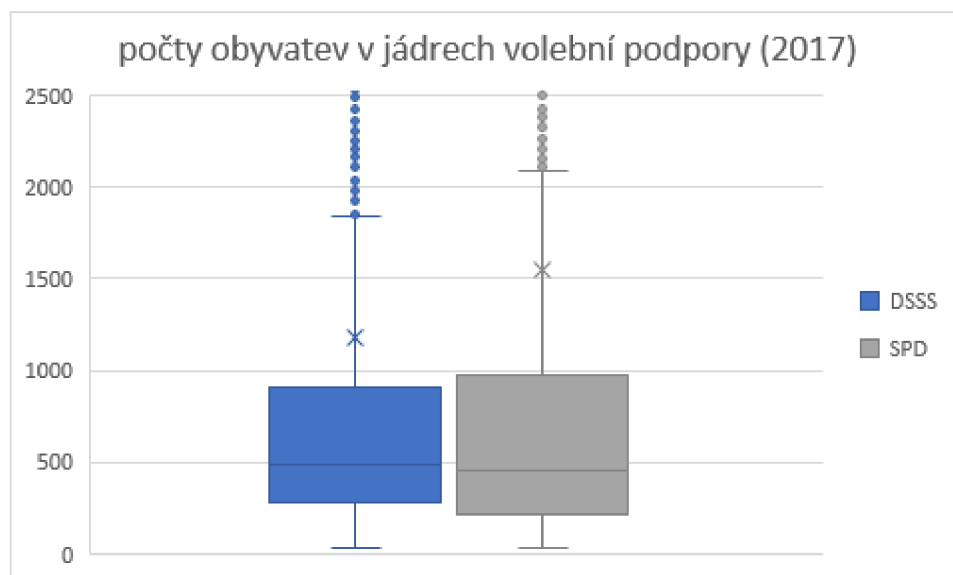
Obr. 19. Mapa jádra volební podpory DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Když porovnáme volební zisk SPD a DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v jednotlivých obcích, tak můžeme pozorovat, že v celé ČR je pouhých 18 obcí, ve kterých získala DSSS stejný nebo vyšší počet hlasů, než SPD a z těchto 18 pouze v 7 obcích získala DSSS více hlasů než SPD. V 5 z těchto 7 obcí nezískala SPD žádný platný hlas a DSSS pouze jeden a ve 2 obcích SPD získala platné hlasy, ale DSSS zde získala více hlasů. Konkrétně se jedná se o obec Masojedy (89 obyvatel) ve Středočeském kraji, kde získala SPD 1 hlas a DSSS 2 hlasy a obec Skorkov (80 obyvatel) v kraji Vysočina, ve které DSSS dosáhla svého volebního maxima 17,24 %, což je 10 hlasů a SPD zde získala 8 hlasů. Všech 7 těchto obcí spojuje fakt, že se jedná o počtem obyvatel malé obce (průměrně 120 obyvatel). Pokud bychom porovnali tuto poměrovou mapu s poměrovou mapou SPD a DSSS z voleb do krajského zastupitelstva v roce 2016, tak můžeme pozorovat, že oblasti převážné podpory DSSS meziročně zcela vymizely. Což může být způsobeno rozdílností voleb do krajského zastupitelstva a voleb do Poslanecké sněmovny anebo také tím, že SPD „vysála“ DSSS její voliče. (viz obr. 20)

Obr. 20. Mapa podílu volebního zisku SPD a DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Počty obyvatel jádrových obcí volební podpory DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 byl více konzistentní než u SPD a meziročně (od voleb v roce 2016) se snížil ve všech kvartilech. U SPD se počet obyvatel jádrových obcí meziročně naopak ve všech kvartilech navýšil, a to zejména ve druhém a třetím kvartilu. Celkem 727 jádrových obcí volební podpory DSSS ve volbách v roce 2016 je jádrovou obcí volební podpory DSSS i ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 a celkem 1231 jádrových obcí volební podpory SPD ve volbách v roce 2016 je jádrovou obcí volební podpory SPD i ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017. Což by se dalo považovat za značnou loajalitu jádrových obcí SPD i DSSS. (viz. obr. 21)

Obr. 21. Graf počtu obyvatel v jádrových obcích volební podpory SPD, DSSS a ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2017 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

5.3 Volby do Evropského parlamentu v roce 2019

V roce 2019 kandidovaly ve volbách do Evropského parlamentu všechny námi pozorované strany. Mezi SPD, DSSS a ND nejvíce hlasů získala SPD, celkem 216 718 platných hlasů, což tvořilo 9,11 % ze všech platných hlasů. ND získala 18 715 platných hlasů, to bylo 0,78 % všech platných hlasů a DSSS získala 4 363 hlasů, což představuje pouhých 0,18 % všech platných hlasů. Po absenci kandidátní listiny ND ve volbách do Poslanecké sněmovny získala ND v těchto volbách překvapivě vysoké % volební podpory. To mohlo být způsobeno úpadkem DSSS a také relativně silnou volební kampaní ND během těchto voleb. (viz tabulka č. 11)

SPD získala v roce 2019 díky své volební podpoře 2 mandáty do Evropského parlamentu. Její průměrný volební zisk za jednotlivé obce se lišil od celostátního průměru pouze o 0,11 %. To by mohlo být způsobeno velmi konzistentní volební podporou napříč celou ČR. Svého volebního maxima dosáhla SPD ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 v obci Nová Ves v Karlovarském kraji (okres Sokolov), kde získala 63,16 % hlasů. Nutno podotknout, že výsledky voleb v této obci byly značně specifické. Z celkových 179 voličů v seznamu hlasovalo pouze 20 z nich a jeden hlas byl neplatný. 12 z těchto 19 hlasů patřilo právě SPD. Pokud bychom se podívali na volební maximum SPD v obcích s více než 1 000 obyvatel, tak získala SPD své volební maximum v obci Měčín (1149 obyvatel) v Plzeňském kraji, kde získala SPD 23,77 % hlasů. Svého minima 0,00 % hlasů dosáhla SPD celkem ve 272 obcích, z nich se nejvíce nacházelo v kraji Vysočina a to 75, poté 43 v Jihočeském kraji a 43 ve Středočeském kraji. Nejméně obcí, kde získala SPD své volební minimum 0,00 % se nacházelo ve Zlínském kraji a jednalo se pouze o jednu obec, Hostějov s počtem obyvatel 38. Medián procentuálního volebního zisku SPD v jednotlivých obcích byl 8,66 %, což se příliš neliší od průměru 9,22 %, z toho můžeme vyčíst, že volební podpora SPD byla rozložena napříč jednotlivými obci, což nám také potvrzuje nízký variační koeficient. (viz tabulka č. 11)

DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 nezískala žádný mandát. Průměrně dosáhla v jednotlivých obcích 0,24 %. Svého maxima 9,09 % dosáhla DSSS v obci Cebiv v Plzeňském kraji (277 obyvatel), Pokud se zaměříme na obce nad 1 000 obyvatel, tak dosáhla DSSS svého maxima v obci Větrná (3993 obyvatel) v Jihočeském kraji, kde DSSS získala 5,65 % hlasů. Svého volebního minima 0,00 % hlasů dosáhla DSSS

ve většina obcí ČR (přesně ve 4718 obcích), což nám také potvrzuje hodnota mediánu 0. Nejvíce obcí s nulovou podporou DSSS ve volbách v roce 2019 se nacházelo ve Středočeském kraji. Jednalo se o 862 obcí, což je 75 % ze všech obcí Středočeského kraje. Z vysokého variačního koeficientu volebního zisku DSSS lze vyčíst nestabilní podpora napříč jednotlivými obci. (viz tabulka č. 11)

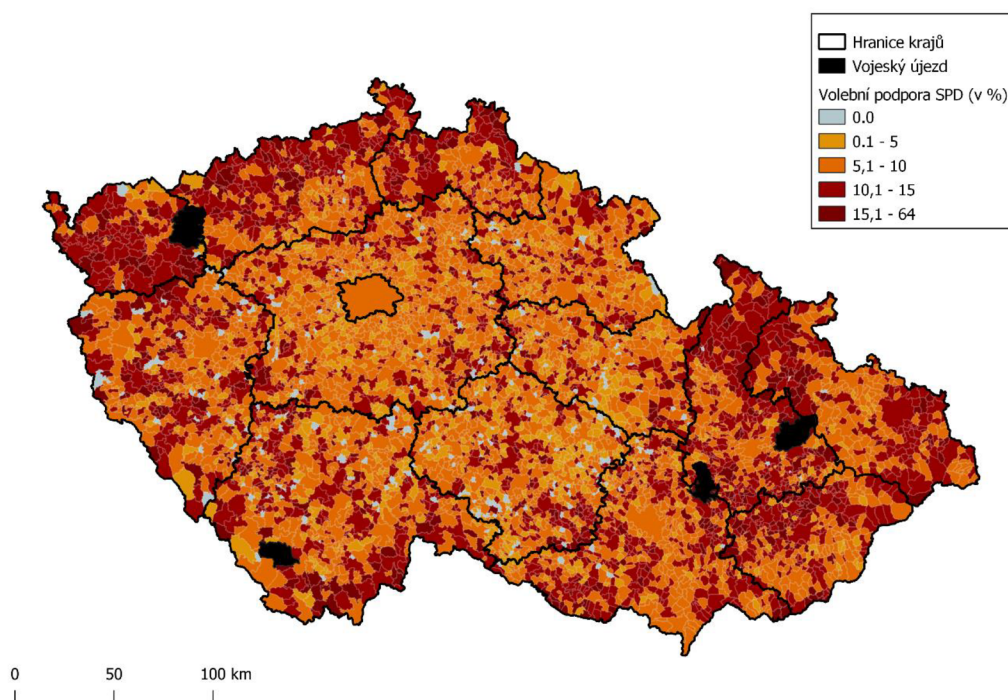
I přes relativně vysoký úspěch ND ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 nezískala ND žádný mandát. V jednotlivých obcích získala v průměru 1,05 % hlasů. Svého volebního maxima docílila ND v obci Jiřice u Moravských Budějovic v Jihočeském kraji, kde získala 16,67 % všech platných volebních hlasů. Nutno podotknout, že se jedná o velmi malou obec s pouze 58 obyvateli. Pokud bychom se tedy zaměřili na obce nad 1 000 obyvatel, tak ND získala své volební maximum v obci Liběchov (1 057 obyvatel) ve Středočeském kraji, kde získala 5,43 % hlasů. Na své volební minimum 0.00 % hlasů „dosáhla“ ND hned ve 2 643 obcích, které byly nejčastěji součástí Středočeského kraje (438 obcí) a kraje Vysočina (425 obcí). Z variačního koeficientu výsledků voleb ND za jednotlivé obce lze vyčíst, že byla ND ve volebním zisku více konzistentní, než DSSS a méně než SPD. (viz tabulka č. 11)

Tabulka 11. Statistický popis voleb do Evropského parlamentu v roce 2019 z pohledu SPD, DSSS a ND

	SPD	DSSS	ND
celkem hlasů	216 718	4 363	18 715
celkem hlasů v %	9,11	0,18	0,78
průměrný zisk v %	9,22	0,24	1,05
min v %	0	0	0
max v %	63,16	9,09	16,67
medián	8,66	0	0,57
směrodatná odchylka	5,42	0,68	1,58
variační koeficient	0,59	2,87	1,50

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

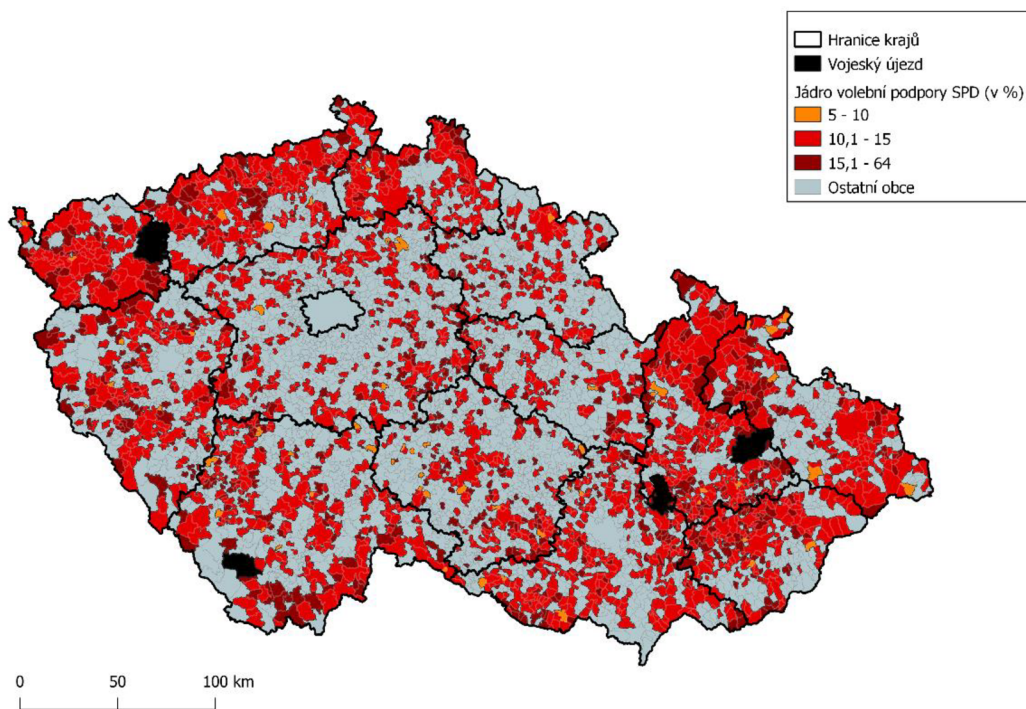
Volební podpora SPD ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 byla rozložena po celé ČR, ale lze rozdělit na 3 pomyslné části. První je na území historické Moravy a Slezska, kde získala SPD relativně vysokou volební podporu, druhá oblast relativně vysoké volební podpory se pak nachází v pásu od Libereckého kraje, přes kraj Ústecký, Karlovarský kraj až po pohraniční oblasti Plzeňského a Jihočeského kraje. Třetí pomyslnou oblastí je poté Praha, Středočeský kraj, východní část Plzeňského kraje, severní část Jihočeského kraje, Královohradecký kraj a části Pardubického kraje a kraje Vysočina, které spadají do historické oblasti Čech. Pokud se zaměříme na volební podporu SPD v těchto volbách více detailně, tak můžeme pozorovat silnou oblast volební podpory SPD v okolí Jesenicka, v okolí hranic Olomouckého a Zlínského kraje, také v okolí hranice Jihomoravského kraje se Zlínským a Olomouckým krajem, na jihovýchodě Moravskoslezského kraje, v jihozápadní části Jihomoravského kraje, v jihovýchodní části kraje Vysočina, v Jihočeském kraji v příhraniční oblasti s Rakouskem, v Plzeňském kraji poblíž hranic s Karlovarským kraje, napříč Karlovarským krajem a v neposlední řadě v severní části Ústeckého kraje. (viz obr. 22)

Obr. 22. Mapa volebního zisku SPD ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

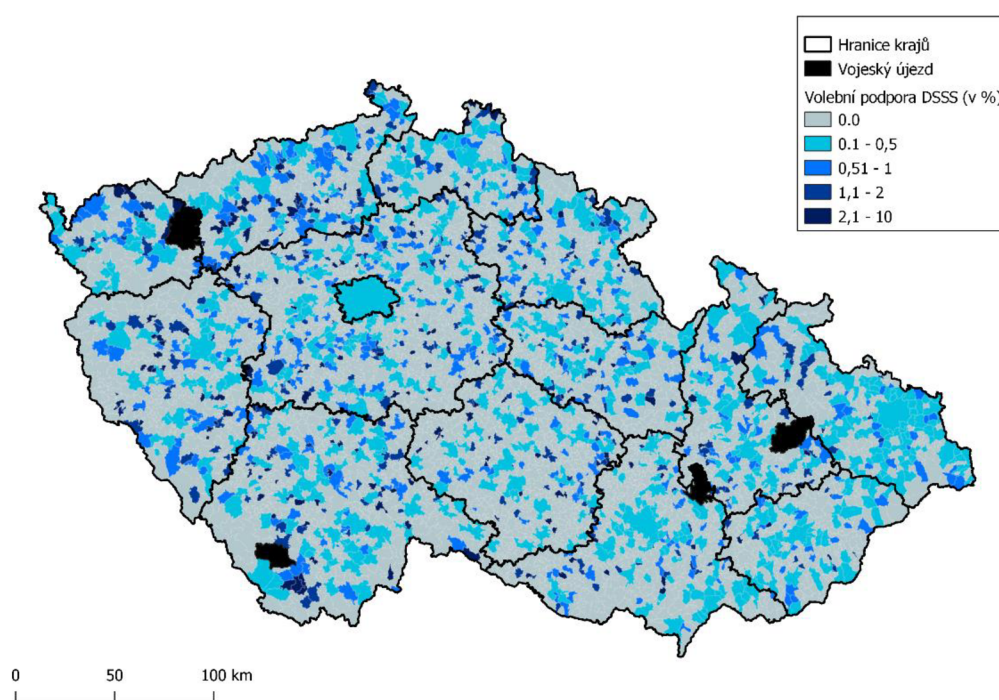
Na mapě jádra volební podpory SPD ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 lze pozorovat největší seskupení jádrových obcí volební podpory SPD na Jesenicku (tedy severu Olomouckého kraje a severozápadu Moravskoslezského kraje), v okolí hranic Olomouckého kraje se Zlínským krajem a hranic Jihomoravského kraje se Zlínským a Olomouckým krajem. Dále napříč Karlovarským krajem s výjimkou jeho severovýchodní části, v severní části Ústeckého kraje a v Libereckém kraji s výjimkou jeho středu (v okolí města Liberec). Naopak nejméně jádrových obcí volební podpory SPD se nachází v okolí hlavního města Prahy a v menší seskupení takových obcí je i v okolí druhého největšího města ČR, Brna. Dále se nachází malé množství jádrových obcí volební podpory SPD v Královéhradeckém kraji, Pardubickém kraji a v kraji Vysočina. (viz obr. 23)

Obr. 23. Mapa jádra volební podpory SPD ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019.

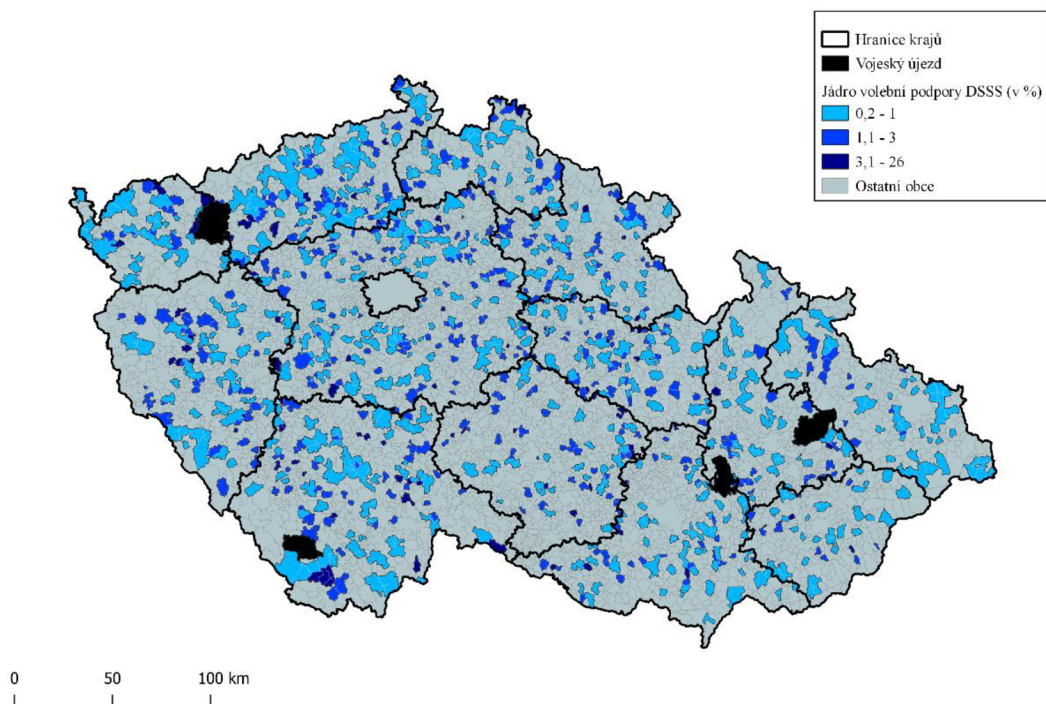
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

I přes celkově slabou volební podporu DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 získala hlasy napříč celou ČR. Relativně vyšší podporu mohla DSSS zaznamenat v Ústeckém kraji. Zajímavé je, že měla silnou podporu v jižní části Ústeckého kraje v okolí obce Koštice, kde SPD zaznamenalo naopak relativně nižší podporu. Celkově zde ale stále převládla podpora SPD. (viz obr. 28) Specifickou oblastí podpory DSSS je jihovýchodní část Moravskoslezského kraje v okolí města Ostrava, kde se nachází souvislé seskupení obcí, kde DSSS získala vyšší procento hlasů, než bylo jejich minimum. (viz obr. 24)

Obr. 24. Mapa volebního zisku DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

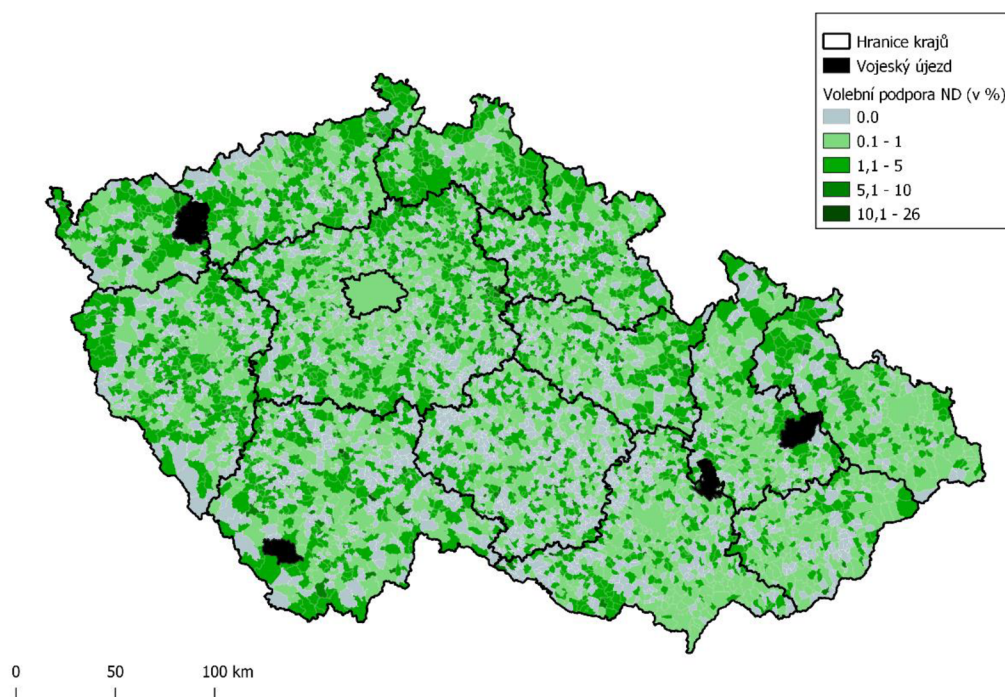
Na mapě jádrových obcí DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 lze pozorovat seskupení jádrových obcí ve střední a jižní části Ústeckého kraje, dále ve střední části Karlovarského kraje a v severní části Středočeského kraje. Kromě těchto menších seskupení jádrových obcí jsou zbývající jádrové obce převážně osamocené po celé ČR. Nejmenší množství jádrových obcí DSSS se nachází v kraji Vysočina a v severní části Jihomoravského kraje. (viz obr. 25)

Obr. 25. Mapa jádra volební podpory DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019.

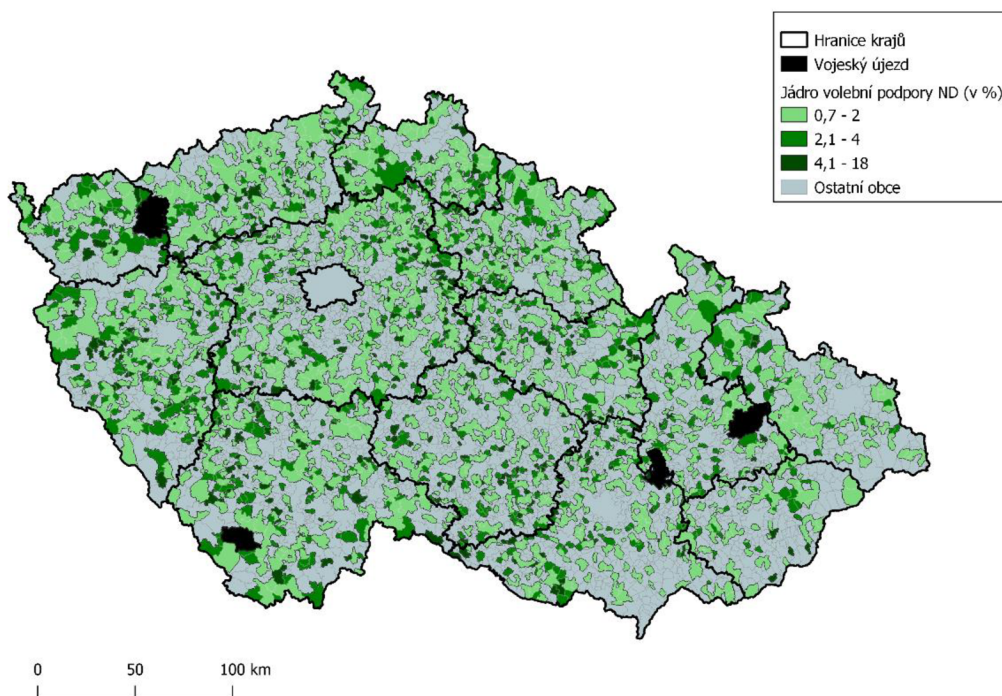
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Ve srovnání s DSSS získala ND více rozloženou, a i silnější volební podporu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019. Celkově můžeme pozorovat silnější podporu ND na historickém území Čech než na území historické Moravy a Slezska. Zejména poté v pásu relativně vyšší volební podpory, který jde od jižní části Jihočeského kraje, přes západní část Plzeňského kraje, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, až po východ Libereckého kraje. Silnější volební podporu ND můžeme v těchto volbách také pozorovat v jižní a severovýchodní části Středočeského kraje. Na historickém území Moravy a Slezska můžeme pozorovat rostoucí volební podporu ND směrem od jihu na sever, s výjimkou jihozápadní části Jihomoravského kraje. (viz obr. 26)

Obr. 26. Mapa volebního zisku ND ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

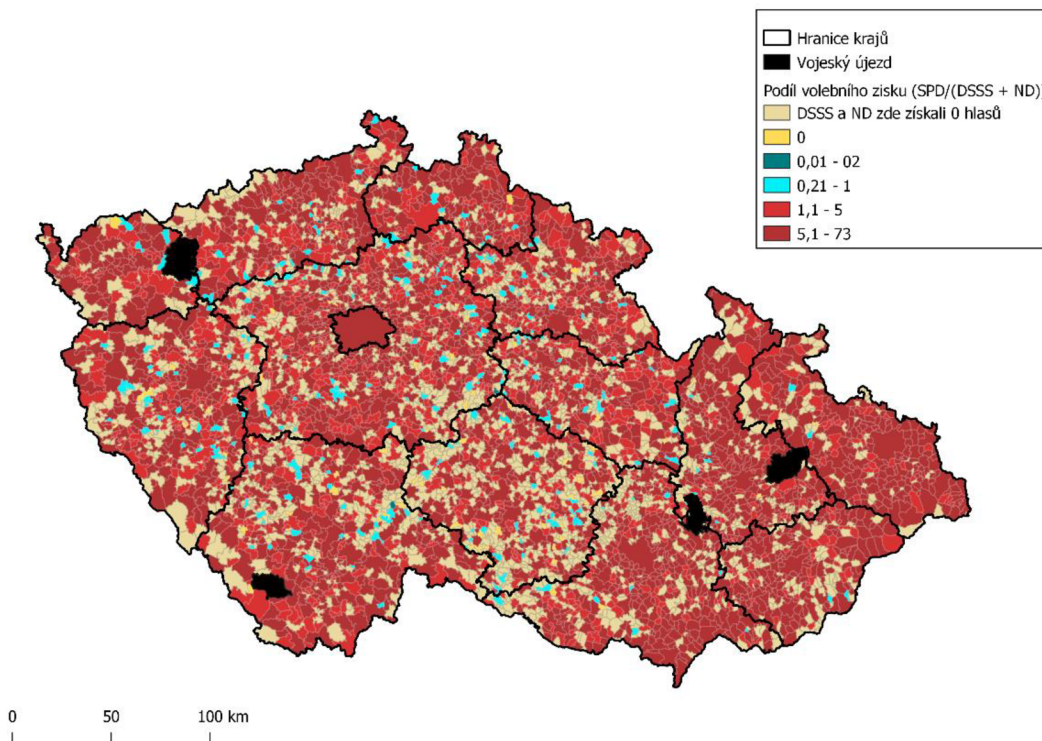
Jádrové oblasti volební podpory ND nejsou příliš seskupené, ale i přesto lze nějaké seskupení pozorovat. Největší seskupení takových obcí se nachází v oblasti poblíž hranic Středočeského, Libereckého a Královehradeckého kraje. Menší seskupení jádrových obcí volební podpory ND se nachází také v severní části Moravskoslezského kraje, v jihovýchodní části Jihomoravského kraje a v trojmezí Plzeňského, Jihočeského a Středočeského kraje. Velké množství jádrových obcí se nachází také ve střední a severozápadní části Plzeňského kraje a v Karlovarském kraji. Naopak nejmenší počet jádrových obcí volební podpory ND můžeme pozorovat ve východní části Moravskoslezského kraje, ve Zlínském kraji s výjimkou malého množství obcí na západ od obce Vsetín. Malé množství jádrových obcí volební podpory ND se nachází také v jižní části Jihomoravského kraje a v okolí měst Brno a Praha.

Obr. 27. Mapa jádra volební podpory ND ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019.

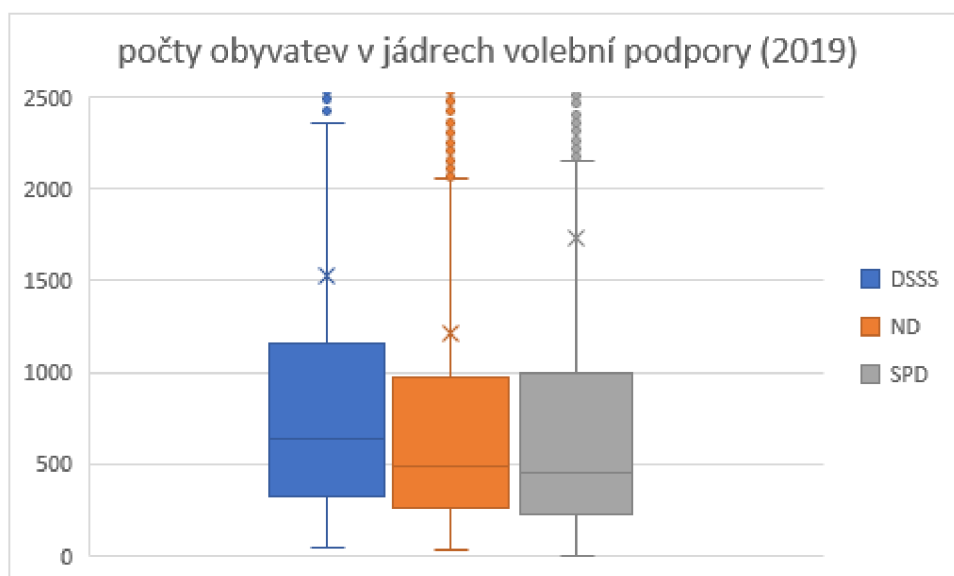
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Při porovnání volebních výsledků SPD a součtu hlasů ND a DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 zjistíme, že se v ČR nenachází žádné seskupení obcí, ve kterých by dominovala DSSS s ND ve srovnání s SPD. V Ústeckém kraji, kde ND a DSSS v měly ve volbách v letech 2016, 2017 a 2019 jednu z nejsilnějších volebních základů můžeme pozorovat, že poměr volebního zisku SPD ku součtu ND a DSSS není tak vysoký, jako ve většině ČR (alespoň v části obcí na jihozápadě a jihu Ústeckého kraje). Pokud se zaměříme na celou ČR, tak celkem ve 351 obcích získala SPD stejný počet hlasů, jako DSSS a ND společně. Nutno dodat, že ve 183 z těchto 351 obcí získaly všechny 3 sledované strany 0 hlasů, a proto se rovnají. Celkem ve 168 obcích získala ND společně s DSSS více hlasů, než SPD (v 89 z těchto 168 obcí získala SPD 0 hlasů). Ve zbývajících 5 539 obcích získala SPD více hlasů než DSSS a ND v součtu. V těchto 5 539 obcích nezískaly ND ani DSSS žádný hlas ve 2 107 obcích. Z toho můžeme vyvodit jednoznačnou volební převahu SPD na celé ploše ČR, která se od voleb 2016 (rok kdy SPD poprvé kandidovala) jednoznačně prohloubila.

Obr. 28. Mapa podílu volebního zisku SPD a součtu ND s DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Při porovnání počtu obyvatel jádrových obcí volební podpory námi sledovaných stran můžeme zjistit, že jádrovým obcím SPD se medián počtu obyvatel téměř nezměnil, stejně jako spodní a horní kvartil. To by se dalo vyložit, jako stabilní meziroční podporu SDP v jejích jádrových obcích. Počet obyvatel jádrových obcí ND stejně tak, jako jádrových obcí DSSS se od voleb v roce 2016 zvýšit v horním i spodním kvartilu, stejně tak, jako v mediánu. ND v roce 2017 nekandidovala a počty obyvatel jádrových obcí DSSS v roce 2017 byly nižší než v roce 2019 ale vyšší než v roce 2016. U DSSS tedy můžeme sledovat postupné navyšování počtu obyvatel v jejích jádrových obcích. U DSSS a ND tyto data ale mohou být značně zavádějící, kvůli jejich obecně nízkému volebnímu zisku (což je již blíže rozebráno v kapitole 5.1). (viz obr. 29)

Obr. 29. Graf počtu obyvatel v jádrových obcích volební podpory SPD, DSSS a ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2019 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

5.4 Volby do krajského zastupitelstva v roce 2020

Volby do krajského zastupitelstva v roce 2020 se svými výsledky z pohledu námi pozorovaných stran značně lišily od voleb do krajského zastupitelstva v roce 2016. V obou volbách kandidovaly SPD, DSSS i ND, ale v roce 2016 kandidovaly všechny tři strany ve všech krajích, kdežto v roce 2020 už kandidovala ve všech krajích pouze SPD. DSSS kandidovala v 11 krajích a ND pouze v 1 kraji, a to kraji Ústeckém. I z hlediska volebního úspěch můžeme vidět velké rozdíly. Při srovnání voleb 2020 s volbami v roce 2016 můžeme pozorovat, že SPD vzrostla v celostátním měřítku volební preference z 5,68 % v roce 2016 na 6,14 % v roce 2020. DSSS se naopak volební preference v celostátním měřítku snížily z 0,90 % v roce 2016 na 0,22 % v roce 2020, stejně tak ND od voleb v roce 2016, kdy získala v celostátním měřítku 0,15 % poklesly volební preference na pouhých 0,01 %. (viz tabulka 12)

SPD získala ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 celkem 169 978 platných hlasů, což tvoří 6,14 % všech platných hlasů v těchto volbách. Tento výsledek přinesl SPD v krajském zastupitelstvu celkem 35 mandátů. Nejlepší výsledky měla SPD v Moravskoslezském kraji, kde získala 6 mandátů. 5 mandátů pak získala SPD v Olomouckém a Ústeckém kraji. Naopak žádný mandát nezískala SPD v kraji vysočina, Pardubickém, Středočeském a Jihočeském kraji. Průměrně dostala SPD v obcích ČR 5,93 %. Svého maxima 44,44 % dosáhla v obci Semněvice, která měla ale pouze 203 obyvatel a tento procentuální výsledek se tedy musí brát s nadhledem, protože se jednalo o velmi malou skupinu obyvatel. Když se zaměříme na obce s vyšším počtem obyvatel, než je 1 000, tak získala SPD své volební maximum v obci Žleby ve Středočeském kraji. Obec Žleby měla 1 289 obyvatel a SPD zde získala v roce 2020 16,3 % všech platných hlasů. Naopak svého volebního minima 0,00 % získala SPD ve 408 obcích napříč celou ČR. Nejvíce obcí s nulovou podporou SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 se nacházelo v kraji Vysočina a bylo jich celkově 127. V Jihočeském kraji se nacházelo 73 takových obcí a ve Středočeském kraji jich bylo 70. Naopak nejméně obcí s nulovou podporou SPD se nacházelo v Moravskoslezském kraji, kde měla SPD nulovou volební podporu pouze v jedné obci, a to konkrétně v obci Slezské Pavlovice s počtem obyvatel 213. Medián volební podpory SPD v jednotlivých obcích byl 5,93, což se příliš neliší od průměru volebního zisku SPD a při přihlédnutí k nízkému variačnímu koeficientu, můžeme

konstatovat, že volební podpora SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 byla velice konzistentní napříč obci ČR. (viz tabulka 12)

DSSS nasadila ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 svou kandidátskou listinu pouze v 11 krajích a ve Zlínském a Královéhradeckém kraji vůbec nekandidovala. Celkem získala DSSS 6 168 hlasů, což tvořilo 0,22 % všech platných hlasů. To DSSS nepřineslo žádný mandát. Pokud bychom se zaměřili pouze na obce ve krajích, kde DSSS kandidovala, tak zde získala DSSS průměrně 0,32 % platných hlasů. Svého volebního maxima dosáhla DSSS v obci Skorkov v kraji Vysočina, kde získala DSSS 42,9 % všech platných hlasů. Obec Skorkov měla ale pouze 80 obyvatel, a proto může být tento výsledek zavádějící. Pokud bychom se tedy zaměřili na obce nad 1 000 obyvatel, pak dosáhla DSSS svého volebního maxima v obci Větrná (3 993 obyvatel) v Jihočeském kraji, kde získala DSSS 4,7 % hlasů. Své volební minimum získala DSSS celkem ve 4 829 obcích ČR a pokud bychom se zaměřili pouze na obce v krajích ve kterých DSSS kandidovala, pak získala nulovou volební podporu ve 4 383 obcích. Nejvíce obcí s nulovou volební podporou DSSS se nacházelo ve Středočeském kraji, kde jich bylo celkem 738, na druhém a třetím místě v počtu obcí s nulovou podporou DSSS se umístil kraj Vysočina (554 obcí) a Jihomoravský kraj (501 obcí). Nejméně obcí s nulovou podporou DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 se nacházelo v Karlovarském kraji a jednalo se o 72 obcí. Pokud se tedy zaměříme na obce, ve kterých DSSS kandidovala, zjistíme, že v 73,7 % těchto obcí získala DSSS 0,00 % a medián procentuálního, volebního výsledku za tyto obce i všechny obce ČR logicky činí 0,00 %. Variační koeficient procentuálního volebního výsledku v jednotlivých obcích, kde DSSS kandidovala činí 2,87, z čehož můžeme vyvodit vysokou rozdílnost procentuálního, volebního zisku DSSS v jednotlivých obcích ČR. (viz tabulka 12)

Z pohledu ND volby do krajského zastupitelstva v roce 2020 dopadly velmi špatně. Nejenom, že byla schopná nasadit svou kandidátskou listinu pouze v jednom Kraji, ale i v tomto kraji získala velmi slabou volební podporu. Celkem získala ND 254 hlasů, což tvoří na celostátní úrovni 0,01 % všech platných hlasů. Pokud se zaměříme pouze na Ústecký kraj, ve kterém ND kandidovala, tak i zde byl průměrný volební zisk roven 0,14 %. Svého volebního maxima dosáhla ND v obci Okounov a jednalo se o 2,9 %. Obec Okounov měla ale pouhých 102 obyvatel, a proto mohou být tyto výsledky zavádějící. Pokud se zaměříme na obce nad 1 000 obyvatel, tak svého volebního maxima dosáhla ND v obci

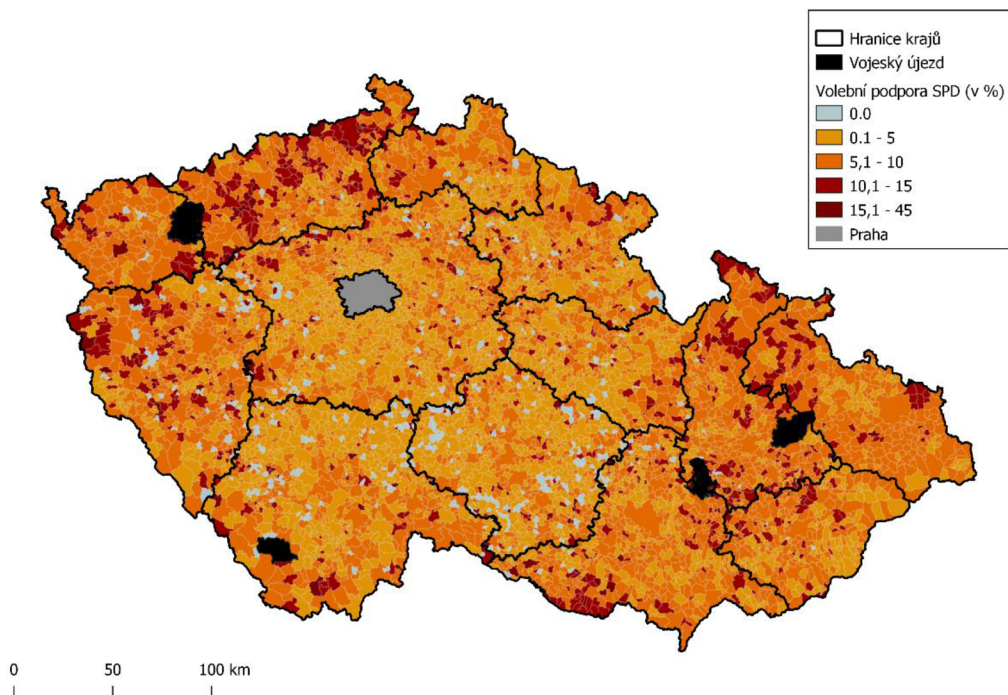
Jirkov, kde získala 0,4 % všech platných hlasů. Své volební minimum 0,00 % získala ND (v rámci Ústeckého kraje) ve 275 obcích, což je 77,7 % všech obcí v Ústeckém kraji. Z toho také vyplývá, že medián volební podpory v jednotlivých obcích se rovná 0,00 %, také se dá z tohoto většinového počtu obcí s nulovou podporou vyčíst, že ND nemělo ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 nijak zvlášť konzistentní volební podporu v jednotlivých obcích, což také potvrzuje vysoký variační koeficient. (viz tabulka 12)

Tabulka 12. Statistický popis voleb do krajského zastupitelstva v roce 2020 z pohledu SPD, DSSS a ND

	SPD	DSSS	ND
celkem hlasů	169 978	6 168	254
celkem hlasů v % (celá ČR)	6,14	0,22	0,01
průměrný zisk v %	5,93	0,32	0,14
min v %	0	0	0
max v %	44,44	42,86	2,94
medián	5,40	0	0
směrodatná odchylka	3,92	0,93	0,40
variační koeficient	0,66	2,87	2,93

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Hned při prvním pohledu na mapu volebního zisku SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 můžeme pozorovat velkou podobnost s mapami volebního zisku SPD ve volbách v roce 2016, 2017 a 2019. Z toho by se dalo vyčíst, že SPD si během těchto 5 let vybudovala oblasti s loajální volební podporou. Jedná se zejména o území Ústeckého, Karlovarského a Plzeňského kraje, s přilehlými oblastmi jižní části Jihočeského kraje a západní částí Libereckého kraje. Druhá velké oblasti podpory SPD se nacházela v těchto volbách na historickém území Moravy a Slezska s výjimkou oblastí ve Zlínském kraji, v okolí státních hranic se Slovenskou republikou. Naopak relativně nejslabší volební podporu mohla SPD zaznamenat ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 v kraji Vysočina, kde můžeme pozorovat také velké množství obcí s nulovou podporou SPD. Dále v pardubickém kraji s výjimkou jihovýchodní oblasti tohoto kraje. Oblast nízké volební podpory SPD můžeme také pozorovat v severní části Jihočeského kraje a ve Středočeském kraji, zejména pak v okolí hlavního města Prahy. (viz obr. 30)

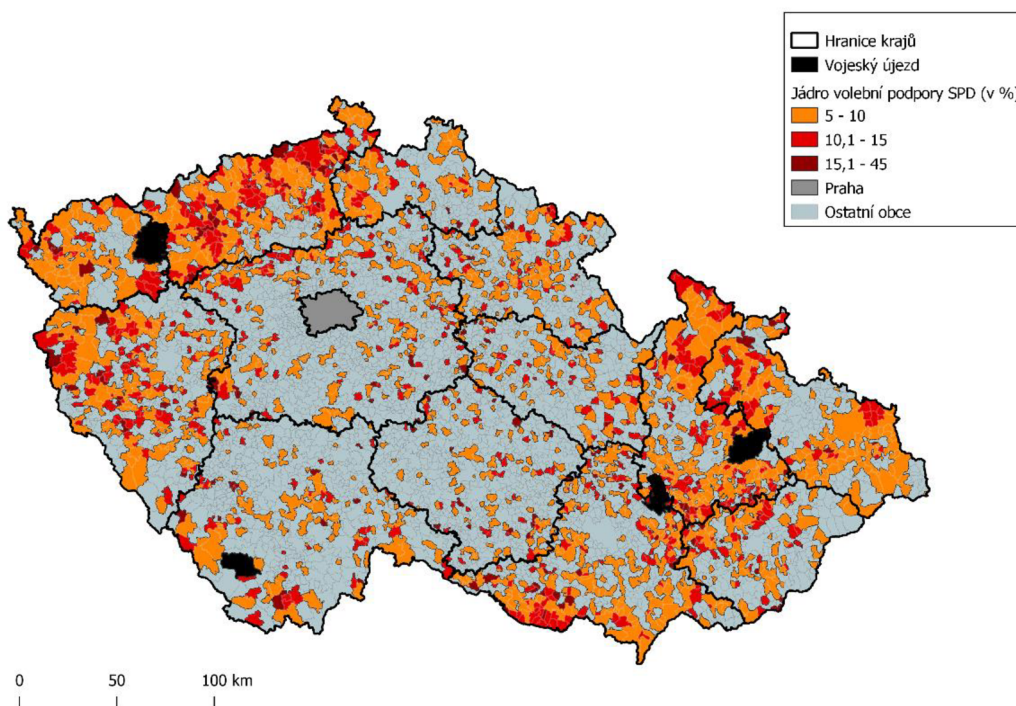

Obr. 30. Mapa volebního zisku SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Pokud se v rámci volebních výsledků SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 zaměříme na jádra volební podpory SPD, tak můžeme pozorovat hned několik větších seskupení jádrových obcí. Na západní části ČR můžeme pozorovat jedno z největších seskupení jádrových obcí volební podpory SPD v Ústeckém kraji, kde se nachází téměř souvislé seskupení jádrových obcí po celém kraji. Výjimku tvoří pouze malé seskupení obcí, východně od města Louny, které jádrovými obci volební podpory SPD nejsou. Velké množství jádrových obcí SPD se nachází také na západní části Libereckého kraje, na západní části Ústeckého kraje, na západní a zejména severozápadní části Plzeňského kraje. Na historickém území Moravy a Slezska můžeme najít hned několik větších seskupení jádrových obcí volební podpory SPD. Konkrétně můžeme pozorovat takové seskupení obcí na jihu Jihočeského kraje, při hranicích s Rakouskem. Dále v jižní části Moravskoslezského kraje (včetně města Ostravy). V moravskoslezském kraji je také druhé velké seskupení jádrových obcí volební podpory SPD, a to v severozápadní části. Toto seskupení obcí pokračuje poté v severní části Olomouckého kraje. V Olomouckém kraji se dále nachází velké množství jádrových obcí volební podpory SPD v jižní a jihovýchodní části.

Na tyto jádrové obce na jihu Olomouckého kraje navazují jádrové obce SPD v severozápadní části Zlínského kraje a východní části Jihomoravského kraje. (viz obr. 31)

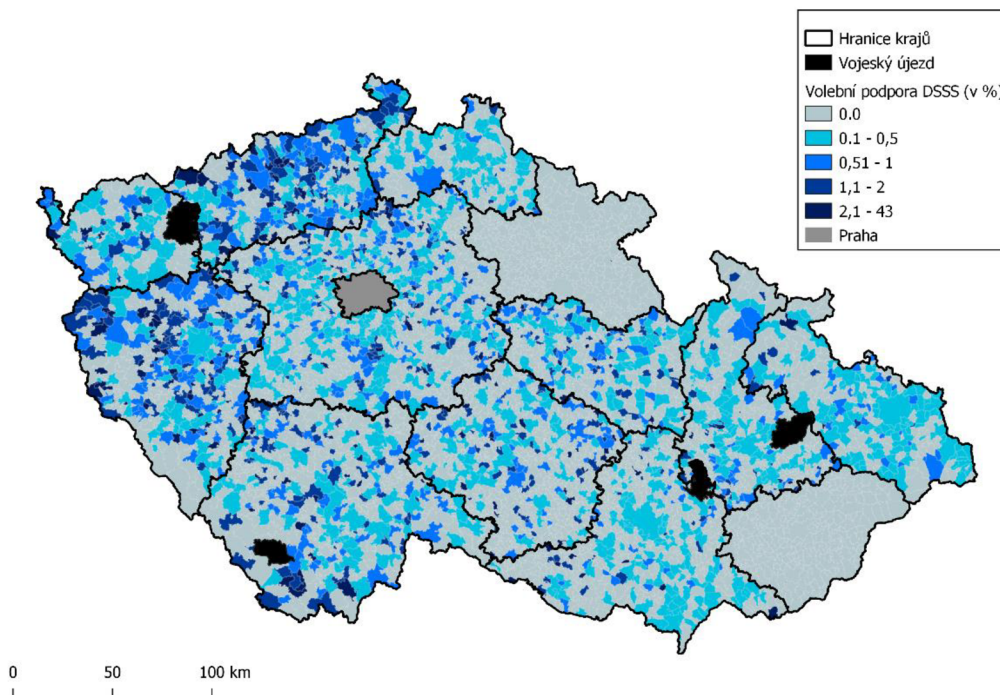
Naopak seskupení obcí, které nepatřily ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 do jádrových obcí volební podpory SPD můžeme najít ve střední části Moravskoslezského kraje, na západ od města Ostrava. Napříč celým krajem Vysočina se nenachází téměř žádné jádrové obce SPD. Malé množství jádrových obcí volební podpory SPD nalezneme také v severní části Jihočeského kraje, napříč Středočeským krajem, na východní straně Libereckého kraje a v západní části Pardubického kraje. Poté je malé množství jádrových obcí SPD v blízkém okolí města Brna a v jihovýchodní části Zlínského kraje. (viz. obr 31)

Obr. 31. Mapa jádra volební podpory SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

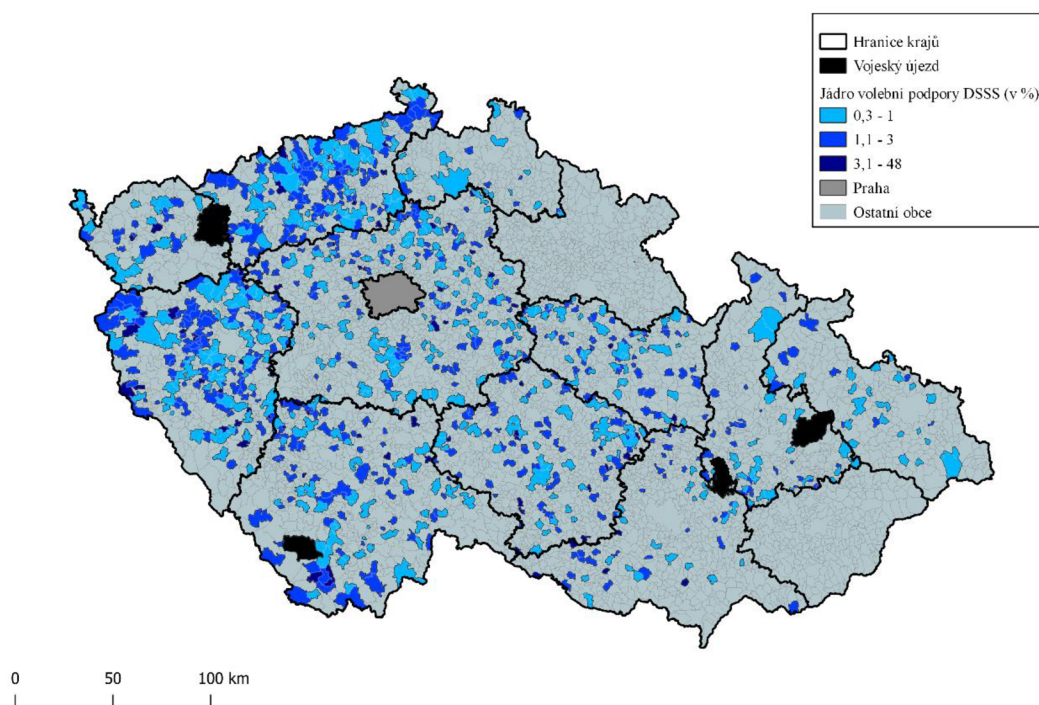
Na mapě volební podpory DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 lze jasně pozorovat, že DSSS vůbec nekandidovala v Královéhradeckém a Zlínském kraji. To by se dalo vyložit, jako postupný úpadek volební podpory DSSS, který můžeme pozorovat i v krajích, kde DSSS svou volební kandidátku nasadila, kde získala velice nízkou

volební podporu (ve srovnání s předchozími volbami). To by mohlo být způsobeno postupným vysátím hlasů od SPD. Na 11 krajích, ve kterých DSSS kandidovala lze pozorovat postupně narůstající volební podpora DSSS od východu na západ, kdy nejvyššího volebního zisku dosáhla v severní části Ústeckého kraje a ve střední a severozápadní části Pardubického kraje. Relativně souvislou, ale nízkou volební podporu mohla DSSS zaznamenat také ve východní části Moravskoslezského kraje v okolí města Ostrava, stejně tak, jako v okolí města Brno. Tím, že ve většině obcí DSSS nezískala žádný hlas, tak mohou být tyto data z velkých měst lehce zavádějící, protože je více pravděpodobné, že se ve větší populaci se bude nacházet alespoň jeden volič DSSS a v takovém případě nebude volební podpora v tomto městě nulová, ale to stále neznamená, že na takovém místě má sledovaná strana silnou volební podporu. Tuto myšlenku také potvrzuje fakt, že ve všech krajských městech ČR (kromě Zlína a Hradce Králové, kde DSSS nekandidovala) získala DSSS alespoň nějaké platné hlasy, ale na druhou stranu zde získala DSSS velmi slabý procentuální zisk, jako například v Olomouci, Brně a Liberci, kde získala po zaokrouhlení 0,1 % platných hlasů, což se rozhodně nedá považovat za volební úspěch. Jediná dvě krajská města, kde DSSS získala nadprůměrný volební zisk byla Plzeň (0,5 %) a Ústí nad Labem (0,8 %). (viz obr. 32)

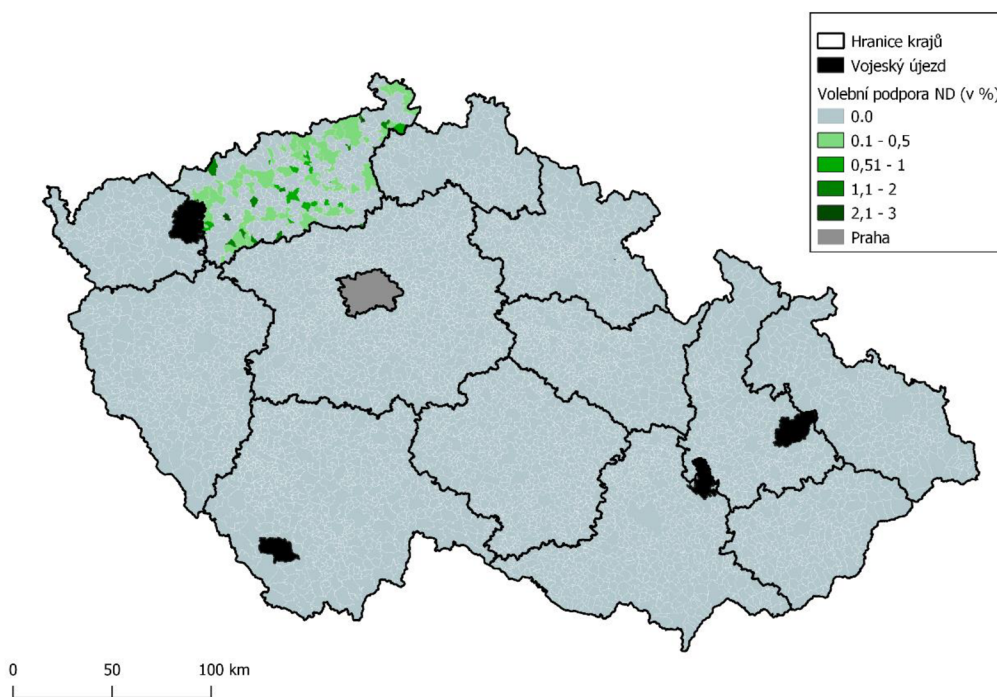
Obr. 32. Mapa volebního zisku DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Při pohledu na mapu jádrové podpory DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 lze jednoznačně pozorovat vyšší počet jádrových obcí volební podpory DSSS na západě ČR, konkrétně v Ústeckém kraji a v Plzeňském kraji (s výjimkou jižní části Plzeňského kraje). Větší počet jádrových obcí mohla DSSS také zaznamenat na jihu Jihočeského kraje v okolí obce Český Krumlov. Menší seskupení jádrových obcí volební podpory DSSS lze také pozorovat v severní části Středočeského kraje v okolí obce Kokořín a v jižní části Středočeského kraje, na západ od obce Benešov. Na této mapě můžeme ale také vidět, že v Jihomoravském, Olomouckém a Moravskoslezském kraji se nenachází téměř žádné jádrové obce volební podpory DSSS. Stejně tak, jako v Libereckém kraji a západní části Středočeského kraje. Také ze samotného počtu jádrových obcí DSSS, který je například ve srovnání s SPD velice nízký, můžeme vyčíst, že mělo DSSS velice málo rozloženou svou volební podporu a 50 % ze svých všech platných hlasů získala pouze ve 494 obcích. (viz obr. 33)

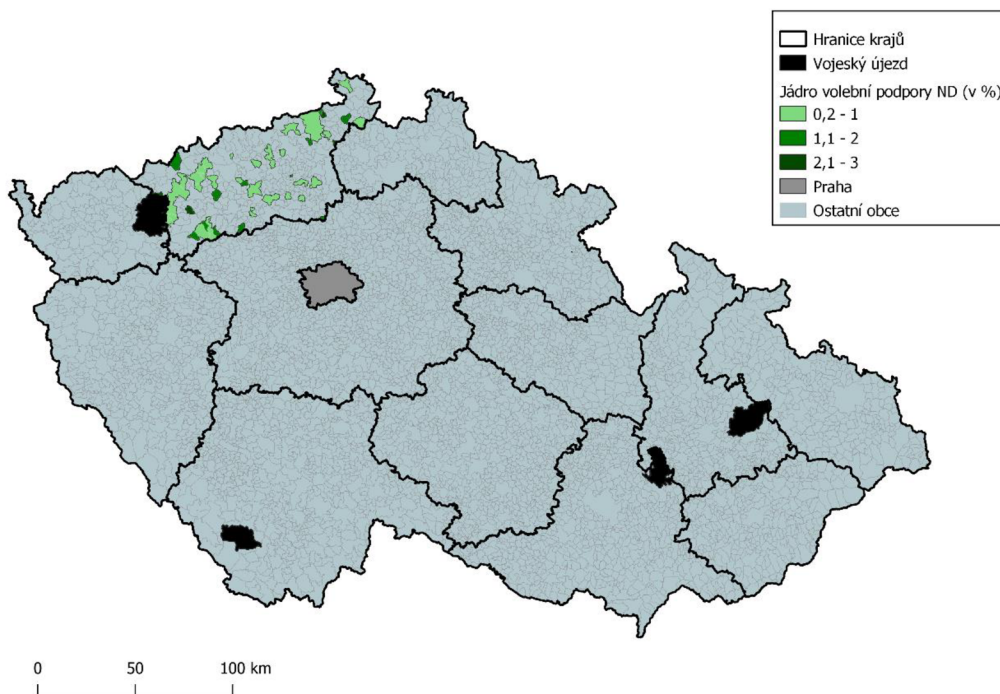
Obr. 33. Mapa jádra volební podpory DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020.
(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Jak již bylo nastíněno výše. ND kandidovala ve volbách do krajského zastupitelstva pouze v Ústeckém kraji, a i zde získala ve většině obcí 0,00 % hlasů. Většina obcí, kde ND dostala nějaké platné hlasy jsou rozprostřené po celém Ústeckém kraji a netvoří žádné oblasti vyšší podpory ND. Jsou zde pouze velmi malé oblasti vyšší volební podpory, jako je například oblast na jihozápadě Ústeckého kraje v okolí obce Blšany a další se nachází západně od města Ústí nad Labem. Naopak většina obcí tvoří celky s nulovou volební podporou ND. Tento výsledek je docela překvapivý, hlavně po relativním volebním úspěchu ND ve volbách do Evropského parlamentu, které se konaly a rok dříve. V předchozích volbách se stávalo, že DSSS se „prala“ o své voliče s ND. Z těchto voleb se ale zdá, že dřívější voliči ND a DSSS přešli k více umírněné a více politicky úspěšné straně SPD. (viz obr. 34)

Obr. 34. Mapa volebního zisku ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020. (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Na mapě jádra volební podpory ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 lze pozorovat, jak málo byla podpora ND v těchto volbách rozložena do jednotlivých obcí v rámci Ústeckého kraje. Více než 50 % všech získaných, platných hlasů obdržela ND ve 49 obcích. Tyto jádrové obce jsou rozmístěny napříč celým Ústeckým krajem a nevytváří žádné větší uskupení. Jediné dvě malé uskupení jádrových obcí ND můžeme vidět v západní a jihozápadní části Ústeckého kraje. Naopak nejméně jádrových obcí se nachází při hranici s Libereckým krajem, na východní hranici se Středočeským krajem a na hranici s Německem. (viz obr. 35)

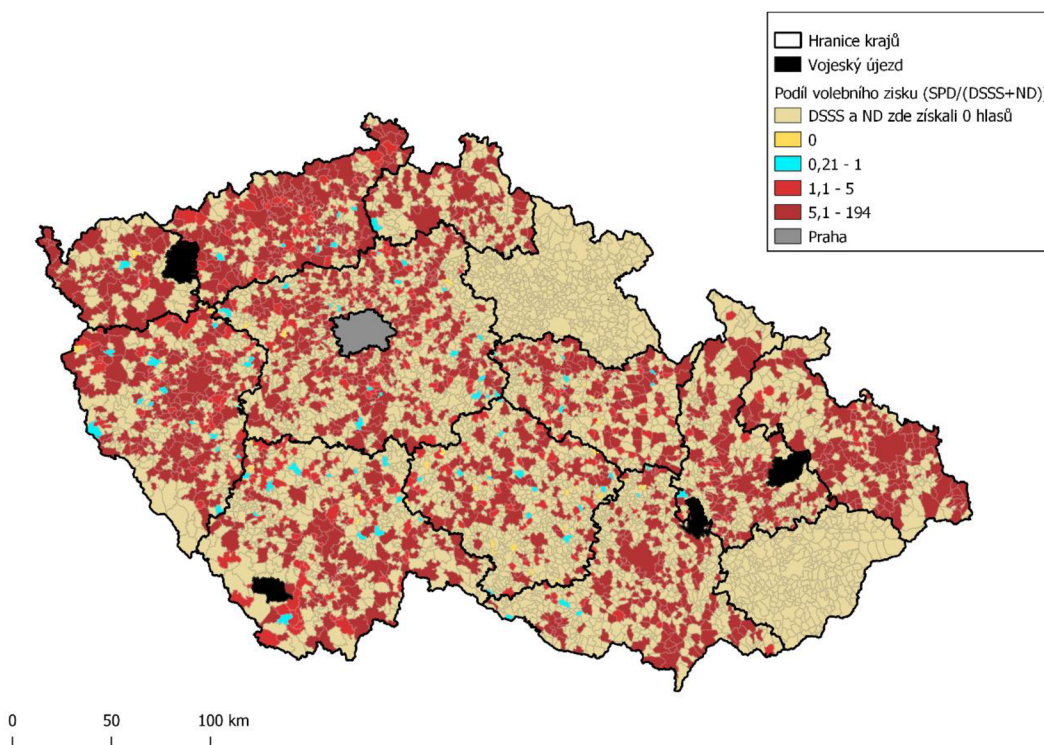
Obr. 35. Mapa jádra volební podpory ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020.

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Při porovnání volebních výsledků SPD se součtem volebních výsledků ND a DSSS v jednotlivých obcích, můžeme pozorovat jasnou převahu SPD. Tato převaha lze sledovat po celé České republice a zejména pak ve východní části ČR, kde SPD téměř bez výjimky převažovala. Nutno podotknout, že ve Zlínském a Královehradeckém kraji DSSS nekandidovala a ND kandidovala pouze v Ústeckém kraji, ale u v Ústeckém kraji, kde tedy kandidovaly všechny tři strany, volební úspěch SPD jasně převýšil součet volebních zisků DSSS a ND. Pokud nebudeme počítat Zlínský a Královehradecký kraj, tak DSSS společně s ND nezískaly ani jeden hlas ve 4 357 obcích ČR. Z těchto 4 357 obcí bylo 369 obcí, kde nezískala žádný hlas ani SPD. Ve 369 obcích tedy dopady všechny tři strany se stejným, nulovým výsledkem. Nenulový, stejný výsledek získala SPD a součet DSSS s ND v 63 obcích a vyšší volební podporu získala ND v součtu s DSSS ve srovnání s SPD v 59 obcích, z toho ve 40 z nich dostala SPD 0 platných hlasů. Pokud se zaměříme na těchto 59 obcí, kde DSSS společně s ND získaly více hlasů než SPD, tak zjistíme, že se největší počet těchto obcí nacházel ve kraji Vysočina a to celkem 20, poté bylo 10 takových obcí v Jihočeském kraji a 8 ve Středočeském kraji. To by se dalo vysvětlit historicky slabším, volebním úspěchem SPD v těchto krajích. Naopak nejméně obcí, kde DSSS s ND získaly více hlasů, než SPD se nacházelo v Moravskoslezském kraji, kde taková obec nebyla dokonce ani jedna a poté v Libereckém a Olomouckém kraji, kde byla v obou krajích pouze jedna taková obec. U Moravskoslezského a Olomouckého kraje se dal takový výsledek očekávat na základě zdejší, historicky silné volební podpory SPD, a naopak slabé volební podpory DSSS a ND. (viz obr. 36)

Pokud srovnáme, jak se tento podíl hlasů vyvíjel v námi sledovaných volbách (2016, 2017, 2019, 2020), tak můžeme jednoznačně pozorovat postupné „vytlačení“ DSSS a ND. To se dá vyložit buďto úpadkem DSSS a ND, kdy jejich voliči začali volit jiné politické subjekty a SPD mezitím sílila nezávisle na tomto úpadku anebo druhá varianta, že SPD postupně „vysála“ voliče DSSS a ND. Pravděpodobnější je druhá varianta, a to z důvodu, že pomalý úpadek DSSS a ND nastal až při založení SPD, a zároveň je málo pravděpodobné, že by začala DSSS degradovat ve stejném čase, jako ND. Dalším argumentem pro přechod z podpory ND a DSSS na SPD by mohla být menší extrémnost a ztráta pomyslné „nálepky“ extrémisty. Další pragmatický důvod by mohl být očividný úspěch SPD, kdy se její kandidáti dostávají do jednotlivých funkcí, a tedy můžou naplno zastávat názory jejich voličů v jednotlivých institucích, což se u DSSS a ND nestávalo. Také mohly zapůsobit silné, marketingové kampaně, které si SPD mohlo díky vyššímu rozpočtu dovolit.

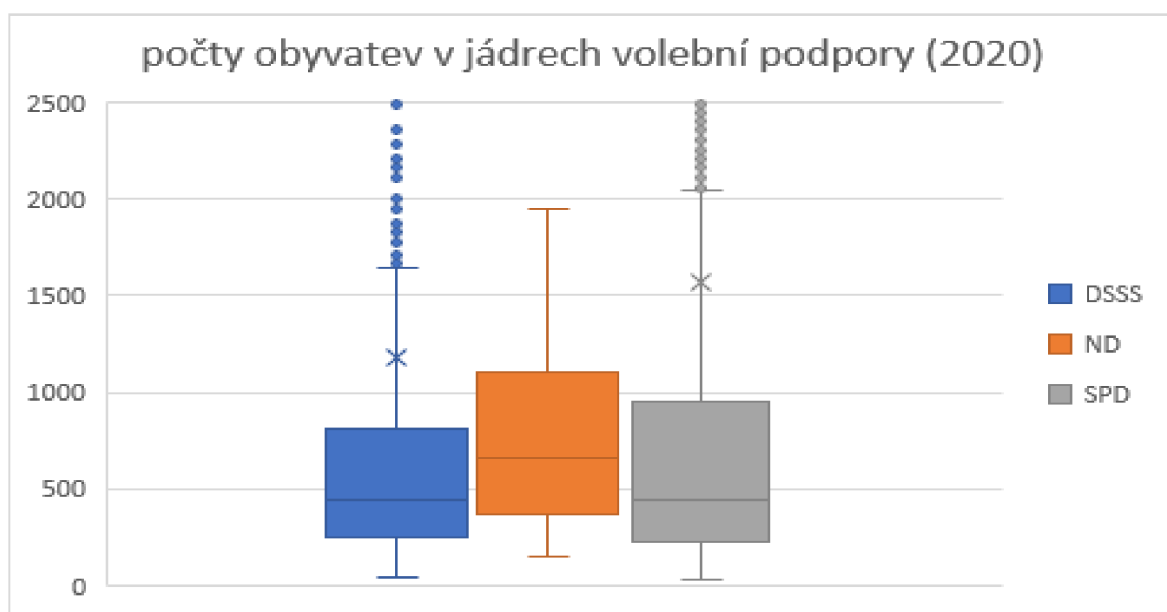

Obr. 36. Mapa podílu volebního zisku SPD a součtu ND s DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020.

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Zkoumat počty obyvatel jádrových volební oblastí podpory ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 může být poněkud zavádějící z důvodu velmi nízkého volebního úspěchu ND, ale do obr. 37 byla ND zahrnuta z důvodu kontinuity práce. Na tomto obrázku můžeme pozorovat, že jádrové obce volební podpory ND byly počtem obyvatel v prvním (378 obyvatel), druhém (659 obyvatel) i třetím (1062 obyvatel) kvartilu nejvyšší z „našich“ pozorovaných stran. DSSS měla ze hlediska počtu obyvatel nejmenší rozdíl mezi 1. a 3. kvartilem (ve srovnání s ND a SPD), což by se dalo vyložit tak, že měla alespoň v počtu obyvatel nejvíce podobné, jádrové obce volební podpory v těchto volbách. V Prvním kvartilu se jádrové oblasti volební podpory DSSS rovnaly v počtu obyvatel číslu 248, což je mezi prvními kvartily SPD a ND. Ve druhém kvartilu (mediánu) byly jádrové obce volební podpory DSSS také mezi SPD a ND, ale již se velice přibližovali k mediánovému počtu obyvatel jádrových obcí volební podpory SPD (rozdíl pouhých 1,5 obyvatele). Ve třetím kvartilu byla již DSSS v počtu obyvatel svých jádrových obcí volební podpory na nejnižším počtu, a to konkrétně 807 obyvatel. Jádrové obce volební podpory SPD se svým počtem obyvatel příliš nelišily od jádrových obcí volební podpory

SPD v předešlých, sledovaných volbách. V prvním kvartilu měly tyto obce (ve volbách roku 2020) 225,25 obyvatel, což je tedy nejnižší 1. kvartil ze všech sledovaných stran. V mediánu dosahovaly tyto obce počtem obyvatel číslo 438, což je také nejnižší hodnota a ve 3. kvartilu pak čísla 954,75 a zařadily se tedy ve 3. kvartilu (počtem obyvatel) mezi jádrové obce volební podpory ND a DSSS. (viz obr. 37)

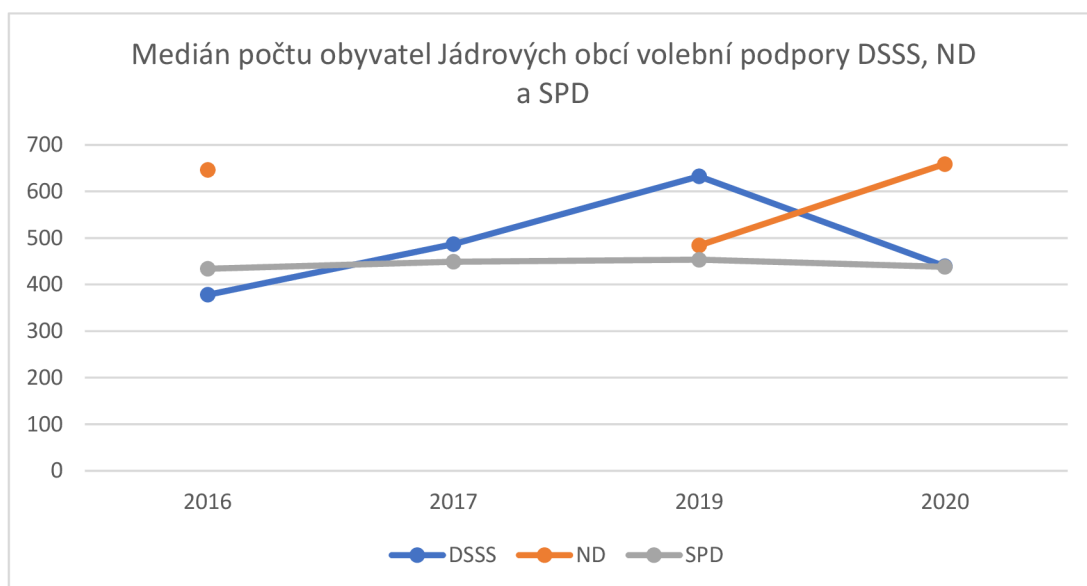

Obr. 37. Graf počtu obyvatel v jádrových obcích volební podpory SPD, DSSS a ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Při pohledu na vývoj mediánu počtu obyvatel jádrových obcí volební podpory SPD, DSSS a ND ve volbách do krajského zastupitelstva v letech 2016 a 2020, ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 a ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017. Lze u jádrových obcí volební podpory ND pozorovat vysoký medián počtu obyvatel (646,5) v roce 2016. V následujících volbách v roce 2017 ND nekandidovala a v roce 2019 tento medián počtu obyvatel jádrových obcí ND klesl na 484 obyvatel, což by se dalo vyložit, jako velká změna v jádrových obcích. V roce 2020 byl medián počtu obyvatel jádrových obcí ND znovu vysoký (659), což může být ale trochu zavádějící díky tomu, že ND kandidovala v těchto volbách pouze v Ústeckém kraji. Celkově by se daly tyto velké výkyvy mediánu počtu obyvatel v jádrových obcích ND vyložit tak, že se její jádrové obce meziročně měnily, a tedy ND neměla v jádrových obcích velké množství loajálních voličů. (viz obr. 38)

U mediánu počtu obyvatel jádrových obcí volební podpory DSSS můžeme pozorovat mezi volbami v letech 2016 až 2019 jasnou narůstající tendenci a, kdy ve volbách v roce 2016 byl medián počtu obyvatel jádrových obcí DSSS pouhých 378, což je nejnižší hodnota ve srovnání s SPD a ND. Ve volbách 2017 již byl tento medián počtu obyvatel pro jádrové obce DSSS 487 a v roce 2019 dokonce 639,5. Ve volbách v roce 2020 ale následoval prudký pokles mediánu počtu obyvatel v jádrových obcích volební podpory DSSS až na hodnoty 439,5. Můžeme tedy pozorovat postupné navyšování počtu obyvatel v jádrových obcích DSSS a v roce 2020 pokles, tento náhlý pokles mohl být způsoben absencí volební kandidátky DSSS ve Zlínském a Králověhradeckém kraji (v roce 2020) nebo také postupným volebním úpadkem a obměnami jádrových obcí DSSS. Dalším vysvětlením by mohl být také typ voleb, kdy ve volbách do krajského zastupitelstva v letech 2016 a 2020 mohly tvořit jádro volební podpory DSSS podobné obce a ve zbývajících dvou volbách mohla DSSS cílit na jinou skupinu voličů. (viz obr. 38)

Naopak medián počtu obyvatel jádrových obcí volební podpory SPD se ve volbách v letech 2016 až 2020 téměř nezměnil a „udržel“ se po celou dobu v rozmezí 434 až 453,5 obyvatel což je rozdíl pouhých 19,5 obyvatele. To by se tedy dalo vyložit, jako konzistentní volební základna jádrových obcí volební podpory SPD v letech 2016 až 2020 a to i přes to, že se jednalo o volby do třech různých institucí a zároveň byly pro SPD volby do krajského zastupitelstva v roce 2016 jejími prvními volbami, kde kandidovala. (viz obr. 38)

Obr. 38. Graf meziročního porovnání mediánu počtu obyvatel jádrových obcí volební podpory DSSS, ND a SPD ve volbách v letech 2016, 2017, 2019, 2020 (zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Pokud se zaměříme na konkrétní jádrové obce volební podpory DSSS, SPD a ND ve volbách v letech 2016, 2017, 2019 a 2020, pak můžeme pozorovat, že některé obce byly jádrovými obci některé strany hned v několika volbách a některé obce byly dokonce jádrovou obcí volební podpory jedné ze sledovaných stran ve všech 4 volbách. (viz. tabulka 13)

Obcí, které byly jádrovou obcí volební podpory SPD ve všech 4 sledovaných volbách bylo celkem 587 s celkovým počtem obyvatel 1 587 124. Tyto obce měly průměrný počet obyvatel 2 704 a jejich medián 537, což nám může napovídat, jejich velkou diverzitu v počtu obyvatel. Mezi tyto obce patřily i obce s vysokým počtem obyvatel, jako je například Ostrava, Most nebo Karviná. Tento vysoký počet obcí, které byly jádrovou obcí volební podpory SPD ve všech 4 pozorovaných volbách by mohl také vysvětlovat, proč se medián počtu jádrových obcí SPD v jednotlivých letech nijak významně neměnil, protože velká část těchto obcí byla jádrovou obcí ve všech volbách. Tyto jádrové obce budou v práci dále označovány názvem „loajální“ jádrové obce volební podpory. Tyto „loajální“ jádrové obce volební podpory SPD se nacházejí nejvíce v Olomouckém kraji, kde jich je celkem 112, což se dalo logicky očekávat, vysoké volební podpory SPD v Olomouckém kraji ve všech 4 sledovaných volbách. Za Olomouckým krajem se tyto „loajální“ jádrové obce nacházely nejčastěji v Ústeckém kraji (75 obcí) a Moravskoslezském kraji (64). Vyšší počet těchto obcí byl také v Plzeňském kraji (62 obcí), Zlínském kraji (53) a Středočeském kraji (51 obcí). Naopak nejméně těchto „loajálních“ jádrových obcí SPD se nacházelo v Jihomoravském kraji, kde jich bylo pouze 6. (viz tabulka 13)

DSSS měla v těchto volbách celkem 121 „loajálních“ jádrových obcí volební podpory s celkovým počtem obyvatel 399 230. Průměrný počet obyvatel v těchto obcích se rovnal 3 299 a jejich medián byl 692, což nám napovídá velkou rozdílnost v počtu obyvatel těchto obcí. Mezi tyto obce patří i některé obce s vysokým počtem obyvatel, jako je například Ústí nad Labem, Most nebo Litvínov. U těchto obcí je nutné připomenout, že se mezi ně nemohly zařadit žádné obce ze Zlínského a Královehradeckého kraje, protože zde DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 nekandidovala. Kromě těchto dvou krajů se tyto „loajální“ jádrové obce DSSS nacházely nejčastěji v Ústeckém kraji (41 obcí), ve Středočeském kraji (26 obcí) a v Jihočeském kraji (13 obcí). Naopak nejméně těchto obcí se nacházelo v Olomouckém a Moravskoslezském kraji,

kde byla v obou krajích pouze jedna. Což také reflektuje celkovou volební podporu DSSS, která byla (v námi sledovaných volbách) silnější spíše v západní části ČR. (viz tabulka 13)

U hledání „loajálních“ jádrových obcí volební podpory ND se musely učinit určité kompromisy, a to z důvodu, že ND ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 nekandidovala a ve volbách v krajských volbách v roce 2020 kandidovala pouze v Ústeckém kraji. Tudíž se v práci považují za „loajální“ jádrové obce volební podpory ND takové, které byly jádrovými ve všech sledovaných volbách s výjimkou voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2017 a vzhledem k volbám do Poslanecké sněmovny v roce 2017 jsou tyto obce součástí Ústeckého kraje. Celkem bylo takových „loajálních“ jádrových obcí ND pouze 9, s celkovým počtem obyvatel 45 249, průměrným počtem obyvatel 5 028 a mediánem 994 obyvatel. Tento průměr navyšují dvě obce s vysokým počtem obyvatel (Kadaň a Jirkov). (viz tabulka 13)

Existuje pouze jedna obec, která byla jádrovou obcí všech třech sledovaných stran (SPD, DSSS a ND), ve všech sledovaných volbách v roce 2016, 2017, 2019 a 2020 (s výjimkou ND ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017), a tou obcí je Jirkov. Obec Jirkov náleží do okresu Chomutov v Ústeckém kraji a ke 31. 12. 2020 zde žilo 17 782 obyvatel. Důvodem, proč se stala obec Jirkov jádrovou obcí všech třech sledovaných, extrémně pravicových stran může být historický vývoj této obce. Obec Jirkov byla před druhou světovou válkou silně osídlena Sudetskými Němci, kteří byli po válce nuceně vystěhováni (téměř všichni). Následně se obyvatelstvo obce Jirkov „doplňovalo“ z různých obcí ČR, což mohlo způsobovat nestabilitu a nespokojenost místního obyvatelstva, která se může držet v obci až do současnosti.⁵⁹

Pokud se zaměříme pouze na „loajální“ jádrové obce DSSS a SPD, tak měly tyto dvě strany celkově 20 společných „loajálních“ jádrových obcí. Tyto obce se téměř všechny nacházela v Ústeckém kraji (celkem 12 obcí), 2 tyto obce se nacházely ve Středočeském kraji a jedna taková obec se nacházela v Plzeňském, Olomouckém, Moravskoslezském, Karlovarském, Jihočeském kraji a v kraji Vysočina. Mezi tyto obce se řadí i obce s vyšším počtem obyvatel, jako je například obce Most, již zmiňovaná obec Jirkov, Štětí a Nýřany. Nutno také připomenout, že mezi tyto obce se nemohly zařadit žádné obce ze Zlínského

---

⁵⁹ www.jirkov.cz

a Karlovarského kraje, protože zde DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 nekandidovala.⁶⁰

Tabulka 13. Statistický popis obcí, které byly jádrovou obcí volební podpory SPD, DSSS a ND ve všech 4 sledovaných volbách (2016, 2017, 2019, 2020)

	SPD	DSSS	ND
Počet	587	121	9
počet obyvatel celkem	1 587 124	399 230	45 249
průměr počtu obyvatel	2 704	3 299	5 028
medián počtu obyvatel	537	692	994

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

---

⁶⁰ www.volby.cz

6. Analýza efektu kandidáta

Analýza efektu kandidáta bude zaměřena na volební výsledky SPD, DSSS a ND ve čtyřech volbách, kterými se práce zabývá podrobněji. Konkrétně se jedná o volby do krajského zastupitelstva v roce 2016 a 2020, volby do Poslanecké sněmovny v roce 2017 a volby do Evropského parlamentu v roce 2019. Efekt kandidáta se zabývá vždy prvními třemi kandidáty ve volební listině. Pokud se bude v práci hovořit, ve spojení s efektem kandidáta, o kandidátech některé volební strany, tak jsou tím myšleni právě tyto první tři kandidáti z volební listiny dané strany (v opačném případě to bude v textu adresováno).

6.1 Analýza efektu kandidáta ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016

Výpočet efektu kandidáta na volební výsledky SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 nám ukazuje pozitivní nárůst volební preference v okolí bydliště prvních třech kandidátů ve volební listině SPD, a to téměř ve všech krajích. Můžeme také pozorovat (téměř ve všech krajích), že je volební podpora SPD v okruhu 10 km od trvalých bydlišť kandidátů SPD vyšší, než v okruhu 15 km. Nejvyšší relativní nárůst volebních preferencí v okolí bydliště kandidátů mohla SPD zaznamenat v kraji Vysočina, kde byl takový pozitivní nárůst v okolí 10 km od bydliště kandidátů 12,52%. Z průměru 5,9 % na 12,52 %. Konkrétně se jednalo o okolí obcí Jihlava, Velké Meziříčí a Třebíč. I v okolí 15 km od trvalých bydlišť kandidátů lze pozorovat v kraji vysočina 8,67% navýšení volební preference ve srovnání s krajským průměrem. Vysoký nárůst volebních preferencí SPD v 10kilometrovém okolí bydliště kandidátů SPD byl také v Pardubickém kraji, zde měli první tři kandidáti na volební listině SPD trvalé bydliště v menších obcích v severní a severovýchodní části Pardubického kraje. Konkrétně šlo o obce Horní Jelení, Líšnice a Lichkov. Jak v Pardubickém kraji, tak v kraji Vysočina můžeme tuto vyšší volební podpory v okolí zmíněných obcí jasně pozorovat na obr. 6. Silný efekt kandidáta se také projevil u SPD v Ústeckém, Zlínském, Karlovarském a Jihočeském kraji. (viz tabulka 14)

Naopak mírný pokles preferenčních hlasů mohla SPD zaznamenat v 10 km okolí bydliště kandidátů SPD v Libereckém kraji, kde mohli zaznamenat 1,71% pokles a v okruhu 15 km také v Libereckém kraji, tentokrát již 0,62% pokles a Královehradeckém kraji, kde byl 0,77% pokles. V Libereckém kraji se jednalo o obce Liberec, kde při pohledu na obr. 6 můžeme pozorovat, relativně slabou volební podporu a dále v obci Nový Bor a Maršovice, kolem kterým lze mírný nárůst volební preference pozorovat, ale pouze v nízkém počtu obcí v bezprostřední vzdálenosti. V Královehradeckém kraji se projevil pozitivní efekt kandidáta pouze v okolí 10 kilometrů od bydliště kandidátů a v okolí 15 km již tento efekt zcela „vymizel“. (viz tabulka 14)

Tabulka 14. Efekt kandidáta na volební výsledky SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016

2016	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královehradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
SPD průměr	4,30	5,84	5,51	5,90	5,65	4,81	6,28	7,08	5,11	5,36	5,05	6,03	5,75
SPD okoli bydliště (10 km)	4,65	6,22	6,01	6,64	5,77	4,73	6,66	7,52	5,65	5,48	5,42	6,59	6,24
SPD okoli bydliště (15 km)	4,38	6,01	6,04	6,42	5,61	4,78	6,56	7,38	5,45	5,52	5,27	6,34	5,96
rozdíl v % (10 km)	8,22	6,44	9,06	12,52	2,12	-1,71	5,95	6,20	10,67	2,07	7,30	9,20	8,59
rozdíl v % (15 km)	1,87	2,84	9,50	8,67	-0,77	-0,62	4,48	4,17	6,71	2,98	4,31	5,11	3,69

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

U DSSS se efekt kandidáta ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 projevil (procentuálně) více, než u SPD. To je zřejmě způsobeno celkově nižší volební podporou DSSS, na které tedy lze dobře pozorovat jednotlivé, lokální výkyvy. Takové výkyvy mohou být způsobeny i malým počtem voličů (například kamarádi a rodina kandidáta). Nejvyšší volební nárůst mohla DSSS zaznamenat v okolí kandidátů v Královehradeckém kraji, kde se průměrný volební zisk v obcích do 10 km od místa bydliště kandidátů zvýšil o 90,09 % a v okruhu 15 kilometrů byl ve srovnání s celokrajským průměrem tento zisk o 90,05 % vyšší. Konkrétně se jednalo o dva kandidáty z obce Vrchlabí a jednoho kandidáta v obce Dolní Lánov. Obě tyto obce se nacházejí na severu královehradeckého kraje v relativní blízkosti od sebe. Tato oblast tedy mohla být ovlivněna všemi třemi kandidáty, a proto zde DSSS mohla zaznamenat takový nadprůměrný volební zisk. Další silný nárůst volební podpory v okolí bydliště kandidátů mohla zaznamenat DSSS ve Zlínském kraji, kde měli první tři kandidáti trvalé bydliště v obcích Holešov, Chropyně a Vigantice. V okolí těchto obcí můžeme také vizuálně pozorovat (na obr. 7) vyšší volební

podporu, která byla v okruhu 10 km o 69,87 % vyšší, než v celokrajském průměru a v 15 km okruhu poté o 46,78 % vyšší. Tento nárůst můžeme pozorovat téměř u všech krajů s výjimkou Ústeckého a Jihomoravského kraje, kde se v okolí bydliště kandidátů sice zvýšil volební zisk DSSS, ale pouze v nízkém procentu. Další výjimkou byl Moravskoslezský kraj, kde došlo dokonce ke snížení volebních preferencí pro DSSS v okruhu bydliště kandidátů. V 10 km okruhu to bylo snížení volebního zisku o 3,00 % a v 15 km okruhu dokonce o 5,68 %. Což není příliš vysoký pokles, ale stále je to pokles. To může být způsobeno řadou jiných faktorů, než je efekt kandidáta anebo také negativním efektem kandidáta. (viz tabulka 15)

Tabulka 15. Efekt kandidáta na volební výsledky DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016

2016	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
DSSS průměr	0,89	0,48	1,45	0,55	0,65	0,56	0,76	0,7	0,91	1,03	0,8	3,21	0,28
DSSS okolí bydliště (10 km)	1,28	0,53	2,02	0,78	1,24	0,75	0,74	1,03	1,17	1,44	1,08	3,32	0,48
DSSS okolí bydliště (15 km)	1,26	0,57	1,91	0,70	1,24	0,72	0,72	1,03	1,12	1,41	1,03	3,38	0,41
rozdíl v % (10 km)	43,50	9,76	39,60	40,99	90,09	33,82	-3,00	46,70	28,47	39,43	35,57	3,49	69,87
rozdíl v % (15 km)	41,80	18,85	31,67	26,86	90,05	27,99	-5,68	47,30	23,07	36,66	28,37	5,17	46,78

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Stejně jako u DSSS, tak i u volebních výsledků ND docházelo k více extrémnějším výkyvům volebního zisku, v okolí bydliště kandidátů dané strany, než u SPD (ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016). Nejvýznamnější nárůst volební podpory ND v okolí bydliště kandidátů ND byl v kraji Vysočina, kde byl v okruhu 10 km od bydliště kandidátů ND vyšší volební zisk ND o 144,04 % a v okruhu 15 km pak o 67,38 % vyšší volební zisk ND. Konkrétně se jednalo o obce Budišov, Velká Bíteš a Ždírec nad Doubravou. Tento extrémní nárůst byl značně ovlivněn velkým volebním úspěchem ND v těchto zmíněných 3 obcích, kdy v Budišově dostala ND dokonce 3,65 % volebních hlasů. To také potvrzuje prudké snížení tohoto nárůstu, když porovnáme okolí 10 km a 15 km od bydliště kandidátů ND. Vysoký nárůst volebního zisku v okolí bydliště kandidátů ND byl také ve Středočeském (o 88,75 %), Jihočeském (o 86,57 %) a Pardubickém (o 71,76 %) kraji. (viz tabulka 16)

V některých krajích ale ND mohla zaznamenat v okolí bydliště kandidátů ND podprůměrný volební zisk (ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016). Zejména pak v Olomouckém kraji, kde byl v okruhu 10 km od bydliště kandidátů ND volební zisk ND o 6,12 % nižší a v okruhu 15 km pak o 28,49 % nižší. Nižší volební zisk ND v okruhu bydliště kandidátů ND, ve srovnání s krajským průměrem, byl také v Moravskoslezském, Plzeňském kraji a ve Zlínském kraji pouze v okruhu 15 km od bydliště kandidátů ND. Ve všech těchto krajích, kde byl volební zisk v oblasti bydliště kandidátů ND relativně nižší, se tento volební zisk ještě snížil, pokud se zaměříme na okruh 15 km od místa bydliště kandidátů ND ve srovnání s 10 km okruhem. To by se dalo vysvětlovat tím způsobem, že zde silně zapůsobily jiné faktory, než je efekt kandidáta a v těchto oblastech ND získala podprůměrný volební zisk z jiného důvodu, ale efekt kandidáta zde ND i přesto „pomohl“ a můžeme pozorovat díky vyššímu volebnímu zisku ND v okruhu 10 km od bydliště kandidátů ND, než v okruhu 15 km místa bydliště kandidátů ND. (viz tabulka 16)

Tabulka 16. Efekt kandidáta na volební výsledky ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016

2016	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
ND průměr	0,15	0,1	0,25	0,08	0,24	0,11	0,08	0,08	0,14	0,3	0,21	0,21	0,09
ND okolí bydliště (10 km)	0,28	0,11	0,29	0,20	0,39	0,17	0,08	0,07	0,24	0,28	0,40	0,31	0,10
ND okolí bydliště (15 km)	0,26	0,10	0,28	0,13	0,32	0,14	0,08	0,06	0,19	0,24	0,31	0,30	0,08
rozdíl v % (10 km)	86,57	9,28	15,25	144,04	61,06	55,18	-2,55	-17,19	71,66	-6,12	88,75	48,35	7,71
rozdíl v % (15 km)	76,45	2,66	12,54	67,38	31,36	28,64	-2,79	-28,49	39,14	-21,14	49,33	42,29	-8,04

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Pokud se na efekt kandidáta ve volbách do krajského zastupitelstva podíváme z celostátní perspektivy, pak můžeme vidět, že průměrný volební zisk SPD (5,51 %) se byl v 10 km okolí od bydliště kandidátů SPD 5,97 %, což je 8,31% navýšení a v okruhu 15 km od bydliště kandidátů SPD získala SPD 5,82 % hlasů, což je o 5,7 % více, než průměrný volební zisk SPD. To by se tedy dalo vyložit, jako působení efektu kandidáta. (viz tabulka 17)

DSSS získala na celostátní úrovni ve volbách do krajského zastupitelstva v průměru 1,02 % a v okruhu 10 km od bydliště kandidátů DSSS získala 1,22 %, tedy o 19,46 % více hlasů. V okruhu 15 km od bydliště kandidátů DSSS získala DSSS průměrně 1,19 % hlasů,

což je o 16,75 % více, než získala DSSS průměrně ve všech obcích. To by se dalo vyložit, jako silný efekt kandidáta. Pokud se zaměříme pouze na rozdíl průměrného volebního zisku ve všech obcích ČR s průměrným volebním ziskem obcí v blízkosti bydliště kandidátů DSSS, tak můžeme pozorovat vyšší nárůst ve srovnání se stejným porovnáním u SPD, ale musí se brát také v potaz, že SPD získalo průměrně mnohem vyšší volební podporu, takže z hlediska nárůstu procentních bodů byl vyšší nárůst pro SPD v oblasti kolem bydliště kandidátů SPD, než u DSSS v oblasti bydliště kandidátů DSSS. (viz tabulka 17)

ND získala na celostátní úrovni v průměru 0,16 % všech platných volebních hlasů ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016. V okruhu 10 km od bydliště kandidátů ND získala ND v průměru 0,22 % hlasů, což je o 39,46 % více a v okolí 15 km od bydliště kandidátů ND získala ND 0,19 %, což je o 20,23 % více, než získala ND v celostátním průměru. Ze sledovaných stran můžeme tedy u ND vidět procentuálně nejvyšší nárůst volební podpory v blízkosti bydliště jejích kandidátů. V absolutních počtech hlasů je to Ovšem velmi nízký rozdíl, z důvodu celkově slabé volební podpory ND. (viz tabulka 17)

Tabulka 17. Souhrnné výsledky efektu kandidáta ve volebních výsledcích SPD, DSSS a ND ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016

2016	SPD		DSSS		ND	
	(%)	rozdíl	(%)	rozdíl	(%)	rozdíl
průměr v obcích ČR	5,51	0	1,02	0	0,16	0
průměr (10 km)	5,97	8,31%	1,22	19,46%	0,22	39,46%
průměr (15 km)	5,82	5,70%	1,19	16,75%	0,19	20,23%

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

6.2 Analýza efektu kandidáta ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017

Ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 získala SPD ve většině krajích více procent platných volebních hlasů v okolí 10 a 15 km od bydliště kandidátů SPD, než v celokrajském průměru. Tento rozdíl byl nejvyšší ve Středočeském kraji, kde získala SPD v okruhu 10 km od bydliště kandidátů SPD o 13,97 % více než v celokrajském průměru a ve vzdálenosti 15 km to byl tento výsledek o 11,07 % vyšší. Velký rozdíl mezi celokrajským průměrem získaných hlasů pro SPD a hlasů pro SPD v okolí bydliště kandidátů SPD byl také v Karlovarském, Plzeňském a Zlínském kraji. Celkově ve 4 krajích získala SPD nižší volební průměr v okruhu 10 km od bydliště kandidátů SPD.

Konkrétně se jedná o kraj Liberecký, Jihočeský, Moravskoslezský, Ústecký a v okruhu 15 km se mezi tyto kraje zařadil také kraj Vysočina. Ve všech těchto 5 krajích lze pozorovat alespoň nárůst volebního zisku ve srovnání průměru volebního zisku SPD obcí v 15 km okruhu od bydliště kandidátů SPD a obcí v 10 km okruhu od bydliště kandidátů SPD. Můžeme tedy pozorovat alespoň tento, více lokální efekt kandidáta. (viz tabulka 18)

Tabulka 18. Efekt kandidáta na volební výsledky SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017

2017	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
SPD průměr	9,85	11,65	12,47	9,6	10,05	10,95	13,87	13,54	10,14	10,56	9	12,59	12,9
SPD okolí bydliště (10 km)	9,27	12,01	13,99	10,27	10,91	10,68	13,07	14,66	10,73	11,56	10,26	11,94	14,28
SPD okolí bydliště (15 km)	9,60	11,93	13,88	9,45	11,01	10,76	13,18	14,60	10,56	11,64	10,00	11,96	13,96
rozdíl v % (10 km)	-5,84	3,13	12,22	7,00	8,56	-2,50	-5,76	8,29	5,80	9,43	13,97	-5,15	10,73
rozdíl v % (15 km)	-2,49	2,39	11,32	-1,58	9,55	-1,70	-5,00	7,80	4,09	10,27	11,07	-5,01	8,22

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

U volebních výsledků DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 lze jednoznačně pozorovat navýšení volebního zisku v okolí bydliště kandidátů DSSS. Pokud porovnáme průměrný volební zisk DSSS na krajské úrovni s průměrným volebním ziskem DSSS v obcích v 10 a 15 km okruhu od bydliště kandidátů DSSS, pak můžeme pozorovat velké rozdíly v jednotlivých krajích. Nejvíce se takto navýšila volební podpora v okolí bydliště kandidátů DSSS v Královéhradeckém kraji, a to v okruhu 10 km o 96,65 % a v okruhu 15 km o 61,47 %. Velké navýšení volebního zisku DSSS lze také pozorovat v 10 km okruhu od bydliště kandidátů DSSS v Ústeckém (o 81,96 %), Olomouckém (o 81,97 %), Jihočeském kraji (o 79,55 %) a v kraji Vysočina (o 79,73 %). Slabší nárůst volební podpory DSSS v okolí bydliště kandidátů DSSS můžeme pozorovat v Středočeském a Plzeňském kraji a dokonce pokles volebního zisku DSSS v okolí bydliště kandidátů DSSS můžeme vidět v Libereckém kraji, kde byl volební zisk DSSS v 10 km okruhu od bydliště kandidátů DSSS o 4,51 % nižší, než v celokrajském průměru a v okruhu 15 km už to bylo pouze o 0,37 % méně. V Moravskoslezském kraji můžeme pozorovat nárůst průměrného volebního zisku DSSS v 10 km okruhu od bydliště kandidátů DSSS (ve srovnání s krajským průměrem) a naopak snížení průměrného volebního zisku DSSS v okruhu 15 km od bydliště kandidátů DSSS (ve srovnání s krajským průměrem). V Moravskoslezském a Libereckém

kraji můžeme tedy pozorovat efekt kandidáta ve volebním zisku DSSS alespoň při porovnání 10 a 15 km okolí bydliště kandidátů DSSS. (viz tabulka 19)

Tabulka 19. Efekt kandidáta na volební výsledky DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017

2017	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královéhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
DSSS průměr	0,24	0,14	0,35	0,21	0,21	0,17	0,19	0,22	0,27	0,23	0,18	0,44	0,14
DSSS okoli bydliště (10 km)	0,43	0,17	0,59	0,38	0,41	0,16	0,20	0,40	0,39	0,27	0,20	0,80	0,24
DSSS okoli bydliště (15 km)	0,36	0,20	0,57	0,29	0,34	0,17	0,19	0,36	0,34	0,28	0,18	0,74	0,22
rozdíl v % (10 km)	79,55	20,97	68,56	79,73	96,65	-4,51	7,46	81,97	45,99	16,66	12,71	81,96	70,28
rozdíl v % (15 km)	52,00	39,48	61,88	38,14	61,47	-0,37	-0,16	64,35	24,46	23,51	2,57	67,88	60,57

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

Na celorepublikovém srovnání průměru volebního zisku SPD a DSSS (ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017) s průměrným volebním ziskem těchto dvou stran, v 10 a 15 km oblastech, v okolí míst bydliště kandidátů těchto stran, můžeme pozorovat jasný rozdíl, který se dá vysvětlit efektem kandidáta. Konkrétně SPD získala v celé ČR průměrně 11,21 % hlasů a v okruhu 10 km od bydlišť kandidátů SPD získala SPD průměrně 11,82 %, což je navýšení o 5,43 %. V 15 km okruhu od bydlišť kandidátů SPD získala SPD v průměru 11,73 %, což je o 4,66 % více, než získala SPD v celostátním průměru. To si můžeme vyložit tak, že na volební výsledky SPD zapůsobil efekt kandidáta, který šel jasně pozorovat v okruhu 10 km od bydliště kandidátů SPD, a také v okruhu 15 km od bydliště kandidáta ale v tomto 15 km okruhu se efekt kandidáta neprojevoval tak silně. (viz tabulka 20)

DSSS získala ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 průměrně 0,28 % hlasů. V obcích do vzdálenosti 10 km od bydliště kandidátů DSSS získala DSSS průměrně 0,36 %, to je o 27,8 % více. V 15 km okolí bydlišť kandidátů DSSS získala DSSS v průměru 0,33 % hlasů, což je o 16,61 % více, než získala DSSS v celostátním průměru. Tyto výsledky by se tedy daly vysvětlit, stejně jako u SPD efektem kandidáta. (viz tabulka 20)

Tabulka 20. Souhrnné výsledky efektu kandidáta na volební výsledky SPD a DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017

2017	SPD		DSSS	
	(%)	rozdíl	(%)	rozdíl
průměr v obcích ČR	11,21	0	0,28	0
průměr (10 km)	11,82	5,43%	0,36	27,80%
průměr (15 km)	11,73	4,66%	0,33	16,61%

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

6.3 Analýza efektu kandidáta ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

U analýzy voleb do Evropského parlamentu v roce 2019 bohužel nebylo možné provést podrobnější zkoumání pro každý kraj separátně, protože každý kandidující, politický subjekt měl v těchto volbách pouze jednu volební listinu, která byla stejná pro všechny kraje ČR. Přesto bylo u všech třech sledovaných stran možné pozorovat alespoň mírné navýšení volebního zisku v okolí bydliště kandidátů příslušných stran.

SPD získala v průměru 9,22 % platných hlasů a v okolí do 10 km od trvalých bydlišť svých kandidátů získala SPD 9,85 %, což je 6,79% navýšení. Pokud se zaměříme na okruh do 15 km od bydlišť kandidátů SPD, pak můžeme pozorovat průměrný volební zisk PSD 9,76 %, to je od celorepublikového průměru o 5,87 % více. Tento výsledek by se tedy dal interpretovat, jako efekt kandidáta. Mezi 20 prvních kandidátů na kandidátské listině SPD se zařadilo nejvíce kandidátů s trvalým bydlištěm ve Středočeském kraji (4), poté 3 kandidáti z Jihomoravského kraje a dva kandidáti z Hlavního města Prahy, Olomouckého kraje a Ústeckého kraje. Jediný kraj, kde neměl žádný z těchto kandidátů trvalé bydliště byl Zlínský kraj. (viz tabulka 21)

DSSS ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 získala v průměru 0,24 % hlasů a v oblasti do 10 km od bydliště svých kandidátů získala v průměru 0,28 % hlasů, což je o 15,49 % více. V oblasti do 15 km od bydliště kandidátů DSSS pak získala DSSS 0,27 %, tedy o 11,33 % více než na celostátní úrovni. To by se dalo vysvětlit efektem kandidáta. Procentuální rozdíl byl u DSSS sice vyšší než u SPD, ale v procentních bodech byl u SPD tento rozdíl daleko vyšší. Z těchto prvních 20 kandidátů z volební listiny DSSS měli 4 kandidáti trvalé bydliště ve Středočeském kraji, 4 kandidáti v Moravskoslezském kraji a další 4 kandidáti v Hlavním městě Praha. Naopak žádný z těchto kandidátů neměl trvalé bydliště ve Zlínském, Královohradeckém nebo Libereckém kraji. (viz tabulka 21)

U ND vyšly tyto rozdíly pouze minimálně. Na celostátní úrovni získala ND ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 v průměru 1,05 % hlasů. V okruhu 10 km od bydliště kandidátů ND získala ND v průměru 1,07 %, což je o 1,83 % více. V okruhu 15 km od bydliště kandidátů ND získala ND v průměru 1,05 (po zaokrouhlení), a to je pouze o 0,12 % více než v celostátním průměru. Tento výsledek by se tedy dal vyložit, jako působení efektu kandidáta, ale pouze ve velmi malé míře. Tito kandidáti ND měli trvalé bydliště nejčastěji v Hlavním městě Praha (4), poté měli 3 z těchto kandidátů trvalé bydliště v Ústeckém kraji a 3 ve Středočeském kraji. Naopak žádný z těchto kandidátů neměl trvalé bydliště v Karlovarském kraji ani v kraji Vysočina. (viz tabulka 21)

Tabulka 21. Souhrnné výsledky efektu kandidáta na volební výsledky SPD, DSSS a ND ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019

2019	SPD	DSSS	ND
celostátní průměr	9,22	0,24	1,05
bydliště průměr (10 km)	9,85	0,28	1,07
bydliště průměr (15 km)	9,76	0,27	1,05
rozdíl (10 km)	6,79%	15,49%	1,83%
rozdíl (15 km)	5,87%	11,33%	0,12%

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

6.4 Analýza efektu kandidáta ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020

Ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 můžeme u volebního zisku SPD sledovat průměrný volební nárůst v okolí 10 a 15 km od bydliště kandidátů SPD (ve většině krajů). Největší takový nárůst mohla SPD zaznamenat v Jihočeském kraji, kde v průměru získala SPD 4,67 % hlasů a v okolí do 10 km od bydliště kandidátů SPD získala SPD průměrně 5,92 %, což je navýšení o 26,86 %. V oblasti do 15 km od bydliště kandidátů SPD Byl průměrný volební zisk SPD 5,61 %, tedy o 20,09 % více než v celokrajském průměru. Tento nárůst je i ve srovnání s předchozími, sledovanými volbami pro SPD enormní. Konkrétně se jedná o obce Nové Hrady, Třeboň a Kaplice, které se nachází na jihu a jihovýchodě Jihočeského kraje. V těchto oblastech měla SPD nadprůměrný volební úspěch i v ostatních sledovaných volbách, a tudíž by se mohl tento enormní nadprůměr volebního zisku vysvětlit z části tím, že bz se v této oblasti zřejmě volila SPD nadprůměrně i bez těchto kandidátů. Další velký nárůst volebních preferencí v okolí bydliště kandidáta mohla SPD

zaznamenat v Pardubickém kraji, kde získala v průměru 4,85 % hlasů a v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů SPD získala SPD 5,89 % hlasů, což je o 21,52 % více. Vysoký nárůst průměrného volebního zisku v okruhu do 10 km od bydliště kandidátů SPD, ve srovnání s celokrajským průměrem můžeme pozorovat také v Plzeňském kraji (nárůst o 11,98 %), v Karlovarském kraji (nárůst o 9,81 %) a Středočeském kraji (nárůst o 8,17 %). Naopak pokles volebního zisku při srovnání celokrajského průměru s průměrným volebním ziskem SPD v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů SPD můžeme pozorovat v Libereckém kraji (pokles o 11,73 %), v Moravskoslezském kraji (pokles o 10,50 %), v kraji Vysočina (pokles o 4,71 %) a v Ústeckém Kraji (pokles o 3,71 %). V Ústeckém kraji, Moravskoslezském kraji a kraji Vysočina lze alespoň sledovat více lokální nárůst průměrné volební podpory SPD mezi oblastí do 15 km od bydliště kandidátů a oblastí do 10 km od bydliště kandidáta. Jedinou výjimkou je Liberecký kraj, kde volební preference byly v průměru nižší v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů SPD, než byly v průměru v oblasti do 15 km od bydliště kandidátů SPD. Při pohledu na předchozí sledované volby v roce 2016 a 2017. Můžeme vidět, že i v těchto volbách získala SPD v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů v průměru méně hlasů, než získala v celokrajském průměru. V těchto volbách v roce 2016 a 2017 můžeme ale pozorovat alespoň lokální efekt kandidáta mezi oblastmi do 10 a 15 km od bydliště kandidátů SPD. V roce 2020 byli na prvních třech místech v kandidátské listině v Libereckém kraji Mgr. Michal Švarc s trvalým bydlištěm v Jablonci nad Nisou, Ing. Radovan Vích s trvalým bydlištěm v Liberci a Bronislav Kalvoda s trvalým bydlištěm v Jilemniciích. Mgr. Michal Švarc přitom kandidoval už i ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016. Tento negativní efekt kandidáta bz tedy mohl být spojen právě s Mgr. Michalem Švarcem, což ale nejsme schopni dokázat. Dalším vysvětlením by mohlo být to, že jsou to kandidáti s trvalým bydlištěm ve střední anebo východní části Libereckého kraje, kde SPD měla nižší volební úspěch než v západní části Liberce, a to ve všech sledovaných volbách. Tudíž by se tento výsledek dal také vyložit tak, že nadprůměrný volební zisk SPD v západní části Libereckého kraje zkreslil tyto výsledky a „převážil“ vliv efektu kandidáta. (viz tabulka 22)

Tabulka 22. Efekt kandidáta na volební výsledky SPD ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2020

2020	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Královhradecký kraj	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj
SPD průměr	4,67	6,25	7,25	4,66	5,45	6,09	7,68	7,85	4,85	6,18	4,63	8,94	6,04
SPD okolí bydliště (10 km)	5,92	6,59	7,96	4,44	5,89	5,38	6,87	8,27	5,89	6,92	5,01	8,61	6,46
SPD okolí bydliště (15 km)	5,61	6,52	7,90	4,34	5,69	5,40	6,72	7,97	5,50	6,86	4,92	8,40	6,45
rozdíl v % (10 km)	26,86	5,51	9,81	-4,71	8,06	-11,73	-10,50	5,30	21,52	11,98	8,17	-3,71	6,94
rozdíl v % (15 km)	20,09	4,25	8,96	-6,86	4,47	-11,33	-12,51	1,57	13,49	11,04	6,19	-6,02	6,86

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

DSSS kandidovala ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 pouze v 11 krajích (Nekandidoval ve Zlínském a Královhradeckém kraji). Při porovnání průměrného volebního zisku DSSS v oblasti do 10 km od bydliště kandidáta DSSS s celokrajským průměrem můžeme pozorovat, že ve většině krajů získala DSSS průměrně více hlasů právě v tomto okolí bydliště kandidátů DSSS. Největší rozdíl nastal v Jihočeském kraji, kde získala DSSS průměrně 0,27 % hlasů a v obcích do 10 km od bydliště kandidátů DSSS získala DSSS v průměru 0,64 %, tedy o 137 % více. Nutno podotknout, že v absolutních číslech se nejedná o velké množství hlasů, a proto může být tento rozdíl poněkud zavádějící. Trvalé bydliště těchto kandidátů bylo v obcích Větrní, Týn nad Vltavou a Bohdalovice. Relativně vysoký volební úspěch mohla DSSS zaznamenat také v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů DSSS v Olomouckém, Středočeském, Ústeckém kraji a v kraji Vysočina. Naopak nižší volební zisk získala DSSS v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů DSSS v Libereckém a Moravskoslezském kraji. Nutno podotknout, že se jedná o rozdíly v 0,01procentním bodu. Tento výsledek by se tedy mohl i interpretovat, tak, že efekt kandidáta v těchto krajích téměř nezapůsobil nebo zapůsobil zanedbatelně. (viz tabulka 23)

Tabulka 23. Efekt kandidáta na volební výsledky DSSS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2020

2020	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Karlovarský kraj	Kraj Vysočina	Liberecký kraj	Moravskoslezský kraj	Olomoucký kraj	Pardubický kraj	Plzeňský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj
DSSS průměr	0,27	0,11	0,27	0,24	0,12	0,2	0,15	0,25	0,51	0,21	0,63
DSSS okolí bydliště (10 km)	0,64	0,15	0,38	0,39	0,11	0,20	0,28	0,34	0,79	0,36	0,78
DSSS okolí bydliště (15 km)	0,54	0,18	0,36	0,36	0,13	0,19	0,27	0,33	0,68	0,36	0,74
rozdíl v % (10 km)	137,54	38,66	40,77	64,28	-10,47	-1,23	84,80	37,16	54,39	71,83	23,66
rozdíl v % (15 km)	101,23	65,63	33,61	49,55	12,45	-4,69	78,40	31,21	33,20	69,49	17,96

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

ND kandidovala ve volbách do krajského zastupitelstva pouze v Ústeckém kraji, kde získala v průměru 0,14 % hlasů a v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů ND získala ND v průměru 0,23 % hlasů, tedy o 60,87 % více než v celokrajském průměru a ve okruhu do 15 km od bydliště kandidátů ND získala ND v průměru 0,21 % hlasů, tedy o 52,29 % více než v celokrajském průměru. Vzhledem k tomu, že ND kandidovala pouze v Ústeckém kraji, tak v tabulce 24 můžeme vidět data pouze za Ústecký kraj (u ND).

Z celostátní perspektivy získala SPD ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 průměrně 5,93 % hlasů a v oblastech do 10 km od bydliště kandidátů SPD získala SPD v průměru 6,48 % hlasů, což je o 9,24 % více. V okruhu do 15 km od bydliště kandidátů SPD získala SPD v průměru 6,33 % hlasů, tedy o 6,74 % víc než v celostátním průměru. Tyto rozdíly by se tedy daly vysvětlit působením efektu kandidáta. (viz tabulka 24)

Z celostátní perspektivy získala DSSS v průměru 0,32 % hlasů ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020. V oblasti do 10 km od bydliště kandidátů DSSS pak získala DSSS v průměru 0,40 % hlasů, což je ve srovnání s celostátním průměrem o 25,58 % více. V oblasti do 15 km od bydliště kandidátů DSSS získala DSSS v průměru 0,38 % hlasů, a to je o 17,75 % více než na celostátní úrovni. To by se tedy dalo vyložit, jako působení efektu kandidáta. (viz tabulka 24)

Tabulka 24. Souhrnné výsledky efektu kandidáta ve volebních výsledcích SPD a DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020

2020	SPD		DSSS		ND	
	(%)	rozdíl	(%)	rozdíl	(%)	rozdíl
průměr v obcích ČR	5,93	0	0,32	0	0,14	0
průměr (10 km)	6,48	9,24%	0,40	25,58%	0,23	60,87%
průměr (15 km)	6,33	6,74%	0,38	17,75%	0,21	52,29%

(zdroj dat: www.volby.cz; zpracováno autorem)

7. Závěr

Předložená diplomová práce si kladla za cíl vytvořit ucelený pohled na vývoj volební podpory extrémní pravice v České republice a zhodnocení trendů tohoto vývoje. Nečekaně velkou překážkou bylo samotné rozpoznání extrémně pravicových stran v České republice. Při procesu tohoto rozpoznání se práce ve finále musela „opírat“ o informace ze zpráv o extrémismu na území České republiky, které vydává každým rokem Ministerstvo vnitra České republiky. Na základě těchto zpráv bylo v práci vybráno zaměření na 3 Poslanecké strany: SPD, ND a DSSS (která přímo navazovala na DS). Zbylý výzkum následně proběhl již bez větších technických obtíží. Zrekapitulujme tedy stanovené výzkumné otázky a závěry, k nimž tento výzkum v odpovědích na ně dospěl:

Jak se vyvíjela volební podpora extrémně pravicových stran v České republice do roku 2021?

Za první volební snahu extrémně pravicových stran v České republice by se dala zřejmě považovat kandidatura DS ve Volbách do Evropského parlamentu v roce 2004, kde získala 0,18 % platných hlasů a ve stejném roce také ve volbách do krajského zastupitelstva s průměrným volebním ziskem 0,09 %. V následujících volbách podpora DS postupně sílila, až dosáhla svého vrcholu ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2009 (1,07 % hlasů) v následujícím roce byla DS rozhodnutím nejvyššího správního soudu rozpuštěna a DSSS od tohoto roku vystupuje, jako její nástupkyně. Toto rozhodnutí o rozpuštění DS extrémně pravicovou „scénu“ v České republice nijak znatelně neoslabil a hned v následujícím roce DSSS svým ziskem 1,14 % ve volbách do Poslanecké sněmovny překonala volební maximum své předchůdkyně DS. Od voleb do Evropského parlamentu v roce 2014 začala také samostatně kandidovat ND, která v následujících letech soupeřila s DSSS o přibližně 1 % všech voličů, které se mezi těmito stranami „přelévalo“. Volbami do krajského zastupitelstva v roce 2016 započala své politické snahy SPD, která získala již v těchto volbách 18 mandátů a průměrný volební zisk 5,65 %. V následujících volbách poté můžeme pozorovat postupné posilování volebního zisku SPD, a naopak slábnoucí podporu DSSS a ND. Tento trend vygradoval ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2021, kdy ND vůbec nekandidovala, DSSS pouze podpořilo Volný blok a SPD získala 9,56 % hlasů a tím si zajistila 20 mandátů. Můžeme tedy usoudit, že SPD postupně zcela „vysála“ voliče DSSS a ND.

Lze pozorovat vzájemná korelace volebních výsledků extrémně pravicových stran v obcích České republiky? (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)

Korelační koeficient byl zkoumán mezi SPD a DSSS, DSSS a ND, ND a SPD v již zmíněných čtyřech volbách z roku 2016 až 2020. Žádný významnější vztah nebyl na základě provedené analýzy identifikován, až na dvě výjimky nízké korelace. První objevená korelace byla nízká a kladná mezi SPD a DSSS ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 v Karlovarském kraji a druhá byla nízká a záporná ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2019 také mezi SPD a DSSS v Karlovarském kraji. Vzhledem k faktu, že byly nalezeny pouze dvě nízké korelace, tak se práce přiklání k názoru, že vzájemná korelace volebních výsledků extrémně pravicových stran v obcích České republiky nelze pozorovat.

Kde v rámci České republiky získávají extrémně pravicové strany vysokou a kde nízkou volební podporu? (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)

Ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 získala DSSS relativně silnou volební podporu v Ústeckém kraji, dále v severovýchodní části ČR a v pásu od Karlovarského kraje, přes Plzeňský kraj až po Jihočeský kraj, který navazuje na oblast zvýšené volební podpory DSSS v jižní části Středočeského kraje. Nejmenší volební podporu získala DSSS ve Zlínském kraji, Jihomoravském kraji, západní části Libereckého kraje, východní části Středočeského kraje a kraji Vysočina. Toto rozložení volební podpory DSSS platí více, či méně ve všech čtyřech sledovaných volbách s tím, že postupně volební podpora DSSS slábne, což graduje ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020, kdy DSSS kandidovala pouze v 11 krajích a získala extrémně slabou volební podporu.

Oblasti volební podpory ND byly více proměnlivé a hůře se určovaly. Ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 získala ND ve většině obcí ČR 0 hlasů a bylo možné

pozorovat pouze malé oblasti vyšší volební podpory ND na východě Karlovarského kraje, ve střední části Ústeckého kraje, na jihovýchodě Středočeského kraje a v západní části Královéhradeckého kraje. Voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2017 se ND vůbec nezúčastnila, ale ve volbách do Evropského parlamentu zaznamenala ND na své poměry vysokou volební podporu po celé ČR a zejména pak v Libereckém, Ústeckém, Karlovarském a Plzeňském kraji, dále v jižní části Jihočeského kraje, východní části Pardubického kraje a severozápadní části Moravskoslezského kraje. Stejně jako u DSSS můžeme pozorovat i u ND extrémně slabý volební úspěch ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020, kdy ND kandidovala pouze v Ústeckém kraji, kde nelze pozorovat, žádné větší seskupení obcí s vyšší volební podporou ND.

Volební podpora SPD se od DSSS a ND velmi lišila. Nejenom celkově vyšší volební podporou, tak také rozložením této volební podpory. Volební podpora SPD by se dala ve všech 4 sledovaných volbách shrnout do 3 oblastí. Jedna oblast vysoké volební podpory SPD se nacházela přibližně na historickém území Moravy a Slezska (s výjimkou jihovýchodní části Zlínského kraje), druhá oblast vysoké volební podpory tvořila pás od západu Libereckého kraje, přes Ústecký, Karlovarský, Plzeňský kraj až do jižní část Jihočeského kraje. Zbývající oblast byla oblastí nižší volební podpory SPD. Celkově lze pozorovat pouze velmi malý posun těchto oblastí vyšší a nižší volební podpory SPD, v námi sledovaných volbách.

Kde se nachází jádra volební podpory extrémně pravicových stran v České republice a jak se tyto jádra v čase mění? (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)

U DSSS můžeme pozorovat ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016, že téměř všechny obce Ústeckého kraje byly jádrovými obci DSSS a velké množství jádrových obcí DSSS se nacházelo také v Karlovarském kraji, ve střední a východní části Plzeňského kraje, v západní části Jihočeského kraje. Směrem na východ ČR se výskyt těchto jádrových obcí postupně snižoval, až dosáhl svého minima v Jihočeském, Zlínském, Olomouckém kraji a východní části Moravskoslezského kraje. V následujících, sledovaných volbách můžeme pozorovat přibližně stejné oblasti vysokého výskytu jádrových obcí DSSS

s tím, že se do značné míry decentralizovaly. Napříč všemi volbami ale lze stále pozorovat nejvyšší množství jádrových obcí DSSS v Ústeckém kraji.

Ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016 můžeme u ND pozorovat pouze malé množství oblastí vyššího výskytu jádrových obcí volební podpory ND, a to konkrétně v jihozápadním „cípu“ Středočeského kraje, jihovýchodní části Pardubického kraje a ve střední části Ústeckého kraje. Ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2017 bylo velké množství jádrových obcí ND po celé ČR a nejvíce se koncentrovaly v oblasti v okolí hranic Středočeského kraje s Královohradeckým krajem, ve střední části Karlovarského kraje, v oblasti „Jesenicka“ a ve střední části Pardubického kraje. Ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020 již nelze pozorovat žádné větší seskupení jádrových obcí, volební podpory ND.

U SPD můžeme v průběhu námi pozorovaných voleb sledovat postupný nárůst jádrových obcí SPD v Ústeckém kraji a jeho okolí, což zřejmě také souvisí s postupnou decentralizací jádrových obcí DSSS z této oblasti. Z čehož by se dalo vyvodit, že SPD „vysálo“ voliče DSSS v této oblasti. Největší oblast jádrových obcí SPD, ve všech pozorovaných volbách byla v oblasti hranic Olomouckého kraje se Zlínským krajem, v Oblasti „Jesenicka“, v jihovýchodní části Moravskoslezského kraje, v jihozápadní části Jihočeského kraje, a v pásu od západní části Libereckého kraje, který vede přes Ústecký a Karlovarský kraj a zasahuje až do severozápadní části Plzeňského kraje (tento pás se jasně objevil až od voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2017).

Velkou loajalitu jádrových obcí SPD dokazuje, že celkem 587 obcí ČR bylo jádrovou obcí SPD ve všech 4 sledovaných volbách. Mezi tyto obce patřily i obce s vysokým počtem obyvatel, jako je Ostrava, Most nebo Karviná. Nejvíce těchto obcí se nacházelo v Olomouckém kraji (celkem 112 obcí). Takto „loajálních“ jádrových obcí volební podpory DSSS bylo pouze 121 a ND jich měla pouze 9. V celé ČR byla pak pouze jedna obec, která byla jádrovou obcí všech tří sledovaných stran, ve všech 4 sledovaných volbách a tou byla obec Jirkov v Ústeckém kraji v okrese Chomutov.

Projevuje se při volbách extrémně pravicových stran v České republice efekt kandidáta a jakým způsobem dopadá na jednotlivé strany? (se zaměřením na volby do krajského zastupitelstva v roce 2016, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017, volby do Evropského parlamentu v roce 2019 a volby do krajského zastupitelstva v roce 2020)

Efekt kandidáta byl na základě provedené analýzy identifikován, a to ve všech sledovaných volbách u všech sledovaných stran. Volební výsledky každé ze sledovaných stran byly v průměru vyšší v oblasti do 10 i 15 km od bydliště kandidátů daných stran, ve srovnání s celostátním průměrem. U DSSS a ND bylo toto navýšení poměrově vyšší, než u SPD ale nutno podotknout, že celkově nízké volební zisky DSSS a ND ve srovnání s SPD tento výsledek značně zkreslují a v procentuálních bodech lze efekt kandidáta pozorovat silnější u SPD.

U SPD se navýšil průměrný volební zisk v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů SPD, ve srovnání s celostátním volebním ziskem SPD o 5,43 % ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016, o 5,43 % ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017, o 6,79 % ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 a o 9,24 % ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020.

U DSSS se navýšil průměrný volební zisk v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů DSSS, ve srovnání s celostátním volebním ziskem DSSS o 19,46 % ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016, o 27,80 % ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017, o 15,49 % ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 a o 25,58 % ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020.

U ND se navýšil průměrný volební zisk v oblasti do 10 km od bydliště kandidátů ND, ve srovnání s celostátním volebním ziskem ND o 39,46 % ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2016, o 1,83 % ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2019 a o 60,87 % ve volbách do krajského zastupitelstva v roce 2020.

8. Shrnutí v angličtině (summary)

The objective of the thesis is to create a comprehensive view of the trend in the development of electoral support of right-wing extremism in the Czech Republic and to evaluate the trends of this development. The thesis focuses on the period from the establishment of the independent Czech Republic until 2021. The thesis deals more closely with the elections to the regional council in 2016, the elections to the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic in 2017, the elections to the European Parliament in 2019 and the elections to the regional council in 2016. Spatially, the work is targeted at the entire Czech Republic up to the level of municipalities, which are the smallest administrative unit of the state in the Czech Republic.

An unexpectedly large obstacle was the very recognition of far-right parties in the Czech Republic. In the process of this recognition, the work ultimately had to rely on information from news reports on extremism on the territory of the Czech Republic, which are published every year by the Ministry of the Interior of the Czech Republic. On the basis of these reports, the thesis chose to focus on 3 parliamentary parties: the SPD (Svoboda a přímá demokracie), the ND (Národní demokracie) and the DSSS (Dělnická strana sociální spravedlnosti) (which was directly related to the DS = Dělnická strana).

The thesis then answered the research questions as follows:

- **How has electoral support for far-right parties in the Czech Republic evolved until 2021?**

The first electoral effort by far-right parties in the Czech Republic could probably be considered the DS candidacy in the 2004 European Parliament elections, In the following elections, DS support gradually grew until it reached its peak in the 2009 European Parliament elections (1.07% of the vote). The following year, DS was dissolved by a decision of the Supreme Administrative Court and DSSS has been acting as its successor since that year. This decision to dissolve the DS did not weaken the extreme right-wing "scene" in the Czech Republic in any noticeable way and in the following year, the DSSS surpassed the electoral maximum of its predecessor, the DS, by getting 1.14 % of the votes in the Chamber of Deputies elections. Since the 2014 European Parliament elections, the ND

has also started to stand independently in elections, contesting the following years with the DSSS for approximately 1 % of the total electorate, which 'spilled over' between these parties. The SPD began its political efforts with the 2016 regional council elections, winning the 18 seats and an average electoral gain of 5.65% of the vote. In the following elections, we can then observe a gradual strengthening of the SPD's electoral gains, and on the contrary, a weakening of support for the DSSS and ND. This trend culminated in the elections to the Chamber of Deputies in 2021, when the ND did not stand at all, the DSSS only supported the “Volný blok” party and the SPD received 9.56% of the vote, thus securing 20 seats. We can therefore conclude that the SPD has gradually completely "sucked out" the voters of the DSSS and the ND.

(The remaining research questions refer only to the 2016 regional elections, the 2017 elections to the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic, the 2019 elections to the European Parliament and the 2020 regional elections)

- **Do the results of the individual far-right parties in the municipalities of the Czech Republic correlate with each other?**

The correlation coefficient was examined between SPD and DSSS, DSSS and ND, ND and SPD in the previously mentioned four elections from 2016 to 2020. No significant correlation was identified based on the analysis conducted, with only two exceptions of low correlation, which were found to be negligible in the thesis.

- **Where in the Czech Republic did far-right parties receive high and low electoral support?**

DSSS gained relatively strong electoral support in the Ústecký region, in the northeastern part of the country and in the belt from the Karlovarský region, through the Plzeň region to the South Bohemian region, which follows the area of increased electoral support for the DSSS in the southern part of the Central Bohemian region. The lowest electoral support for the DSSS was in the Zlín region, the South Moravian region, the western part of the Liberec region, the eastern part of the Central Bohemian region and the Vysočina region. This distribution of electoral support for the DSSS is more or less true in all four elections under review, with DSSS electoral support gradually declining.

Areas of ND electoral support were more variable and harder to determine. In the elections regional council elections in 2016, the ND achieved 0 votes in most municipalities in the Czech Republic, and only small areas of higher ND electoral support could be observed in the east of the Karlovarský region, in the central part of the Ústecký region, in the south-east of the Central Bohemian region and in the western part of the Královehradecký region. The ND did not take part in the 2017 elections to the Chamber of Deputies, but in the European Parliament elections the ND recorded high electoral support for its size throughout the Czech Republic, and especially in the Liberec, Ústecký, Karlovarský and Pilsen regions, as well as in the southern part of the South Bohemian Region, the eastern part of the Pardubice region and the north-western part of the Moravian-Silesian region. We can observe extremely weak electoral success of the ND in the 2020 regional elections, when the ND ran only in the Ústecký region, where no larger grouping of municipalities with higher electoral support for the ND can be observed.

The SPD's electoral support was very different from that of the DSSS and the ND. Not only the overall higher electoral support, but also the distribution of this electoral support. The SPD's electoral support could be in all four elections observed could be summarized in three areas. One area of high electoral support for the SPD was located roughly in the historical territory of Moravia and Silesia (with the exception of the south-eastern part of the Zlín region), the second area of high electoral support consisted of a belt of from the west of the Liberec region, through the Ústecký, Karlovarský and Plzeň regions to the southern part of the South Bohemian region. The remaining area was an area of lower electoral support for the SPD.

- **Where are the cores of electoral support for far-right parties in the Czech Republic and how are these cores changing over time?**

For the SPD, we can observe a gradual increase in the core municipalities of SPD electoral support in the Ústecký region and its surroundings during the elections we observed, which is probably also related to the gradual decentralization of the core municipalities of DSSS electoral support from this area. From which it could be concluded that the SPD has 'sucked out' DSSS voters in this area. The largest area of SPD core municipalities, in all the observed elections, was in the area of the border between

the Olomouc Region and the Zlín Region, in the area of the " Jesenicko", in the south-eastern part of the Moravian-Silesian region, in the south-western part of the South Bohemian region, and in the belt from the western part of the Liberec region that runs through the Ústecký region and Karlovarský region regions and extending into the north-western part of the Pilsen region (this belt has only clearly emerged since the 2017 elections to the Chamber of Deputies).

The great loyalty of the core municipalities to the SPD's electoral support is demonstrated by the fact that a total of 587 municipalities in the country were SPD core municipalities in all 4 elections monitored. Among these municipalities were also municipalities with a high population, such as Ostrava, Most or Karviná. Most of these municipalities were located in the Olomouc Region (112 municipalities in total). There was only one municipality in the entire Czech Republic that was the core municipality of electoral support for all three monitored parties in all four monitored elections, and that was the Jirkov in the Ústecký region.

- **Does the candidate effect manifest itself in the elections of far-right parties in the Czech Republic, and how does it affect individual parties?**

Candidate effect was identified based on the analysis conducted, in all observed elections for all observed parties. On average, the electoral results of each of the observed parties were higher in the area within 10 and 15 km from the residence of the candidates of the parties, compared to the statewide average.

9. Seznam použitých zkratk

SDLB 2011 = Sčítání lidu, domů a bytů 2011

ČSÚ = Český statistický úřad

BIS = Bezpečnostní informační služba

ND = Národní demokracie

DSSS = Dělnická strana sociální spravedlnosti

DM = Dělnická mládež

NO = Národní obroda

IvČRN = Islám v České republice nechceme

BPI = Blok proti islamizaci – Obrana domova

ÚNK = Úsvit – Národní koalice

ANO = ANO 2011

ČS = Česká Suverenita

ČSNS = Česká strana národně sociální

KSČM = Komunistická strana Čech a Moravy

NK = Nezávislý kandidát/Nezávislá kandidátka

SPD = Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura

SPOZ = Strana práv občanů

REAL = Realisté

Soukromníci = Strana soukromníků České republiky

ČR = Česká republika

NÁR.SOC. = Národní socialisté

SKP-ŘN = Strana konzervativní pravice

10. Seznam použité literatury a pramenů

- BLAŽEK, Jiří, Tomáš KOSTELECKÝ. Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990: Sborník České Geografické společnosti. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 1991. ISSN 2031-5300.
- BUČEK, Ján, Martin PLEŠIVČÁK a Vojtěch PRZYBYLA. *Politická geografia: politické ideológie, demokracia a volby*. Bratislava: KO&KA s r.o. Bratislava, 2017. ISBN 978-80-223-4408-1.
- CAMUS, Jean-Yves. Evropská extrémní pravice a náboženský extremismus. *Politické strany a reprezentování zájmů v současných evropských demokraciích*. 2006.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: www.czso.cz
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Výsledky voleb a referend. [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: www.volby.cz
- DANČIŠIN, Vladimír. Volby a volebné systémy: Terminologické penzum. Prešov, 2014. ISBN 978-80-555-1197-9. EAN: 9788055511979.
- DANICS, Štefan a Tomáš KAMÍN. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2., rozš. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. ISBN 978-80-7251-286-7.
- CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-265-7.
- JOHNSTON, R. j. *The Dictionary of Human Geography*. Oxford: Basil Blackwell, 1981. ISBN 978-0631205609.

- KATUNINEC, Milan. *Úskalia demokracie a nárast extrémizmu a populizmu v Európe*. Trnava: TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, 2019. ISBN 978-80-568-0157-4.
- KOTLÁN, Pavel. *Demokracie ve stínu: extremismus, terorismus, fašismus, komunismus*. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2003. ISBN 808657207-2.
- HENDL, Jan. *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. Páté, rozšířené vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0981-2.
- HEYWOOD, Andrew. *Politologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. Politologie (Eurolex Bohemia). ISBN isbn:80-86432-95-5.
- KNAPP, Andrew. *The Government and Politics of France*. 5. Milton Park Abingdon Oxon: Routledge, 2006. ISBN 978-0415357326.
- KOSTELECKÝ, Tomáš. 1993. „Parlamentní volby 1992 v České republice očima geografa: žádná velká překvapení.“ *Geografické rozhledy* 2 (1): 4-6. ISSN 1210- 3004.
- MADLEŇÁK, T. 2010. Hlavné trendy výskumu v súčasnej volebnej geografii. *Geografický časopis*, 62, 2, pp.127-145.
- MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. [Brno]: Barrister & Principal, 2003. ISBN 80-86598-45-4.
- MINARČÍK, Vojtěch. *Geografická analýza senátních voleb ve Zlínském kraji*. Olomouc, 2020. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.
- Ministerstvo vnitra České republiky. Co je extremismus: Vymezení pojmů. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 25.11.2010 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2015* [online]. Praha, 2016 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2016* [online]. Praha, 2017 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2017* [online]. Praha, 2018 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2018* [online]. Praha, 2019 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2019* [online]. Praha, 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *ZPRÁVA O EXTREMISMU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2020* [online]. Praha, 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: www.mvcr.cz
- *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2021 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: www.mvcr.cz/ministerstvo-vnitra-ceske-republiky.aspx
- OFICIÁLNÍ WEB OBCE JIRKOV [online]. [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: www.jirkov.cz

- SARTORI, Giovanni. *Strany a stranické systémy: schéma pro analýzu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. Klasikové společenských věd. ISBN 80-7325-062-4.
- ŠIMONÍK, Pavel. Politické Spektrum v České Republice: Český Volič Mezi Pravici a Levici. *Sociologický Časopis*. 1996, 4(32), 457–469.
- VAUS, David de. *Analyzing social science data*. London: SAGE, 2009. ISBN 978-0-7619-5938-0.